

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 561

Poznań, czwartek dnia 4 grudnia 1930

Rok XXV

Przed nową pożyczką kolejową?

Od pewnego czasu w prasie krajowej i zagranicznej obiegają pogłoski o pertraktacjach prowadzonych przez delegatów rządu polskiego z francuskimi kolami finansowymi w sprawie zaciągnięcia pożyczki na dokończenie magistrali węglowej łączącej Śląsk z Gdynią. Obecnie redakcja „Robotnika“ dowiadyuje się z kół, zbliżonych do ministerstwa skarbu, szczegółów, które muszą zaniepokoić opinię publiczną.

Okół, według tych wiadomości, nieukończona jeszcze magistrala na odcinku Bydgoszcz — Gdynia ma być oddana w dzierżawę i eksploatację pewnej grupie kapitalistów francuskich jako zastaw za pożyczkę, której kapitaliści ci udzielić mają rządowi w sumie podobno miljarde franków francuskich (około 350 milionów zł). Ten zastaw, względnie dzierżawa trwać ma podobno przez lat 50, póki pożyczka nie będzie zupełnie spłacona. Oprocentowanie podawane jest w wysokości 10 proc., co byłoby warunkiem bardzo ciężkim.

„Robotnik“ zaznacza, że nie może w tej chwili ocenić, w jakim stopniu powyższe informacje odpowiadają prawdzie. Jednak sam fakt prowadzenia ożywionych rokowań z kapitalistami francuskimi na dokończenie linii kolejowej nie ulega wątpliwości. Szczególną uwagę zwraca przyspieszony tryb załatwienia komercjalizacji kolei państwowych drogą dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej, który już się ukazał. Wskazywałoby to na to, iż rokowania musiały się już daleko posunąć. Przypuszczać należy, że nowy ustrój prawny kolejnictwa ma ułatwić zaciągnięcie pożyczki, zwłaszcza że, jak opiewa dekret: „majątek nieruchomy, oddany przedsiębiorstwu „Polskie Koleje Państwowe“ w powierniczy zarząd i użytkowanie, odpowiada za pożyczki i zobowiązania, zaciągnięte przez przedsiębiorstwo „Majątek ten nie może być obciążony żadnymi innymi pożyczkami i zobowiązaniami skarbu państwa“. ...i dalej „z przekazanego mu do użytkowania i powierniczego zarządu majątku przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe“ może — w granicach zwykłego zarządu — wynajmować oraz wydzierżawiać wszelkie nieruchomości“.

Rokowania pożyczkowe otoczone są u nas zbyt wielką tajemnicą. Dla uspokojenia opinii społeczeństwa, które ostatecznie ponosi wszystkie ciężary, wynikające z nowych zobowiązań dłużnych skarbu państwa, byłyby pożądane autorytatywne wyjaśnienia rządu, zwłaszcza, że obiegają pogłoski, jakoby pożyczka przeznaczona była nietylko na usprawnienie i rozszerzenie sieci kolejowej, ale też na inne potrzeby. Charakterystyczny w tej mierze jest głos londyńskiego „Economist“y“, który w ostatnim numerze z 29 listopada w korespondencji z Warszawy donosi, jakoby rząd zamierzał drogą dopływu kapitałów z pożyczek zagranicznych utrzymać dotychczasową wysokość budżetu, mimo iż wpływy z podatków i innych źró-

Debata budżetowa w Reichstagu

Pod ochroną policji — Minister Dietrich uzasadnia redukcję budżetu o 1 i pół miljarde marek — Amnestje podatkowe

Berlin, 4. 12. (PAT.) Wczoraj popołudniu rozpoczęła się w Reichstagu wielka debata nad preliminarzem budżetowym na rok 1931/32. Na długi czas przed rozpoczęciem obrad policja otoczyła gmach parlamentu silnym kordonem. Sala obrad i galerje były ściśle wypełnione. Na ławach rządowych zasiadli m. in. kanclerz Brüning, min. finansów Dietrich, min. spraw zagranicznych Curtius i min. Reichswehry Groener. Na wstępie posiedzenia izba przekazała komisji regulaminowej 30 wniosków o wydanie sądom karnym poszczególnych postów do Reichstagu.

Na porządku obrad posiedzenia znajduje się pierwsze czytanie preliminarza budżetowego na rok 1931/32. W sprawie tej zabrał głos minister Dietrich, wygłaszając dłuższe przemówienie, w którym m. in. oświadczył:

„Wydatki zarówno w budżecie zwyczajnym, jak i nadzwyczajnym, zredukowane zostały o 1½ miljarde marek, głównie kosztem redukcji pensyj urzędniczych i dzięki zredukowaniu pozycji zapomóg dla bezrobotnych z budżetu państwowego. Przedłożony preliminarz budżetowy ma obowiązywać w swej globalnej sumie również w roku budżetowym 1932/33, bowiem również i w tym roku budżet nie może przekroczyć sumy 10 miliardów 687

miljonów marek. Również i budżety krajów związkowych i gminne na podstawie ogłoszonych dekretów, nie mają w roku budżetowym 1931/32 przekroczyć ram, ustalonych na rok 1931/32. Redukcja pensyj urzędniczych zdaniem ministra, nie wpłynie na poważne obniżenie stopy życiowej urzędników ze względu na to, iż w ostatnich czasach wskaźnik kosztów utrzymania zmniejszył się o 5,8 proc.

Omawiając kwestję ucieczki kapitałów z Niemiec, minister zapowiedział amnestje podatkowe, aby w ten sposób umożliwić powrót tych kapitałów do kraju. Minister, opierając się na dotychczasowym doświadczeniu — przeciwstawia się zastosowaniu środków przymusowych dla ściągnięcia kapitałów, wywiezionych zagranicę. W zakończeniu swego przemówienia min. Dietrich zaznaczył, że przeprowadzenie programu finansowego rządu umożliwi Rzeszy Niemieckiej zdobycie nowych kredytów oraz przyczyni się do zapewnienia państwu aktywności na czas dłuższy. Rzesza nie stoi w obliczu żadnego ostrego niebezpieczeństwa, oświadczył minister, a wszelkie zarządzenia rządu oparte są na tem przekonaniu, że podczas nadchodzącej zimy bezrobocie jeszcze bardziej się wzmoże“.

O unieważnienie dekretu Hindenburga — Wnioski agitacyjne hitlerowców

Berlin, 4. 12. (PAT.) Frakcja niemiecko-narodowa i hitlerowska zgłosiły w Reichstagu wniosek, domagający się niezwłocznego unieważnienia dekretu prezydenta Hindenburga, wydanego na podstawie art. 48 konstytucji.

Pozatem hitlerowscy wystąpili z wnioskiem agitacyjnym, żądającym wyrażenia votum zaufania dla rządu

Rzeszy, celem położenia podstaw konstytucyjnych dla skuteczności zarządzeń gabinetu kanclerza Brüninga.

Frakcja niemiecko-narodowa żąda, aby Niemcy w notach oficjalnych do rządów wierzycieli domagali się rewizji zobowiązań, zawartych w Traktacie Wersalskim, oraz cofnięcia zarzutu winy za wybuch wojny.

Oreǳie prez. Hoovera

Wobec kłopotów gospodarczych Stanów Zjednoczonych

Waszyngton, 4. 12. (PAT.) Prezydent Hoover w swem dorocznym oreǳiu do kongresu stwierdził, że szczerze wskazanie deficytu skarbowego, sięgającego 180 milionów dolarów, zapobiegnie stosowaniu w dalszym ciągu jednoprocentowej niżki podatków dochodowego. Prezydent podkreślił konieczność oszczędności, w celu zapobieżenia podwyższeniu podatków. Jednocześnie Hoover wskazał na konieczność uzyskania dodatkowych dochodów od 100 do 150 milionów na cele robót publicznych, aby w ten sposób opanować bezrobocie. Hoover wspominał również o innych zarządzeniach prawodawczych, zmierzają-

cych do zwalczania kryzysu ekonomicznego.

Prezydent wyraził życzenie, by pewne fundusze zostały oddane do dyspozycji sekretarza stanu dla spraw rolnictwa na zakup nasion i na pokarm dla bydła. Sumy te byłyby udzielane w charakterze pożyczek, oparte na przyszłorocznych zbiorach. Pomimo deficytu 180 milionów dolarów, którym zamknięto rok budżetowy, oraz pomimo konieczności zdobycia 100 milionów dolarów na roboty publiczne, prezydent wyraził przekonanie, że, ograniczając wydatki, uda się osiągnąć w końcu przyszłego roku pewną nadwyżkę dochodów nad wydatkami.

Przykrości samowłańczych „sanatorów“ w Gdańsku

Gdańsk, 4. 12. (Tel. wł.) W kwietniu rb. Gminę Polską, naczelną organizację polską na terenie Gdańska opanowali miejscowi „sanatorzy“ i bezprawnie usunęli istniejący zarząd. Pp. Maliszewski i tow. jako członkowie samowłańczego zarządu wnieśli swoje nazwiska do miejscowego rejestru sądowego, nie uzyskali jednak legalizacji. W dniu dzisiejszym gdański sąd

okręgowy, będący najwyższą instancją dla wszystkich towarzystw, działających na terenie Gdańska orzekł, że nazwiska „sanatorów“ mają być wykreślone z rejestru, zaś na ich miejsce wpisane ponownie nazwiska pp. dr. Kubacza, Michny i Lisińskiego, którzy stosownie do statutu Gminy Polskiej pozostają jej kierownikami do roku 1932 względnie 1933. (S. B.)

deł dochodowych w związku z kryzysem maleją. Łatanie deficytów budżetowych drogą pożyczek byłoby bardzo

niebezpiecznym wyjściem z sytuacji i słusznie korespondent „Economist“y przed krokiem tym przestrzega.

Sztuczne rozszerzanie okresu „szczęśliwości“ narazić może naszą przyszłość gospodarczą na ogromne wstrząsy. Mamy nadzieję, że w sprawie pożyczki kolejowej ukaże się oficjalny komunikat, który oby rozwiał nasuwające się poważne obawy!

J. Em. ks. Prymas Hlond w sprawie Brześcia

Czytamy w nr. 352 „Gazety Warszawskiej“:

„Pisma poznańskie i pomorskie (w szczególności „Pielgrzym“ w Pelplinie, bliski kół kościelnych), a następnie i inne, jak i „Gazeta Warszawska“, doniosły już w październiku, że J. Em. ks. kardynał Hlond, Prymas Polski, zwrócił się do p. Prezydenta Rzplitej w sprawie losu więźniów w Brześciu. Dalszych wiadomości w tej sprawie nie było, ale sama wiadomość o zwróceniu się J. Em. ks. Prymasa do p. Prezydenta Rzplitej znajduje potwierdzenie w kołach duchowieństwa.

Ustąpienie amb. Skrzyńskiego?

Warszawa, 3. 12. (Tel. wł.) W związku ze zmianami personalnymi w rządzie i w administracji rozeszły się pogłoski o ustąpieniu p. Władysława Skrzyńskiego ze stanowiska ambasadora przy Watykanie. Ambasador Skrzyński był przyjęty ostatnio na audjencji u Ojca św.

B. więźniowie brzescy nie otrzymali jeszcze aktu oskarżenia

Donoszą, że żaden z więźniów brzeskich nie otrzymał dotąd aktu oskarżenia. Dn 10 września sędzia Demant doręczył aresztowanym decyzję o zawieszeniu nad nimi aresztu prewencyjnego na dwa miesiące, przyczem decyzję uzasadniono tem, że w związku z kongresem „centrolewu“ i zapowiedzianymi demonstracjami w kraju przygotowywano obalenie rządu oraz zmiany istniejącego ustroju państwowego co jest przestępstwem z art. 100 i 101 k k.

Pismo z taką motywacją otrzymał również p. Dębski, który, jak wiadomo, w kongresie „centrolewu“ udziału nie brał. Po dwu miesiącach uwięzienia otrzymali nową decyzję, przedłużającą areszt tymczasowy, poczem część z więzionych została zwolniona.

Stan zdrowia p. Witosa

„Gazeta Warszawska“ donosi za „Lwowskim Kurjerem Porannym“, że klub „Piasta“ zwrócił się z bezpośrednim zapytaniem do pana Witosa czy przyjmie mandat do Sejmu. P. Witos trwa nadal w postanowieniu zrezygnowania z mandatu poselskiego, jednakże w ostatnich dwóch dniach przybyło do niego kilka delegacji z okręgu tarnowskiego oraz kilkanaście z innych okręgów chłopskich z prośbą o zatrzymanie mandatu. P. Witos dotychczas odpowiedzi nie dał. Ponadto informują, że poseł Kiernik co do którego uchodziło już za pewne, że mandat złoży — uzależnił obecnie swą decyzję w tej sprawie od ostatecznej odpowiedzi, jakiej udzieli p. Witos delegacjom proszącym go o zatrzymanie mandatu.

Jak się dowiadujemy p. Witos przebywa obecnie w sanatorium pod Krakowem i leczy się na poważną chorobę żołądka. Ostatnimi dniami stan jego się nieco pogorszył tak, że nie może przyjmować pokarmów.

Kryzys a polityka zagraniczna w Stanach Zjednoczonych

Ojczyzna „prosperity”, przelewającego się przez brzozy dobrobytu, o którym zbiedniała Europa powojenna słuchała opowieści ze zdumieniem i z nietajoną zazdrością — ta sama „dollaryka” przechodzi od roku kryzys, który ostatnio przybrał już rozmiary tak wielkie, że niezadowolone szerokich warstw społeczeństwa amerykańskiego skondensowało się w postaci wotum nieufności dla Hoovera i rządzącej partji republikańskiej.

Pierwszą miarą i objawem kryzysu jest w każdym kraju bezrobocie. Jak wyraża się ono cyfrowo w Stanach? Ponieważ przeprowadzonej oficjalnie statystyki w tej dziedzinie niema, obliczenia są bardzo rozmaite. Gdy jedni twierdzą, że liczba bezrobotnych nie przekracza w Stanach 3 milionów ludzi, drudzy wymieniają cyfrę aż 10 milionów. Oto co pisze w tej kwestji jeden z wybitnych bankierów londyńskich, który zwiedził Stany Zjednoczone:

„Bezrobocie jest w danej chwili najbardziej rzucającym się w oczy zjawiskiem społecznym w Stanach. Pisma amerykańskie obliczają cyfrę bezrobotnych na 3 — 3 i pół miliona osób. Moim zdaniem, gdyby obliczenia prowadzone były w Stanach tak, jak to się robi w Anglii, okazałoby się niewątpliwie, iż liczba bezrobotnych przekracza 10 milionów w tej chwili. Doszedłem do tego wniosku po wyczerpujących dyskusjach z przemysłowcami i politykami amerykańskimi”.

Drugim objawem kryzysu jest konjunktura na rynku giełdowym i bankierskim. Giełda w N. Jorku i Chicago znajduje się pod znakiem baissy i wyprzedziła masowej akcyj i papierów w celu zdobycia gotówki. W ostatnich zaś dwóch tygodniach 101 banków w dolinie Missisipi i w t. zw. Middle - West ogłosiło upadłość. Od początku zaś roku bieżącego przeszło 800 banków zamknęło swe podwoje. Coprawda były to małe banki lokalne, a prywatnych banków liczą Stany (1929 r.) aż 24 630. Sam fakt jednak załamania się setki banków w stanach przeważnie rolniczych dowodzi, iż kryzys dosięgnął wysokiego stopnia natężenia.

O napięciu kryzysu świadczy dalej i

ten fakt, iż podatki wpływają w coraz wolniejszym tempie do skarbu państwa. Deficyt w wpływach podatkowych dosięgnie, jak twierdzi senator Smoot, sumy 148 milionów dolarów.

Eksport ze Stanów Zjednoczonych zagranicę, głównie zaś do Europy, zmniejszył się znacznie, co jest po części też skutkiem podniesienia taryf celnych przez Stany na importowane do nich towary i produkty europejskie.

W tej sytuacji, pomimo zwycięstwa demokratów przy wyborach, pomimo utraty decydującego wpływu na politykę przez republikańców, nie należy się spodziewać zmiany w polityce zagranicznej Stanów Zjednoczonych. Jak republikański tak i demokraci nie są n. p. zwolennikami umorzenia długów wojennych, które obciążają Europę, i aczkolwiek, jak stwierdza senator Smoot, — „spłata tych długów przyczynia się w dużym stopniu do utrwalenia i przedłużenia kryzysu światowego” — nikt z wybitnych polityków amerykańskich nie wypowiada się narazie za odciążeniem Europy i umorzeniem długów wojennych.

W sprawie emigracji, która dla Europy jest kwestją niesłychanie żywotną, podnoszą się w Stanach głosy, domagające się nie tylko utrzymania dotychczasowych trudności ale nawet i zupełnego zamknięcia ruchu emigracyjnego ze względu na bezrobocie na własnym terytorjum.

Kryzys obecny w Stanach odbija się też na ich funkcji, jako światowego bankiera powojennego. Dotychczas ułokowały Stany zagranicą 16 miliardów 400 milionów dolarów w inwestycjach, lokatach i pożyczkach państwowych. — Procenty od tych sum wynoszą rocznie około 960 milionów dolarów. Jest to więc lokata rentowna. A przytem zapewniająca Stanom wpływ polityczny. W skutku kryzysu funkcje bankiersko-swiatowe Stanów uległy też redukcji.

Politycznie więc i ekonomicznie Stany Zjednoczone oddaliły się od Europy pod wpływem kryzysu, zaakcentowały swą „splendid isolation” w znaczeniu udziału aktywnego partnera.

W.W.

nieodpowiedzialną nie tylko prawnie, lecz poniekąd i moralnie; po drugie, musi być, ze swej natury, podwójnie czy potrójnie gwałtowna. Co traci na względnie słabym rozpowszechnieniu, to chce zarobić na sile ataku krytycznego, na rozpedzaniu opozycyjnym, jeśli już nie wywrotowym, na niekontrolowanej „sensacyjności”.

Nie dociera ona do bardzo spokojnego obywatela. Tak! Nie dociera bezpośrednio, ale ogarnia go swym wpływem pośrednim, swymi echemi. Czytają ją czujniejsi, żywsi, oraz bardziej egzaltowani; wytwarzają sobie, na jej podstawie, opinie; i jej kręgi zataczają się coraz rozleglej! Ten arcyspokojny obywatel wcale nie będzie wiedział, kiedy będzie powtarzał wnioski i poglądy, szerzone przez prasę nielegalną.

Mamy tu aksjomat polityczny, jak dwa razy dwa — cztery. Rozumie się, że śruba poliejna musi być wtedy coraz silniej naciskana. Proces akcji — reakcji odbywa się z niezłomną logiką rozwojową. Aż dokąd? Czyż trzeba o takich rzeczach mówić po historycznych doświadczeniach polskich?

Rozporządzenie o komercjalizacji kolei

W nr. 82 Dziennika Ustaw z dn. 2 grudnia br. ukazali się dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z 29 listopada 1930 w sprawie zmian i uzupełnień rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 września 1926 o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe”.

Nowe rozporządzenie p. Prezydenta postanawia, rozszerzając treść poprzedniego rozporządzenia, że organem przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” służą wszystkie publiczno-prawne uprawnienia dotychczasowego państwowego zarządu kolejowego. Przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” będzie wpisane do rejestru handlowego, przyczem wpisaniu do rejestru handlowego podlegają imiona i nazwiska osób, uprawnionych do podpisywania skryptów dłużnych i weksli w imieniu przedsiębiorstwa.

Przedsiębiorstwo „P. K. P.” prowadzi eksploatację wszystkich linii kolejowych, zarządzanych dotychczas przez ministerstwo komunikacji i w tym celu obejmuje w zarząd powierniczy i użytkowanie cały ich majątek nieruchomy. Majątek ruchomy, przeznaczony do użytku kolei państwowych, z całym istniejącym zapasem gotówki i zapasem materiału, przechodzi na własność przedsiębiorstwa. Cały majątek oddany przedsiębiorstwu „P. K. P.” w użytkowanie i powierniczy zarząd lub na własność przedsiębiorstwa, wyodrębnia się z ogólnego majątku skarbu państwa. Majątek nieruchomy, oddany temu przedsiębiorstwu, odpowiada za pożyczki i zobowiązania, zaciągnięte przez przedsiębiorstwo, oraz za pożyczki i zobowiązania, które były zaciągnięte przez skarbu państwa; które korzystały ze specjalnego zabezpieczenia na tym majątku. Majątek ten nie może być obciążony żadnymi innymi pożyczkami i zobowiązaniami skarbu państwa. Wszelkie nieruchomości, przeznaczone do użytku kolei, stają się z chwilą nabycia ich przez „P. K. P.” własnością skarbu państwa, przedsiębiorstwo zaś zatrzymuje je w swoim użytkowaniu i powierniczym zarządzie. Na swe potrzeby „P. K. P.” może zaciągać krótko-terminowe pożyczki, nie przewyższające w sumie 10 proc. ogólnego dochodu eksploatacyjnego brutto, wykazanego w ostatnim rocznym zamknięciu rachunkowym. Pożyczki te będą spłacane z bieżących dochodów przedsiębiorstwa. Ogólne zasady, na jakich pożyczki te mogą być zaciągane, ustala minister komunikacji w porozumieniu z ministrem skarbu. Zaciąganie pożyczek wyższych i długoterminowych oraz zaciąganie jakichkolwiek pożyczek przez emitowanie obligacji, wreszcie zaciąganie wszelkich zobowiązań, obciążających nieruchomości, może nastąpić tylko w granicach upoważnień ustawowych.

Przedsiębiorstwo „P. K. P.” wolne jest od wszelkich podatków, danin i opłat publicznych, od których wolny jest skarbu państwa. Bezpośredni zarząd przedsiębiorstwa P. K. P. sprawuje minister komunikacji. Sieć kolejowa przedsiębiorstwa P. K. P. dzieli się na okręgi dyrekcyjne, w których bezpośredni zarząd sprawami przedsiębiorstwa wykonują dyrektorzy kolei państwowych, mianowani przez ministra komunikacji. Skrypty dłużne i weksle, wystawione przez przedsiębiorstwo P. K. P., podpisuje bądź

Prasa nielegalna jest matką drugiego zjawiska: spryszczeń. Zaczyna się od prasy, a kończy się na organizacjach politycznych. Wszystko idzie pod ziemię, nie po to, rozumie się, aby tam dumać, filozofować, lecz aby preparować wybuch. Stąd niemasz dla państwa nic niebezpieczniejszego od skrepowania czy otamowania wolności prasy. Kociol ma wszystkie wentyle zamknięte, a pod nim się pali!

A co może myśleć Zachód o tym państwie, w którym prasę zakneblowano? Czy nie może budować sobie najfantastyczniejszych o niem hipotez? Czy nie ma prawa mówić sobie, że, nie wiedząc i nie orientując się, powinien być ostrożny w stosunkach?

Ze wolność słowa nie może mieć granic nieskończonych, to pojmujemy wszyscy. Ale pomysł wtłoczenia „obrotu pokarmów duchowych” w ramy „żelaznej reglamentacji” jest w gruncie rzeczy zamachem na podstawowe interesy państwowe. I pomyśleć sobie, że ci desperaci chcą pracować na rzecz „mocarstwowego ustroju” Polski! Z takimi idaciami!

minister komunikacji, bądź dwie osoby z pośród upoważnionych do tego przez ministra komunikacji i wpisanych do rejestru handlowego.

Ministrowi komunikacji służy prawo przenoszenia poszczególnych urzędników ministerstwa komunikacji do służby w przedsiębiorstwie P. K. P. Stosunek służbowy pracowników P. K. P. z wyjątkiem zatrudnionych na mocy umowy o pracę (kontraktowych, czasowych itp.) — ustala rozporządzenie rady ministrów. Pracownicy przedsiębiorstwa P. K. P. będą uważani za urzędników w rozumieniu prawa karnego. Wykonanie rozporządzenia p. Prezydenta z 29 listopada br. porucza się ministrowi komunikacji, którego upoważnia się do ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Prezydenta R. P. o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” w „Dzienniku Ustaw R. P.”

Posłowie z listy nr. 4

Wybrani z listy państwowej nr. 4 pp. Trampczyński, Rybarski i ks. Łosiński rzekli się swych mandatów z listy państwowej, zatrzymując mandaty z poszczególnych list okręgowych. Wskutek tego mandaty z listy państwowej otrzymali, poza już poprzednio wymienionymi, pp. Stanisław Rymar z Krakowa, Teodor Witkowski z Poznania i dr. Zdzisław Stahl ze Lwowa.

Pos. Rybarski zatrzymał mandat z Warszawy, a rzekł się mandatu z okręgu lubelskiego, wobec czego z okręgu tego wszedł do Sejmu p. Henryk Sachs.

Dodatek do uposażeń

Donoszą z Warszawy, że w przygotowanym przez rząd projekcie ustawy skarbowej obejmującej budżet państwa na rok 1931/32, przewidziane jest wypłacanie w dalszym ciągu funkcjonariuszom państwowym i emerytom 15 procent dodatku do uposażeń miesięcznych w ciągu całego roku budżetowego.

O żadnych nowych dodatkach natomiast — o których przebiegała prasa „sanacyjna” — nic nie słychać.

Protesty wyborcze

1 grudnia złożono na ręce przewodniczącego okręgowej komisji wyborczej nr. 42 (Kraków - powiat) protesty dra Balandy i Jana Nosala przeciwko wyborom w tym okręgu, względnie przeciw unieważnieniu listy „centrolewu”. Protesty te, żądające unieważnienia przeprowadzonych wyborów, będą przedłożone Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia.

Policja i akademicy

Rektor Uniw. Jagiellońskiego prof. Załęski ogłosił nową odezwę do młodzieży akademickiej, w której zdaje sprawę ze stanowiska władz bezpieczeństwa w stosunku do manifestacji akademickich. Rektor wyjaśnił, że naczelnik wydziału bezpieczeństwa wojevodztwa krakowskiego wyraził żal, iż kilku studentów policja traktowała brutalnie i że wojewoda dał przyrzeczenie, że organa policyjne nie będą czyniły młodzieży akademickiej przeszkód w urządzaniu pochodów i zebrań na placach.

Pomysły, których realizacja powiodłaby do powstania prasy nielegalnej

W „Kurjerze Warszawskim” (nr. 330) pisze Bolesław Koskowski, co następuje:

Czytamy dziś w jednym z dzienników opozycyjnych, że „hasła negatywne były wyeksploatowane (przez sanację) z całą bezwzględnością i znajomością niskich instynktów masy”, ale też „skończyły się”; na przyszłość „nieustająca negacja spotka się z bezwzględną negacją nawet najpopularniejszych wyborców Jedyńki”.

Jest to teza optymistyczna, ale niepewna. Zdaje się, przeciwnie, że conajmniej niektórzy eksploatatorzy negacji mają w zanadrzu jeszcze sporo nowych pomysłów. Właśnie, im mniej zmysłu pozytywnego, czyli twórczego, tem więcej zmysłu negacyjnego, czyli niszczy-cielskiego.

A więc w organie „Ligi mocarstwowego rozwoju Polski” wyklada się teraz np. program zniesienia wolności prasy. Należy „znowelizować niezwłocznie ustawę prasową”, „podać gruntownej rewizji i należycie ze stanowiska racji stanu rozwiązać zagadnienie swobody słowa”, „obieg pokarmów duchowych” ująć „w ramy żelaznej reglamentacji”, „ustanowić surową odpowiedzialność karną autora artykułu i rzeczywistego redaktora”, objęcie funkcji redaktorskich uzależnić od władzy prokuratorskiej, uczynić z prawa prasowego „twardą szkołę dyscypliny”...

Taka jest najpilniejsza troska zwycięzców.

Czytelnicy nie mogą oczekiwać od nas, że na temat wolności słowa będziemy tu powtarzali prawdy nieskończone już banalne. Zresztą teraz podobno się odbywa jakaś rewizja ustalonych, zdawałoby się, ostatecznie wartości politycznych i duchowych. Jednakże sprawa ma swą bezpośrednią stronę praktyczną.

Coby się stało, gdyby postulaty wspomnianych „desperados” politycznych były wcielone w życie? Mało jest w Polsce rzeczy tak pewnych, jak po-

niższa: nastąpiłby rozwój prasy nielegalnej.

Pod tym względem nie może żywić żadnych wątpliwości każdy z nas, kto przypomina sobie dawne czasy niewoli prasowej i kto w dodatku uprzymomni sobie, że dzisiejsze żywe obudzenie się myśli obywatelskiej w Polsce nie może być żadną miarą porównywane z ówczesnym zastojem. Inne są dziś ilościowo i jakościowo kadry młodzieży. Inaczej reagują na sprawy publiczne umysły ludowe wtedy a teraz. Problematy, o których przed laty prawie nikt nie myślał, stały się przedmiotem roztrząsań pospolitych. — Wszystko jedno: naiwnych czy rozsądnych. Istnieją, słowem, pewne obudzone już na stałe potrzeby duchowe; istnieje pewien, t. zw. głód duchowy.

Wyobraźcie sobie w tych warunkach nagle nałożony kaganiec. Wyobraźcie sobie, że obywatel polski nie znajduje w prasie tego, czego szuka i czego potrzebuje; że wszelka krytyka jest zakazana; że „vota separata” są wygnane; że nie wolno obejrzeć drugiej strony medalu; że prasa legalna, poddana samowolnej dozorze policyjnego, wpada w jałowość lub w panegiryzm.

Nie mówmy już o skutkach moralnych takiego stanu rzeczy, o osłabianiu myśli krytycznej, o marazmie opinii publicznej, o cofnięciu się wstecz wychowania obywatelskiego. Albowiem na to odpowiedzą nam zwolennicy systemu policyjnego: tem lepiej! Ale skoro z niemi tylko mamy dyskutować, to stałmy na ich gruncie: czy ich cel będzie osiągnięty?

Czy ich cel: uspić opinię publiczną, — czy on nie napotkałby nowych, a już szczególnie potężnych trudności? Czy nie wywołałby on właśnie Belzebuba: prasy nielegalnej? Czy nie stałoby się to samo, co ostatnio w Hiszpanji (patrzcie rozprawkę o tem w „L'Europe Nouvelle”)?

Prasa zaś nielegalna może mieć różnorodnie właściwości, ale posiada z reguły dwie kardynalne przywary: po pierwsze jest bezimienna i czuje się

Po kryzysie gabinetowym w Austrii

Ostateczny skład nowego rządu i jego stosunek do parlamentu

Wiedeń, 4. 12. (Tel. wł.). Misja tworzenia nowego gabinetu, zlecona dr. Enderowi, napotykała na cały szereg trudności, które w końcu omal nie doprowadziły do zupełnego rozbięcia rokowań. Kilkakrotnie zmieniany skład gabinetu został jednak ostatecznie wczoraj wieczorem ustalony definitywnie.

Dzisiaj przed południem został zamianowany i zaprzysiężony nowy rząd, utworzony przez dr. Endera. Składa się on z następujących osobistości: wicekanclerz i sprawy zagran. — dr. Schober (Blok gosp.), sprawy wewn. — inż. Winkler (Landbund), sprawiedliwość

— dr. Schürff (blok gosp.), skarb — dr. Juch (urzędnik), handel — Heintl (chrześc.-spol.), rolnictwo — Thaler (chrześc.-spol.), wojsko — Vaugoin (chrześc.-spol.), szkolnictwo — dr. Czermak (chrześc.-spol.), opieka spol. — dr. Resch.

Większość chrześcijańsko-społeczni posiadają 5 tek, blok Schobera dwie. Dwa ministerstwa obsadzone są przez fachowców. Nowy gabinet w tym układzie posiadać będzie zwykłą większość w nowym parlamencie austriackim. W opozycji do nowego gabinetu pozostają przedstawiciele t. zw. Heimatbloku.

Uchwały komisji zagranicznej Reichstagu w sprawie stosunku do Polski

Berlin, 4. 12. (Tel. wł.) W uzupełnieniu doniesień o uchwałach komisji spraw zagranicznych Reichstagu w sprawie ostatnich wypadków na Górnym Śląsku, dodać jeszcze należy, że komisja na wniosek Partii Niemiecko-Narodowej uchwaliła wezwąć rząd Rzeszy, by wstrzymał się od ratyfikowania umowy likwidacyj-

nej polsko-niemieckiej i by przedłożył Reichstagowi wniosek o cofnięcie uchwały, zatwierdzającej tę umowę.

Komisja przyjęła też wniosek „Landvolku“, w którym prosi się rząd Rzeszy, by wstrzymał rokowania handlowe z Polską na tak długo, dopóty „Polska nie da pełnej satysfakcji Niemcom“.

Komedjanckie oskarżenia przeciw Francji

W procesie Ramzina wysłane z palca — Oficjalny protest Francji i Anglii

Paryż, 4. 12. (PAT.) „Le Matin“ pisze, iż proces moskiewski jest spiskiem przeciwko Francji, uknutym dla poruszenia opinii publicznej. W związku z tem, dziennik zamieszcza pismne zeznanie dr. Ramzina, brata oskarżonego, który stwierdza, iż brat jego nie zajmował się nigdy polityką i wysłany był do Paryża na rozkaz Moskwy z innymi „specami“ sowieckimi i kilkoma członkami rosyjskiej partii komunistycznej. Ramzin w Paryżu był ciągle bacznie strzeżony i śledzony, tak, że — zdaniem doktora Ramzina — udział jego w jakichkolwiek rokowaniach był niemożliwy.

„Le Matin“ donosi również, iż ambasador francuski w Moskwie odbył dłuższą rozmowę z zastępcą komisa-

rza Spraw Zagranicznych Krestinskim. Poza tem rządowi sowieckiemu zwrócono rozmaitemi drogami uwagę na doniosłość oskarżeń, skierowanych przeciwko Francji.

London, 4. 12. (PAT.) Omawiając w Izbie Gmin nadawane wczoraj wieczorem przez radio-stację moskiewską przemówienie, Henderson powiedział, że aczkolwiek niema w nich wyraźnego podżegania do rewolucji, niemniej Moskwa naruszyła swoje zobowiązanie nierobienia propagandy komunistycznej, wobec czego ambasador angielski w Moskwie otrzymał polecenie wystąpienia z protestem w tej sprawie u rządu sowieckiego.

Co ich łączy

Oświadczenie hr. Bethlena o jednym wspólnym interesie Niemców i Węgier: rewizja traktatów

Rzym, 4. 12. (PAT.) „Corriere della Sera“ zamieszcza wywiad z premierem hr. Bethlenem, który oświadczył iż wiadomości o blokach i sojuszach z udziałem Węgier stanowią cześć wyrazów. Niewątpliwie należy osiągnąć jak najdalej idące porozumienie między poszczególnymi państwami, aby rozstrzygnąć zagadnienia międzynarodowe, gdzie zbiegają się specjalne interesy tych państw.

Po omówieniu stosunków ekonomicznych węgiersko-niemieckich, hr. Bethlen oświadczył, że Węgry stoją w

pierwszym szeregu państw, domagających się rewizji traktatów. Sprawa ta łączy Węgry z Niemcami Hr. Bethlen sądzi, że „konferencja rozbrojeniowa będzie zwołana w roku przyszłym i usankcjonuje obowiązek rozbrojenia się, zawarty w traktatach pokoju. O ileby to nie nastąpiło, trzeba będzie wynaleźć nowe sposoby zapewnienia bezpieczeństwa tym narodom, które wcześniej od innych przyjęły i wykonały oraz gotowe są uczciwie wykonać postanowienie rozbrojenia“.

Nowy rząd

ogłoszony będzie dzisiaj?

Warszawa, 4. 12. (Tel. wł.). W kółkach zbliżonych do rządu przypuszczają, że skład gabinetu będzie ogłoszony dzisiaj około godz. 5 po południu. Jeżeli chodzi o jego skład osobowy, to podaliśmy go już w rannym numerze. Żadne zmiany nie są przewidywane. (w)

Kto dokona otwarcia Sejmu?

Warszawa, 4. 12. (Tel. wł.) Według wszelkiego prawdopodobieństwa otwarcia Sejmu dokona wiceminister Zongolowicz a Senatowi prof. Thuillie. Otwarcie kadencji odbędzie się w gmachu obu instytucji parlamentarnych. Na poniedziałek zostały zwołane wszystkie kluby poselskie. (w)

Dekrety

Warszawa, 4. 12. (Tel. wł.) Nr. 83 Dziennika Ustaw R. P. z dnia 3 grudnia 1930 przynosi dwa dalsze rozporządzenia p. Prezydenta R. P. z mocą ustawy, mianowicie pod pozycją 651 — z dnia 29 listopada 1930 — Kodeks postępowania cywilnego oraz pod poz. 652 — z dnia 29 listopada 1930 — Przepisy wprowadzające kodeks postępowania cywilnego.

Krytyczny moment minął

Strajku generalnego w Anglii nie będzie

London, 4. 12. (Tel. wł.). Konferencja delegatów górników odrzuciła dzisiaj przed południem wniosek o generalny strajk górniczy w całej Anglii 230 000 głosami przeciw 209 000.

Napad na konsulat polski

w Hamburgu

Hamburg, 4. 12. (PAT.) Ubiegłej nocy o godz. 10-ej w gmachu konsulatu polskiego wybito kamieniami oraz petardą 2 szyby w gabinecie konsula. Uciekających w różne strony na rowerach 6 zamachowców zauważył policjant z odwachu odległego o 100 m. od gmachu konsulatu. Policjant ów, usłyszawszy detonację, wyszedł na ulicę celem zbadania przyczyny. Przed domem znaleziono gilzę od petardy i butelkę z wodą ze znakiem „Hakenkreuz“ i napisem: „Grossdeutschland erwache“ oraz kamienie. Zamach miał miejsce w chwili, kiedy konsulatowcy znajdowali się w gabinecie. Wybuch wywołał u p. konsulowej silny wstrząs nerwowy. Wezwana przez konsula natychmiast policja kryminalna do dziś, godz. 9,20 rano

nie zjawiała się. Należy przypomnieć, że jest to już drugi wypadek wybicia szyb w tutejszym konsulacie polskim w roku bież.

Echa „zamachu“

na premiera hiszpańskiego

Paryż, 4. 12. (Tel. wł.) Jak donosi agencja Havasa z Madrytu dziennikarz Lizo, który wczoraj chciał dokonać zamachu na premiera hiszpańskiego, urodził się na Maladze i liczy 54 lata. Przez 20 lat był współpracownikiem redakcji ABC, od 10 lat należy do członków redakcji „El Sol.“ Lekarz, który go badał oświadczył, że jest on umyślowo chory i należałoby go internować w zakładzie dla umyślowo chorych. W rewolwerze, z którego strzelał znajdowała się tylko jedna kula.

„Uroczysty protest“ korporantów niemieckich

Berlin, 4. 12. (PAT.) W politechnice w Charlottenburgu odbył się wczoraj meeting korporacji niemieckich przeciw Polsce. Rektor w obecności kilku tys. akademików odczytał rezolucję zwracającą się m. in. do prezydenta Hindenburga i do rządu Rzeszy z prośbą o podkreślenie wobec urzędowych czynników zagranicą powagi protestu niemieckiego przeciw Polsce.

Kurs złotego. Dzisiaj rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.885 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.923 zł.

Kurs mark i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dzisiaj za 100 marek niem. w dewizach 212.33 do 212.63 zł, gotówką 211.93 zł; za 100 guldenów gd. w dewizach 172.87 zł do 173.13 zł, gotówką 172.59 zł.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 4. 12. 1930 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznania, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg:

Standardy: a) żyta 694.5 gr. (119.2 f. w. h.); b) pszenicy 744 gr. (126.4 f. w. h.); c) jęczmienia przemiałowego 667 gr (113.1 f. w. h.); d) owsa 568.5 gr. (78.1 f. w. h.).

„Ceny orientacyjne“ parytet Poznań

Zyto	18.50—19.00
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	24.50—26.00
Usposobienie słabsze.	
Jęczmień przemiałowy	19.00—21.50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	25.00—27.00
Usposobienie spokojne.	
Owies	18.75—20.00
Usposobienie stałe.	
Mąka żytnia wł. work. 65%	32.00
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	44.50—47.10
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	11.50—12.50
Otręby pszenne	13.00—14.00
Otręby pszenne (grube)	14.50—15.50
Rzepak	41.00—43.00
Groch Victoria	27.00—32.00
Ziemniaki jadalne	2.00—2.30
Ogólne usposobienie spokojne.	

Uwagi: Obroty na odmiennych warunkach: 135 tonn żyta, 30 tonn pszenicy i 900 tonn pulpy ziemniaczanej suszonej. Ziemniaki fabryczne bez obrotów. Z powodu zwiększonej podaży tendencja na żyto i pszenicę słabsza.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 4. 12. 1930 r.

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało tendencję bez zmiany.

Z papierów procent. płacono za 5 proc. pożyczki konwersyjnej 49 1/2 proc. i za 5 proc. premij. dolarowe 55.— Z papierów lokacyjnych P. Z. K. oddawano 8 proc. listy dolarowe (stare) po 91 proc., natomiast płacono za 4 proc. listy zast. konwert. 40 proc. przy większym braku materiału. 6 proc. listy żytnie handlowano w transakcjach po 18.— (za 1 ctr. mtr.).

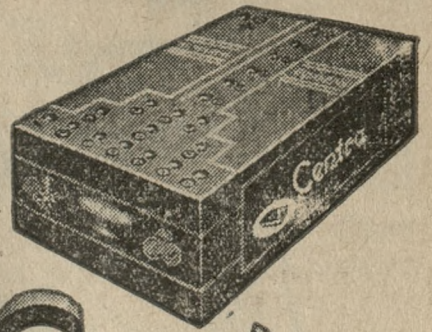
Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych doszło jedynie do notowania Banku Polskiego, który oddawano po 158.— Poza tem ofiarowano R. Maya po 49.— i Cegielskiego po 38.—, lecz do notowania nie doszło.

Ceduła Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominatu).

5% Pożyczka konwersyjna 49.50 % P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kr. dyt. 91% O.
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 40.— % P.
(Kurs w złotych).
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 18.— +
5% Pożyczka premjowa seria II 55.— R.

BATERJE ANODOWE

Centra

Pw 7471-C.2629

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję). Bank Polski I em. 158.— O. Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 4. 12. 1930 r.

Waluty Gotówka Dolary St. Zjedn. tr.: 8.89, sp.: 8.91, kup.: 8.87.

Dewizy:			
trans.	przed.	kup.	
Holandja 350/2	359.92	358.12	
Belgja 124.40	124.71	124.09	
Londyn 43.37 1/2	43.42	43.21	
Nowy Jork 8.915	8.983	8.893	
Nowy Jork kabel	8.922	8.942	8.902
Paryż 35/6	35.15	34.97	
Praga 26.45	26.51	26.39	
Szwajcaria 172.80	173.23	172.37	
Wiedeń 125.56	125.87	125.25	
Włochy 46.75	46.87	46.63	
Berlin 212.73			

Tendencja mocniejsza.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. inwest.	99.00
4% inw. seryjne sztuki	102.25
5% poz. konw.	50.25
3% poz. bud.	50.00
10% poz. kol.	104.50

Akcje w złotych:

Bank Polski	0.00—158.00
Bank Zachodni	0.00—70.00
Sole Potasowe	0.00—92.00
W. T. Węgla	39.00—58.00
Lilpop	0.00—23.50
Modrzejów	0.00—10.75
Ostrowiec	0.00—47.0
Starachowice	0.00—15.00
Haberbusch	0.00—112.00

Tendencja słabsza.

Komentarz.

Papiery państwowe miały tendencję niejednorodną. Listy zastawne utrzymane, akcje były przeważnie słabsze. Z bankowych słabszy Bank Polski, utrzymany Bank Zachodni, Sole Potasowe utrzymane, Węgiel słabszy. Z metalurgicznych mocniejsze Starachowice, słabszy Lilpop, Modrzejów i Ostrowiec.

PLÓDY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 4. 12. 1930 r.

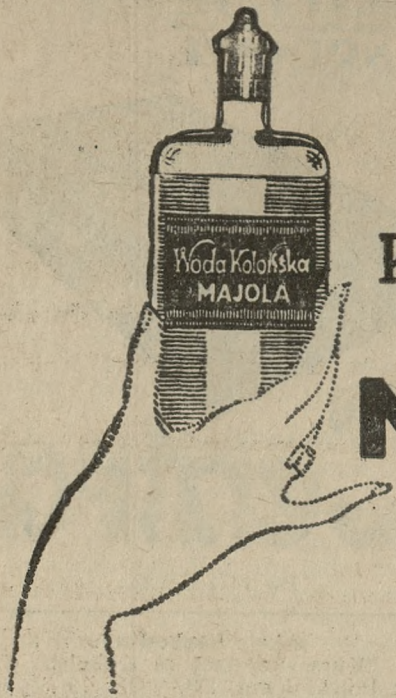
Pszenica ma.ch. 75—76 kg.	251.00—252.00
Tendencja słabsza.	
Pszenica jara 76—77 kg.	253.00—254.00
Tendencja słabsza.	
Pszenica jara 80 kg.	266.00—267.00
Tendencja słabsza	
Zyto march. 70—71 kg.	156.00—157.00
Tendencja słaba.	
Jęczmień march. brow. od st. załadowania	204.00—224.00
Tendencja mocna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	190.00—195.00
Tendencja mocna.	
Owies march. od st. załad.	140.00—147.00
Tendencja słaba.	
Mąka pszenna	29.25—37.00
Tendencja stała.	
Mąka żytnia przemiał do 60%	24.25—27.15
tendencja słabsza.	
Ospa pszenna	10.25—10.60
Tendencja bardzo mocna.	
Ospa żytnia	9.00—9.50
Tendencja stała.	
Groch Victoria	24.00—31.00
Groch jadalny	23.00—25.00
Groch pastewny	19.00—21.00
Peluszka	20.00—21.00
Bób polny	17.00—18.00
Wyka	18.00—21.00
Makuch rzepakowy	8.70—9.70
Ma uch lniany	15.00—15.30
Wytłoki suche paryt Berlin	5.40—5.90
Śróć Sova	13.50—14.00
Ziemniaki jadalne białe	1.00—1.25
Ziemniaki jadalne czerwone	1.20—1.45
Ziemniaki jadalne żółte	1.40—1.70
Ziemniaki fabryczne	5—6 lg.

Ogólna tendencja słabsza.

Notowania Jutego w Berlinie

z dnia 4. 12. 1930 r.

Wyplaty na Warszawę	46.90—47.10
Noty wielkie	46.75—47.10

WODA KOLONSKA MAJOLA

o TRWAŁYM, PIĘKNYM, OZYWCZYM ZAPACHU
WYSOKIE ZALETY WODY KOLONSKIEJ
MAJOLA
CZYNIĄ JĄ NIEZBĘDNA W KAŻDYM DOMU
FLAKONY W 8 WIELKOŚCIACH

Pw 7224-62,869

Dekret Prezydenta o zmianie ubezpieczeń społecznych

(Dokończenie).

Związki i organizacje instytucyj ubezpieczeń społecznych.

Rozdział trzeci dotyczy związków i organizacji, instytucyj ubezpieczeń społecznych. Według tego okregowe związki kas chorych są powołane do koordynowania, usprawniania i uzupełniania działalności kas chorych na swoim terytorjum oraz do organizowania wspólnej akcji tych kas w zakresie ich ustawowych zadań. Do zadań tych należy w pierwszym rzędzie uprzywilejowanie członkom kasy związkowej korzystania z lecznictwa specjalistycznego, organizowanie akcji profilaktycznych, lustracja kas związkowych i t. p. Organami okregowego związku kas chorych są: rada zarządzająca, dyrektor i komisja rewizyjna. Rada zarządzająca składa się z 22 członków, wybieranych z pośród osób posiadających bierne prawo wyborcze, z którejkolwiek kas związkowych, za pośrednictwem zgrupowań wyborczych okregowego związku. Zgromadzenie wyborcze składa się z delegatów ubezpieczonych i pracodawców wybranych oddzielnie w każdej grupie przez rady zarządzające poszczególnych kas.

Dla koordynowania i uzupełniania działalności okregowych związków kas chorych, jak również i wszystkich kas chorych pracuje ogólnopanstwowy Związek Kas Chorych. Podejmuje on wszelkiego rodzaju akcje, mające na ce-

lu udoskonalenie i usprawnienie działalności tych instytucyj w zakresie administracji lecznictwa. Organami ogólnopanstwowego Związku są rada zarządzająca, dyrektor i komisja rewizyjna. Rada zarządzająca składa się z członków z wyborów i członków mianowanych przez ministra opieki społecznej. Członków z wyborów wybiera zgromadzenia wyborcze poszczególnych okregowych związków kas chorych po 2 z każdego związku, w tem 1 z grupy pracodawców i 1 z grupy ubezpieczonych.

Związek zakładów ubezpieczeń pracowników umysłowych powołany jest do koordynowania i uzupełniania działalności zakładów ubezpieczeń pracowników umysłowych. Związek zakładów zajmuje się całokształtem spraw obchodzących ubezpieczalnictwo pracowników umysłowych, co szczegółowo wyszczególniono w art. 58 dekretu. Organami związku są również rada zarządzająca, dyrektor i komisja rewizyjna. Szczegółowy podział kompetencji między radą zarządzającą a dyrektorem ma ustalić statut Związku. Instytucje ubezpieczeń społecznych wymienione w rozporządzeniu mogą lokować swoje fundusze w organizacjach wymienionych w ustępie pierwszym rozporządzenia Prezydenta Rp. z 15. lutego 1928.

Nadzór

Sprawę nadzoru nad kasami chorych i bezpośrednich nad ich związkami reguluje rozdział 4 — według którego zwierzchni nadzór należy do ministra pracy i opieki społecznej. Dzieje się to w ramach ustawy z 19 maja 1920 o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby. Przewidziane w art. 98 tej ustawy okregowe urzędy ubezpieczeń sprawują bezpośredni nadzór nad kasami chorych. Minister spraw wewnętrznych mianuje do każdego okregowego urzędu ubezpieczeń swego delegata i jego zastępcę. Na czele okregowego urzędu ubezpieczeń stoi dyrektor; w sprawie lecznictwa i profilaktyki dyrektor decyduje w porozumieniu z delegatem min. spraw wewnętrznych. Delegatowi przysługują po uprzednim porozumieniu się z dyrektorem okregowego urzędu ubezpieczeń prawo lustracji wszel-

kich urzędów kas chorych. Delegat może dokonywać lustracji w kasach chorych za pośrednictwem lekarzy powiatowych.

Nadzór nad zakładami ubezpieczeń społecznych i związkiem zakładów ubezpieczeń pracowników umysłowych wykonują min. pracy i opieki społecznej, przyczem może częściowo uprawniać swe przekazać okregowym urzędom ubezpieczeń. Władza nadzorcza ma prawo badania sprawności administracji, brania udziału w posiedzeniach organów instytucyj ubezpieczeń, zwoływania organów instytucyj na posiedzenia nadzwyczajne, rozwiązywania organów kolejalnych, zawieszania w czynnościach dyrektorów lub członków dyrekcji i wdrażania postępowania dyscyplinarnego, ustanowienia komisarzy itp.

Przepisy przejściowe i końcowe

Rozdział piąty zawiera przepisy przejściowe, w myśl których minister pracy i opieki społecznej określi w drodze rozporządzenia okregi i siedziby kas chorych, które zostaną zreorganizowane oraz wskaże kasy, mające ulec likwidacji. Minister ustali również siedziby i terytorjalny zakres działania zakładów ubezpieczeń społecznych, oraz okregowych związków kas chorych. To samo dotyczy instytucyj ubezpieczeń społecznych.

Przepisy końcowe zawarte w rozdziale szóstym orzekają nieważność rozporządzeń poprzednich, sprzecznych z postanowieniami nowego rozporządzenia, których moc obowiązująca wchodzi w życie na całym terytorjum Rzeczypospolitej z dniem ogłoszenia w Dzienniku Ustaw, to jest 30 listopada r. b. z wyjątkiem postanowień objętych rozdziałami I. i II. oraz artykułów 47 do 51

i 53 do 57, które wejdą w życie w terminach ustalonych przez min. pracy i opieki społecznej.

Obchód listopadowy w Gostyniu

Gostyń, 2 grudnia.

Setną rocznicę pamiętnego dnia 29 listopada i nasze miasto obchodziło bardzo uroczysto. W auli tuż przy gimnazjum dokonano w obecności przedstawicieli władz państwowych i samorządowych oraz gości otwarcia wystawy pamiątek z roku 1830/31, urządzonej staraniem Towarzystwa Kultury i Sztuki im. Aleksandra Fredry w Gostyniu z komitetem honorowym i komitetem wykonawczym na czele. Wystawa ta obejmowała pamiątki, przechowywane z pietoszym na ziemi go-

styńskiej i okolicy, a wypadła wprost imponująco. To też liczne rzesze zwieźdzały wystawę, oddając tem samem cześć ceniom, tych, którzy życie kładli na ołtarzu Ojczyzny za Jej wolność i niepodległość. Wspomniane Towarzystwo wydało również zeszyt „Kroniki Gostyńskiej”, poświęcony „Uczestnikom Powstania Listopadowego z dzisiejszego powiatu gostyńskiego” pióra p. dyr. Wł. Stachowskiego. Zeszyt ten był pewnego rodzaju dopełnieniem wystawy.

Inicjatywę samego obchodu wzięł tradycyjnie w swe ręce Komitet Zjednoczonych Towarzystw w Gostyniu, w skład którego wchodzi prezesi towarzystw pod przewodnictwem każdorazowego prezesa „Sokoła”.

Na zarządzenie tegoż Komitetu udekorowało tu obywatelstwo swe domy chorągiewkami o barwach narodowych a wieczorem rozblęły tysiące świec, któremi iluminowane były okna. Nie było prawie domu lub chaty, w których nie gorzałoby światła. Bardzo efektownie udekorowany był ratusz, na balkonie widniał świetlny napis: 1830—1930. Efektowną całość rynku podnosił reflektorem oświetlony pomnik Najświętszego Serca Pana Jezusa, dominujący nad całym miastem.

W niedzielę, dnia 30 listopada uformował się imponujący pochód zjednoczonych towarzystw, który udał się przy dźwiękach orkiestry Tow. Kolejarzy do farw na solenne nabożeństwo. W skupieniu wysłuchano mszy św., na której obecni byli przedstawiciele magistratu, rady miejskiej i sądu. Uderzył brak przedstawicieli władzy państwowej w osobie p. starosty. Dla uczczenia setnej rocznicy powstania zafiarowały Zjednoczone Towarzystwa marmurową tablicę pamiątkową, którą wmurowano na starym cmentarzu. Poświęcenia tablicy dokonał ks. dziekan Szymbrowski, wygłaszając okolicznościowe przemówienie.

Wieczorem odbyła się uroczysta akademja z bardzo obfitym programem. Słowo wstępne wygłosił przewodniczący Komitetu Zjednoczonych Towarzystw i prezes „Sokoła”, p. budowniczy Peisert, referat zaś na temat „Powstanie listopadowe” p. redaktor T. Powidzki z Poznania. Śpiewy chórowe wykonało Koło Śpiewackie „Cecylja” pod batutą p. Cz. Rybskiego a program urozmaiciły solo skrzypcowe p. prof. Pawlaka z Poznania przy akompaniamencie p. dr. Chojnackiego z Borku oraz deklamacje „Reduta Ordona” Adama Mickiewicza wygłoszona przez p. H. Dembińskiego i „Na Zgłiszczach” Słowackiego, wygłoszona przez córeczkę państwa burmistrzów. Całość zakończyła jednoaktówka Staszcyka „Noc w Belwederze” wykonana przez zespół dramatyczny, Tow. Kultury i Sztuki im. Al. Fredry.

Podniosły nastrój obchodu, zorganizowanego tradycyjnie przez Kom. Ziedn. Towarzystwo, w którym uczestniczyło całe obywatelstwo, zamęlił niemiły zgrzyt, a mianowicie odmowa udziału w nim p. starosty. Odmowę uzasadnił on poniższym pismem, charakterystycznym dla stosunku władzy do obywatelstwa gostyńskiego:

Starosta Powiatowy
w Gostyniu

L. dz. 6638/30 1
Gostyń, dnia 29 listopada 1930.

Do Pana Kazimierza Peiserta
w Gostyniu.

Zawiadamiam Pana, że z przesłanego mi zaproszenia wraz z afiszem o Obchodzie Listopadowym nie mogę skorzystać, ze względu na „beziemność” komitetu organizacyjnego.

Ubocznie dowiedziałem się, że w moim będący komitet tworzy prawie że wyłącznie osoby „wzajemnego politycznego popierania się”, a niema w tym Komitecie przedstawicieli Władz i Urzędów Państwowych i Samorządowych, Wojska, Duchowieństwa, Nauczycielstwa i Pracującej Inteligencji, którzy to przedstawiciele są co najmniej tak samo dobrymi Polakami, jak Pan i nieznanymi sekretarz nieznanego mi komitetu.

Równocześnie zauważam, że pobieranie wstępu na akademje, urządzone z okazji Świąt Narodowych czy Państwowych, nie powinno mieć miejsca, a w danym wypadku jest niedopuszczalne ze względu na brak odpowiedniego zezwolenia Miejscowej Władzy Bezpieczeństwa Publicznego, albowiem niewiadomym jest, czy zebrane pieniądze będą użyte na cele godziwe.

W końcu zaznaczam, że winni niestosowania się do tego zarządzenia odnośnie biletów wstępu będą pociągnięci do odpowiedzialności karnej.

Starosta Powiatowy
(— M. Korniak.)

Czy zapisałeś się na członka wspierającego Komitetu Floty Narodowej Wkładka 1 zł rocznie Konto P. K. O. 30
Zapisz się
a spełnisz swój obywatelski obowiązek

ZAŻYWAJ

Biomalz

z lecytyną
by wzmocnić Twoją
nerwy!

BIOMALZ z lecytyną
uzdrowia
system nerwowy

We wszystkich aptekach
i drogerjach

Pw 7434-71,293

Zdrowy odruch społeczny

Związki Zawodowe Pracown. Umysłowych w Poznaniu przez swą naczelną reprezentację, Radę Okregową Centr. Organizacji Związków Zaw. Pracowników Urzysł. w Poznaniu, podjęły inicjatywę w walce z kryzysem gospodarczym, o czym dobitnie świadczy fakt, że z okazji „Dnia Oszczędności” 7 grudnia br. odbędzie się uroczysta akademja organizowana przez powyższą przytoczoną naczelną Organizację — celem zmanifestowania na zewnątrz prawdziwego zrozumienia dla spraw gospodarczych i okazania chęci czynnego współdziałania w walce o lepszą przyszłość ekonomiczną Ojczyzny.

Protectorat nad tą akademją objęli łaskawie w zrozumieniu tej ważnej społecznej akcji wojewoda hr. Razwiński i prezydent stol. m. Poznania p. Cyryl Ratajski.

Zaburzenie komunistyczne w Niemczech

Berlin, 3. 12. (PAT). Dziś w godzinach wieczornych doszło w śródmieściu Lipska do poważnych starć ulicznych między komunistami a policją. Komuniści zebrałi się na placu zamkowym, skąd po wystąpieniu przemówienia ruszyli w pochodzie demonstracyjnym w stronę ratusza. Policja zagroziła im drogę. Doszło do starcia, w czasie którego policja zrobiła użtyk z broni palnej. Według dotychczasowych wiadomości, 8 osób zostało rannych.

PIERNIKI

WYBOROWE

na czystym miodzie w kilkunastu gatunkach poleca

E. WEDEL.

Pw 7223-62,615

Stosuj

ODOL

dwa razy dziennie —
Odwiedź swego lekarza —
dentystę dwa razy rocznie!

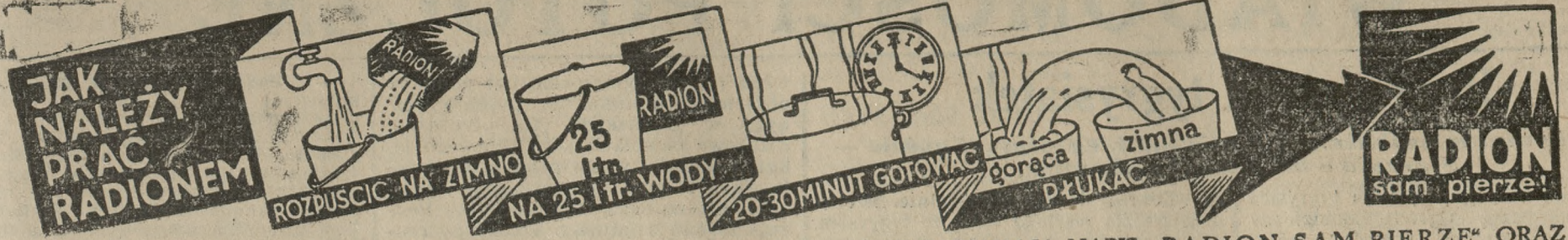
Tw 725

WODA KWIATOWA
CZTERECH KRÓLI
(CARRE de ROIS)

POLECA

TWO BROCARD & CIE

1 w 5062

ZWRACAJCIE UWAGĘ NA OPAKOWANIE! JEDYNE ORYGINALNE PACZKI POSIADAJĄ NAPIS „RADION SAM PIERZE” ORAZ WYTŁACZANE ŻÓLTE PROMIENIE SŁONECZNE W PRAWYM GÓRNYM ROGU. PROSZKI DO PRANIA W INNEM OPAKOWANIU LUB POD INNĄ NAZWĄ NIE MAJĄ NIC WSPÓLNEGO Z RADIONEM.

P. 7271-62,617

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Cztery miljardy na ubezpieczenia społeczne

Od dłuższego czasu nie ukazuje się oficjalne sprawozdanie, obejmujące działalność ubezpieczeń społecznych. Wydawnictwo to, zapoczątkowane przez ministerstwo pracy i opieki społ. kilka lat temu, poraz ostatni ukazało się na początku ubiegłego roku, obejmując działalność ubezpieczeń społecznych w r. 1927. Od tego czasu wszelkie badania nad dziedziną tak niezwykle ważną dla życia gospodarstwa muszą się opierać na sprawozdaniach poszczególnych instytucji ubezpieczeniowych (zresztą nie wszystkie te instytucje ogłaszają sprawozdania). Koniecznym staje się zastąpienie brakujących danych liczbami wyszacowanymi; oczywiście nie może to zastąpić nawet w przybliżeniu sprawozdań oficjalnych.

Mimo to, tygodnik „Przemysł Metalowy” dokonał próby obliczenia sumy dochodów ubezpieczeń społecznych, dochodząc do ciekawych rezultatów, które poniżej podajemy:

	1927	1928	1929
	w milionach zł		
Ubezpiecz. niezab. wypadków	48	57	62
„ na wyp. choroby	233	279	270
„ inwal. i star. . . .	53	65	65
„ pracown. umysł. . .	33	76	92
„ na wyp. bezrob. . .	48	34	35
Razem	416	511	524
Dopłata Skarbu Pań-tw.	21	25	25
Ogółem	438	536	549

Jak z powyższego zestawienia widzimy, dochody ubezpieczeń społecznych rosną z roku na rok. Jest to wynikiem z jednej strony wzrostu ogólnego stanu zatrudnienia w wytwórczości, z drugiej wprowadzenia na obszarze b. zab. rosyjskiego ubezpieczenia pracowników umysłowych. W normalnych warunkach, gdyby nie działały skutki kryzysu, w dzisiejszym stanie ustawowym dochody ubezpieczeń społecznych osiągnęłyby niewątpliwie 600 milionów złotych rocznie.

Licząc bardzo skromnie, ustawodawstwo ubezpieczeniowe kosztowało nas w ostatnich dziesięciu latach około czterech miliardów złotych. Tyle musiały wynieść w tym czasie wpływy wszystkich instytucji ubezpieczeniowych. Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że suma ta została wyciśnięta ze społeczeństwa, które nie potrafiło w tym samym czasie zaoszczędzić jednego miljarda, jeżeli zatem uprzytomnimy sobie, że suma czterech miliardów stanowi w gruncie rzeczy ofiarę, na jaką naród zdobywa się i do jakiej zrywa się go tylko w chwilach największej potrzeby lub niebezpieczeństwa, to trzeba się zapytać: gdzie są te korzyści i te dobra taką ofiarą i takim wysiłkiem okupione?

Czytelnicy zechcą sami udzielić odpowiedzi na to pytanie!

Zrozumienie konieczności reformy ubezpieczeń społecznych staje się powszechne. Szczególnie dokładnie zdają sobie sprawę Niemcy ze szkodliwych skutków ubezpieczeń publicznych. Mianowicie obecny minister pracy Rzeszy, dr. Stegerwald, b. przywódca chrześcijańskich związków zawodowych, oświadczył 2 października r. b. co następuje:

„Moglibyśmy mieć o jeden milion bezrobotnych mniej, gdyby nie wadliwość ubezpieczeń społecznych i gdyby nie upór, z jakim związki zawodowe bronią płac nominalnych.”

Bez komentarza.

Zaburzenia na francuskim rynku finansowym

Francuski świat finansowy przechodzi obecnie okres gorączkowy. Różne przyczyny złożyły się na to, przedewszystkiem zaś „przespekulowanie się” niektórych banków i nadmiar wolnych kapitałów, o czym już pokrótce donosiliśmy.

Szereg banków znalazł się w znacznych trudnościach, przyczem pozornie różnorodne przyczyny krachów dają się sprowadzić do jednego, wspólnego źródła: do chęci wyśrubowania kursów akcji towarzystw związanych z odnośnymi bankami i utrzymania kursów na najwyższym poziomie, mimo światowego kryzysu giełdowego. Na spekulację hausse'ową trzeba pieniędzy. Banki mobilizowały w tym celu miliardowe sumy, które — (wszystko ma swój kres!) wreszcie przekroczyły ich możliwości, bo zużyto już nie tylko kapitały własne, ale i pożyczane przez łatwowierną publiczność.

Przedmiotami spekulacji były głównie walory kolonialne, t. j. papiery towarzystw egzotycznych, których data założenia, sięga niedalekiej przeszłości i których rzeczywista wartość wydaje się być, o ile nie problematyczną, to przynajmniej bardzo przesadzoną. Już w połowie października uległ skutkom przespekulowania się „Banque Française de l'Afrique”, którego krach pociągnął dwie dalsze ofiary: Banque Vasseur oraz Bénard Frères et C-ie.

Była to przedgrywka do wielkiego sensacyjnego krachu „Banque Oustric et C-ie”, który Francję kosztował przeszło miliard franków. Bank ten zajmował się finansowaniem różnych przedsiębiorstw przemysłowych i handlowych oraz instytucji finansowych. Koncern Oustrica posiadał wprawdzie dużo cennych obiektów, jak np. „Banque Adam” i trust składów obuwniczych, ale podstawy, na których się opierał (wykupowano przedsiębiorstwa za każdą cenę, bo np. p. Oustric chciał być „królem obuwia”) oraz duch inflacyjny i sztucznie - amerykański nie rokowały nadziei trwałości. To też doszło do wielkiego bankructwa, którego skutkiem uległo dalszych kilka banków, m. in. najstarszy, bo od 147 lat istniejący, „Banque Adam” posiadają-

cy 55.000 kont oszczędnościowych, zasilanych przeważnie przez ludność Francji północnej.

Stąd wyłonił się „kryzys zaufania”, run na banki, atak na „kulisy” paryską i wielki zamęt w świecie finansów. I tutaj podziwiać należy siłę francuskiego rynku pieniężnego: w niespełna miesiąc po tych wszystkich wydarzeniach zlikwidowano run na banki, podtrzymało „Banque Adam”, „kulisy” paryskiej nadano nowy statut i usunięto kryzys zaufania. Tak pełny rezultat można było osiągnąć we Francji dzięki bliskiej współpracy ministerjum finansów z wielkimi bankami, które w chwilach krytycznych, ręką w rękę, realizują plan uzdrawiania.

Bardzo ważna jest również reforma „kulisy” paryskiej. Kilka słów wyjaśnienia: giełda paryska dzieli się na „parket” i na „kulisę”. „Parket” stanowi korporację 70 urzędowych maklerów, wyposażonych w monopol dokonywania transakcji, jednakowoż jedynie na rachunek osób trzecich, ze stanowczym zakazem osobistego angażowania się w interesy giełdowe. Natomiast druga część składowa giełdy paryskiej, osławiona „kulisa”, pracuje w sposób zupełnie swobodny i nie jest ograniczona właściwie żadnymi przepisami ustawowymi. Członkowie „kulisy” — w przeciwieństwie do „parketu” — są jednocześnie pośrednikami i zawodowymi spekulantami na własny rachunek. Zadaniem „kulisy” jest działalność pionierska, wprowadzanie na rynek nowych walorów nie uznanych przez „parket”, spekulacja zawodowa itp. Nie trudno wyobrazić sobie, jakie w tych warunkach nadużycia miały miejsce! Upadek Oustrica przypisuje się spiskowi „kulisy”.

Rząd interwenjował i po burzliwych pertraktacjach zadowolili się wprowadzeniem solidarnej gwarancji sumiennego wykonywania powierzonych „kulisie” poleceń. Zobaczymy, jaki rezultat odniesie akcja rządu... Faktiem jest, że nie można sobie wyobrazić Paryża bez sensacji giełdowych, bez owej słynnej „kulisy”, tak jak nie można sobie wyobrazić stolicy nadsekwanskiej bez... kulisi!

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) Ulgi przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1931. Izba przemysłowa - handlowa w Poznaniu zwraca uwagę, że ulgi przy nabywaniu świadectw przemysłowych na rok 1931 przewidziane w zarządzeniach ministerstwa skarbu będą stosowane tylko do tych osób, które odpowiednio podania wniosą do właściwych urzędów skarbowych do dnia 15 grudnia 1930 r. Bliższych informacji co do powyższych ulg udziela biuro Izby przemysłowej - handlowej (pokój 16).

Stosunki handlowe z zagranicą

Pewna firma francuska pragnie oddać przedstawicielstwo na szampany. Firma francuska pragnie oddać przedstawicielstwo na ser. W Anglii znajduje zbyt polski drób. Bliższych informacji udziela Izba. We Włoszech znajduje zbyt białko suzione, rozpuszczalne, w 100 gr. w tabliczkach, z dopuszczeniem 20 proc. tabliczek połamanych. Spożycie tego produktu we Włoszech dochodzi do 50.000 kg rocznie. Cena za najlepsze białko wynosi 1 szyling i 3/4 pensa za funt angielski. Znajdą tam również zbyt żółtka solone w beczkach do użytku przemysłowego. Jako ceny orientacyjne podane funt szt. 55 do 57 za tonę

angielską (L. 016 kg) za pierwszorzędną towar.

W czasie od dnia 1 do 8 marca 1931 r. odbędzie się Targi Lipskie. Zainteresowanym udzieli bliższych informacji Izba przem. handlowa w Poznaniu.

W czasie od dnia 1 marca do 30 kwietnia 1931 r. odbędzie się 5 Targi w Tripoli. Druki oraz formularze do zgłoszeń znajdują się w Izbie przem. handlowej w Poznaniu, w referacie handlowym.

Z KRAJU

(k) Bilans Banku Polskiego za trzecią dekadę listopada r. b. wykazuje zapas złota 562 milj. 71 tys. zł., to jest o 37 tys. zł. więcej niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądze i należności zagraniczne zaliczone do pokrycia wzrosły o 1 milj. 260 tys. zł. do sumy 301 milj. 386 tys. zł., również i nie zaliczone do pokrycia wzrosły o 751 tys. zł. do sumy 125 milj. 224 tys. zł. Portfel wekslowy zwiększył się o 14 milj. 87 tys. zł. i wynosi 680 milj. 890 tys. zł. Pożyczki zastawowe zmniejszyły się o 2 milj. 119 tys. zł. do sumy 74 milj. 600 tys. zł. Inne aktywa wzrosły o 6 milj. 142 tys. zł. i wynoszą 162 milj. 385 tys. zł. W pasywach pozycja natychmiast płatnych zobowiązań spadła o 58 milionów 677 tys. zł. (232 milj. 578 tys. zł.) Obieg biletów bankowych wzrósł o 81 milj. 207 tys. zł. (1.332 milj. 494 tys. zł.)

(k) Cykl wykładów w Stowarzyszeniu Kupców Chrześcijań. Ruchliwa Stowarzyszenie Kupców Chrześcijań, najliczniejsza organizacja kupiecka na terenie Poznania, rozpoczyna w dniu dzisiejszym urządzenie cyklu wykładów, które obejmą szereg aktualnych problemów życia handlowego, jak n. p. powody obecnych trudności w handlu, stosunek kupiectwa do zagadnień morskich, kwestia reklamy nowoczesnej, księgowości handlowej itp. Odczyty te będą przedmiotem wieczorów dyskusyjnych, które odbywać się będą do połowy marca 1931 r. w Domu Kupiectwa Polskiego regularnie w każdy czwartek od godz. 20-tej. W grudniu r. b. przewidziane są tylko dwa wieczory dyskusyjne w dn. 4 i 11. Dzisiaj wygłosi referat dyr. Z. T. K. Br. Sikorski n. t. „Powody obecnych trudności w handlu”.

(k) Sytuacja w bankach Polski zachodniej. Bilans 10-ciu banków związkowych Wielkopolski i Pomorza za wrzesień i październik br., wykazują ponowne zmniejszenie lokat zagranicznych i pozostałości w rachunkach bieżących, które to pozycje obniżyły się o ca. 18 milionów złotych, redukując się do poziomu wykazanego w czerwcu b. r. Właściwe wkłady terminowe zmniejszyły się tylko nieznacznie o ca. 1.250.000 zł. do sumy 119 milj. zł. Przyczyną odpływu lokat i wkładów bezterminowych szukać należy w ogólnej sytuacji, którą przeżywalimy na tle rozwoju stosunków zagranicznych, a pozatem w ciężkim położeniu gospodarstw, specjalnie rolnictwa. Przewrotność w operacjach kredytowych i surowsza w ostatnich miesiącach selekcja materiału wekslowego spowodowały spadek wskaźnika weksli protestowanych. Suma zdyskontowanych weksli w ostatnich dwóch miesiącach obniżyła się o ca. 7 milj. zł., podczas, gdy sumy kredytów w rachunkach bieżących — sezonowo chwytne — utrzymują się mniej więcej na dotychczasowym poziomie.

(k) Ważne rozporządzenia. „Dziennik Ustaw” Nr. 79 z 27 bm. zawiera m. in. nowelę do rozporządzenia wykonawczego o monopolu spirytusowym oraz rozporządzenie, rozciągające ustalone w dekrecie z dnia 15 lipca 1927 r. wymiary cegły również na cegłę piaskowo-wapienną i piaskowo-cementową. W tym samym Dzienniku Ustaw ukazało się bardzo ważne rozporządzenie w sprawie częściowej zmiany taryfy celnej, oraz rozporządzenie obniżające kary za zwłokę przy egzekucjach należności Stowarzyszeń dozoru nad kotłami za wykonywanie dozoru nad kotłami parowymi. Rozporządzenia powyższe przynoszą bardzo istotne zmiany i dlatego zaleca się je dokładnie przestudować.

Z ZAGRANICY

(z) Wszechświatowe zbiory pszenicy. Według prowizorycznych oszacowań nadesłanych do Międzynarodowego Instytutu Rolniczego w Rzymie ogólny zbiór w poszczególnych państwach w milionach kwintali przedstawiał się jak następuje: (w nawiasie podajemy odpowiednie dane porównawcze dla r. 1929). Pszenica: Stany Zjedn. 228,4 (219,5), Kanada 108,0 (82,9). Indje Brytyjskie: 105,2 (87,3). Francja: 62,9 (87,1). Australia: 51,0 (34,4). Włochy: 57,3 (70,8). Hiszpanja: 39,5 (42,0). Niemcy: 35,8 (33,5). Rumunia: 34,0 (27,1). Jugosławia: 24,2 (25,9). Polska: 21,7 (17,9). Węgry: 19,5 (20,4). Bułgaria: 15,9 (9,0). Czechosłowacja: 14,4 (14,4). Anglja: 10,8 (12,9). Lotwa: 1,0 (0,6). Estonia: 0,2 (0,1).

Z WYDAWNICTW

Nasiona. Sprawozdanie handlowe z 2 grudnia 1930 r. specjalnego składu nasion Telesfora Otmianowskiego w Poznaniu. Notowania informacyjne w zł. za 100 kg. za jakości przeciętne dominialne, nowego sprzętu loco stacja załadowania. Koniczyna czerwona 200—280; koniczyna biała 300 do 420; koniczyna szwedzka 185—210; koniczyna żółta chmielowa odluszczone 85—95; koniczyna żółta chmielowa w łuskach 50 do 55; inkarnatka 150—180; przelot pospolity 100—125; rajgras angielski krajowy 80 do 110; tymoteusz 60—80; seradela 44—50; wyka latowa 22—28; peluska 22—25; wiczka zimowa 50—56; groch Wiktorja 25—30; groch polny mały 20—25; gorczyca 46—50; rzepik latowy 55—60; rzepak zimowy 41 do 43; tatarska 21—25; konopie 55—60; siemie lniane 55—61; proso 40—46; mak niemiecki 75—88; mak biały 82—95.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Druga partja tygrysiątek

Spodziewani w najbliższym czasie mali, egzotyczni goście — Starania o karmicielkę dla nich

W roku ubiegłym piękna tygrysyca obdarzyła nasz Ogród Zoologiczny czwórka rozkosznych „pocięch“, z których troje dzięki troskliwej opiece dyrekcji zwierzyńca wspaniale wyrosło i obecnie baraszkują sobie beztrudno. W najbliższym czasie przybędzie im młodsze rodzeństwo, nowe, niezdarne kociaćki, które publiczność będzie mogła oglądać dopiero na wiosnę, kiedy słońce zacznie na dobre przygrzewać.

Przyznać należy, że dyr. Szczerkowski ma szczęśliwą rękę, gdyż wychować tygrysy w niewoli jest b. trudno i zasadniczo malutkie kociaćki nie znoszą naszego klimatu i giną. Trzeba naprawdę ogromnej pieczołowitości i staranności, aby je utrzymać przy życiu. Raz już się udało — tem samem bogatsza w doświadczenie będzie mogła dyrekcja łatwiej już starać się wychować nową partję tygrysiątek i wierzymy, że zrobi wszystko, aby tego dokonać.

Ma ona obecnie kłopot nielada, bowiem na wszelki wypadek musi postarać się o odpowiednią karmicielkę dla nowych, egzotycznych gości zwierzyń-

ca. Zdarza się niejednokrotnie, jak to było zresztą zeszłego roku, że tygrysyca nie potrafi karmić oraz wychować potomstwa. Gdy tylko młode się urodzą, trzeba je natychmiast zabrać i wystarać o odpowiednią, czworonożną piastunkę.

Najlepiej rolę takiej przybranej matki odegrać może jakaś wilczyca, lub inna suczka. Dyrekcja zatem już teraz szuka takiego psa, któryby mógł wykarmić młode tygrysiątka. Zwraca się też za naszym pośrednictwem do wszystkich, posiadających suczki, które około 20 grudnia oczekują młodych, aby zechcieli ofiarować je na pewien czas zwierzyńcowi. Wszelkie koszty będą chętnie zwrócone. Oferty w tej sprawie należy składać pod adresem: Ogród Zoologiczny w Poznaniu.

Nie wątpimy, że ten apel nie minie bez echa i kierownictwo zwierzyńca będzie miało tylko miły kłopot z wyborem odpowiedniej karmicielki, której rzeczywisty właściciel może w przyszłości z dumą mówić, że pośrednio przyczynił się do pomnożenia poznańskiego królestwa zwierząt. (z)

Najnowszy (10-ty nowego rocznika) numer „Ilustracji Polskiej“ przynosi sensacyjne

odnalezione fotografie Andree'go

które przez 33 lata spoczywały w wiecznym lodzie podbiegunowym. Niemniej interesująca jest reszta numeru, jak artykuł p. t.

Pęknięty filar katedry gnieźnieńskiej

pokazujący, jak ocalono tą drogą świątynię przed ewentl. zniszczeniem. Miłośników historycznych ciekawostek zainteresuje artykuł z życia słynnej n'egdyś piękności europejskiej p. t.

Lola Montez w Warszawie

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokiego kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy miesięczny abonament 1.50 zł kwartalnie 4.— zł (bez kosztów przesyłki) — Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań, św. Marcin 70).

Ogródki działkowe

Stały ich rozwój — Skuteczna działalność Związku

Bardzo intensywną wszechstronną działalność rozwija Zw. Tow. Ogród. Działkowych w Poznaniu. W nowym ogrodzie przy szosie obronickiej oddzierzawia się obecnie działki; prace organizacyjne są prawie na ukończeniu. Ogród ten obejmuje 98 działek, z których 16 większych przeznaczonych jest dla postawienia na nich altan mieszkalnych.

W związku ze zjazdem propagandowo-pokazowym zorganizowanym przez Związek, utworzyła się komisja sędziów, która premjowała ogrody działkowe. Do komisji tej weszli pp.: Netzel — prezes Wkp. Zw. Ogród., Woźny — inspektor Wkp. Izby Roln., Janicki i Gniazdowski — instruktorowie Zw. Tow. Ogród. Działk., Lubawy — sekretarz Zw. Tow. Ogród. Działk., Wodwud — inspektor ogrodów miejskich w Grudziądzu, Nowak — prezes Okręg. Zw. Tow. Ogród. Działk. województwa śląskiego.

Nagrody otrzymali: w ogrodzie im. Marcinkowskiego 26 działkowców w tem trzy pieniężne, 4 dyplomy uznania, 15 listów pochwalnych i 14 podziękowań. W ogrodzie im. Chocińskiego 39 działkowców, w tem 4 pieniężne, dyplom zasługi, 2 dyplomy uznania, 13 dyplomów pochwalnych, 3 dyplomy czeskie i 16 podziękowań. W ogrodzie przy Bielnikach na Wildzie 25 działkowców z tego 5 pieniężnych, dyplom zasługi, 2 dyplomy uznania, 7 listów pochwalnych i 10 podziękowań. W ogrodzie im. Kościuszki 18 działkowców, z tego 4 pieniężne, 1 dyplom uznania, 7 listów pochwalnych, 2 dyplomy czeskie, 4 podziękowania.

Związek opracował plany dla organizujących się ogrodów działkowych w Siedluch, Rawiczu i Poznaniu, przy szosie obronickiej. Nowe ogrody powstają ponadto w Warszawie, Włocławku, Dąbrowie Górniczej, w Siedluchach, Częstochowie, Kielcach, Pozna-

niu, Rawiczu, Gnieźnie, Środzie, Stęszewie, Szamotułach, Lesznie, oraz Inowrocławiu. Organizuje się dnie propagandowe w Łodzi, Włocławku, Lwowie, Krakowie, Wilnie, Białymstoku, Inowrocławiu. Związek opracował projekt ustawy o ogrodach działkowych, uwzględniając w nim propozycje konferencji międzyministerjalnych oraz materiał z ustawodawstwa zagranicznego Anglii, Austrii i Niemiec. Projekt ten przesłano do M. P. i O. S. z prośbą o przyczynienie się, aby ustawa o ogrodach działkowych została jak najprędzej wprowadzona w życie. (z)

Skazanie włamywaczy

Podyktowano im kary od 2 do 7 lat więzienia

W dniu wczorajszym odbył się w Sądzie Okręgowym rozprawa sąłowa przeciwko Ludw. kowi Szczepańskiemu i towarzyszą. Oskarżeni dokonali w nocy na 6 lipca br. włamanie do składu, kupca Lupy w Chodzieży, gdzie skradli materiały i bieliznę wartości 20 tys. zł. Również dokonali kradzieży w firmie Maksymilian Janiszewski w Poznaniu, gdzie zabrali 100 par obuwia wartości 3.000 zł. Poza tem dokonali drobnej kradzieży w firmie Skąpski. Sąd po rozpatrzeniu sprawy skazał Władysława Andrzejewskiego na 7 lat ciężk. więz. Ludwika Szczepańskiego na 6 lat ciężk. w.ęz. oraz Stefana Karmelińskiego na 2 lata ciężk. więz. Prócz tego skazano 7 osób za paserstwo i popełnzone na kary więzienia od 1 — 6 miesięcy.

Następnie odbyła się rozprawa przeciwko Arturowi Fuchsowi z Widzewa pod Łodzią. Oskarżony dokonał wraz z Henrykiem Obrewskim w grudniu 1927 i styczniu 28 wielu kradzieży w powiecie nowotomyskim, w Wolsztynie, Łomnicy, u dr Krausego w Opalenicy, w Buku w Nowym i Starym Tomysłu itd. Obrewski został już skazany za zbrodnię ciężkiej kradzieży w 7 wypadkach na 4 i pół roku

więz. Fuchs tymczasem był poddany obserwacji w zakładzie psychiatrycznym w Owińskach. Na wczorajszą rozprawę powołano jako biegłego lekarza zakładu w Owińskach dr. Józefa Smólskiego i jako świadka współnika oskarżonego Obrewskiego. Podczas zeznań ostatniego oskarżony rzucił w niego krzesłem. Dr Smólski zeznał, że oskarżony przebył całą wojnę na froncie, odnosząc 7 ran, w tem 6 w głowę i podczas pobytu w więzieniu popadł w psychozę sytuacyjną, z której wyleczył się w ciągu 2 i pół letniego pobytu w zakładzie.

Prokurator Misiórewicz wniósł 6 lat więzienia z amnestją ½ kary.

Sąd po naradzie skazał oskarżonego za każdy wypadek na rok więzienia, w łącznej więc sumie na 5 i pół roku co po amnestji wyniosło 3 lata i 8 mies.

Na wniosek prokuratora odstawiłno oskarżonego do więzienia z powodu obawy ucieczki. i(n)

Ciekawa wystawa

darów misyjnych kończy się w piątek

Wspaniała wystawa darów misyjnych urządzona staraniem Papieskiego Dzieła Rozkrzewienia Wiary przy parafii św. Marcina — w sali Domu Amaranowego P. K. E. przy ul. Słowackiego 19/21 cieszy się zasłużonym powodzeniem. Ślicznie przedstawiają się liczne i różnorodnie szaty kościelne wykonane fachowo oraz z pietysmem przeważnie przez p. Kwiatkowską (Mostowa 15). Poza tem zwraca uwagę wielka ilość komż, alb oraz innej bielizny kościelnej. Efektownie też przedstawia się zbudowany na scenie ołtarz.

Wogóle wystawa czyni na gościach, których zawsze w sali pełno, duże wrażenie. Odpowiedni nastrój wywołują artystyczne dekoracje z kwiatów oraz zieleni udzielonej bezinteresownie przez znane firmy Skrzypczak i Bruch. Dywany gustowne dostarczyła firma Kużaj, a dekoracje malarskie artystycznie wykonał absolwent Państw. Szkoły Zdobn.

W środę zwiedził wystawę ks. bisk. Dymek. Dostojny gość oprowadzany przez ks. prał. dr. Taczaka i prezesa P. D. R. W. ks. Bajerowicza, żywo interesował się każdym szczegółem wyrażając uznanie dla inicjatorów wystawy.

Wystawa udała się znakomicie, głównie dzięki ks. Kaczorowskiemu, który włożył dużo pracy, zabiegów i czasu, oraz dzięki komitetowej wykonawczemu, który ze swego zadania wywiązał się bez zarzutu. Szczególnie dla sprawy poświęcił się pp.: J. Drojka, St. Pawlakówna, H. Komolkówna i Fr. Porankiewicz. Wystawa będzie otwartą jeszcze do piątku od 14 do 21. Kto więc nie zwiedził jej jeszcze ten winien się pośpieszyć. (z)

KALENDARZYK

Czwartek, 4 grudnia 1930.
Słońce: wschód 7:44; — zachód 15:41; — długość dnia 7 godz. 57 min
Księżyc: wschód 14:23; — zachód 5:55; — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Czwartek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska — 2 st. C., pogodnie, wiatr południowy, ciśnienie atmosferyczne wysokie 767 mm. W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 3 st. C., najniższa — 3 st. C.

Przepowiednia pogody na piątek: Pogodnie przy temperaturze około zera. W nocy przymrozek.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Dziś + 3.54 m.

Kal. rz.-kat.: Barbara P. i M.; jutro Piotr Chryzostom.

Kal. słow.: Lubomila; jutro Śpitosława.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37.
Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31.
Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.
Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraśzewskiego 12.
Lazarz: Apteka Łazarska, ul. Maleckiego, narożnik ul. Strusia.
Wilda: Apteka pod Koroną, Górna Wilda nr. 61.

Pogotowie Lekarskie Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Narodowej Organizacji Kobiet.** Zebranie odbędzie się 4 bm. o godz. 20-tej punktualnie na salce Księgarni św. Wojciecha, Aleje Marcinkowskiego 22. Referat polityczny wygłosi p. prof. Dąbrowski. Wstęp tylko za legitymacjami.

— **Sodalicja Panów S. E.** Zebranie miesięczne dziś o godz. 18. Adoracja (święta godzina) o godz. 21.

— **Z Rady Wyzszej Tow. św. Winc. a Paulo.** W dniu 8 bm. o godz. 18 odbędzie się w sali Księgarni św. Wojciecha przy Al. Marcinkowskiego 22. I p. roczne walne zebranie wszystkich Konferencyj Tow. św. Wincenta a Paulo archidiecezji gnieźnieńsko-poznańskiej. Referat wygłosi ks. prof. dr. Zychliński. Rano tegoż dnia odbędzie się na intencję Towarzystwa uroczysta msza św. w kaplicy Przemienienia Pańskiego przy pl. Bernardyńskim.

— **Z Tow. „Pielgrzym“.** Zebranie odbędzie się w poniedziałek, 8 bm. o godz. 15 w sali Ogrodu Zoologicznego. Ks. patron Michałowicz wrócił z Ameryki i wygłosi wykład na temat „Garść wrażeń i wspomnień z podróży do Ameryki kapelana okrętowego „Kościuszki“ i „Pułaskiego“.

— **Absolwentki II Szkoły Wydziałowej im. Działyńskich.** Zebranie informacyjne, dotyczące utworzenia „Kółka Absolwentek“ odbędzie się w czwartek, dnia 11 bm. o godz. 20 w II Szkole Wydziałowej przy ul. Krętej. Uprasza się o liczny udział wszystkich byłych absolwentek.

— **Koło Absolwentów IV szkoły wydziałowej — Lazarz.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, 7 bm. o godz. 20 w szkole. — Zwiedzenie nowej elektrowni miejskiej w niedzielę, dnia 8 bm. Zbiórka o godz. 9.45, końcowy przystanek tramwaju nr. 6 Tama Garbarska.

WYKŁADY

— **Wykłady religijne.** Pod protektorem J. E. ks. Kardynała Prymasa odbywać się będą wykłady religijne aż do soboty, 20 bm. codziennie z wyjątkiem niedziel o godz. 20 w sali parterowej archiwum diecezjalnego przy ul. Lubrańskiego nr. 1 (przystanek tramwajowy katedra) w następującym porządku: W poniedziałki: ks. Warmiński: „Jedność i wiek rodzaju ludzkiego“; w wtorki: ks. dr. Słomkowski: „Św. Augustyn“; w środy: ks. dr. Abt: „Urząd nauczycielski Kościoła katolickiego“; w czwartki: ks. dr. Kiciński: „Doniosłość społeczna Modlitwy Pańskiej“; w piątki: ks. dr. Bross: „Istota i zakres akcji katolickiej“; w soboty: ks. Majkowski: „Św. Stanisław biskup na tle swojej epoki“. Wstęp bezpłatny.

— **Powszechne wykłady uniwersyteckie.** Dziś, w czwartek o godz. 20 w sali 17 Coll. Minus odbędzie się odczyt p. doc. dr. T. Vetulaniego p. t. „Turcja i Turcy“ (z przezroczami). — Jutro, w piątek wygłosi odczyt p. t. „Odrodzenie kulturalne Danji“ p. dr. A. Niesiołowski.

— **Wykłady dla kupców.** Stowarzyszenie Kupców Chreścian w porozumieniu z Korporacją urządzają pod egidą Związku Tow. Kupieckich cykl wykładów na tematy interesujące kupców, np. powody obecnych trudności w handlu, kupiectwo a Polskie Morze, reklama nowoczesna, księgowość handlowa itp. Wiczyory dyskusyjne odbywać się będą do połowy marca w Domu Kupiectwa Polskiego na sali I ptr. regularnie w każdy czwartek od godziny 20 do 22 (następnie schadzka towarzyska w dolnych ubikacjach). — Dnia 4 bm. referat na temat „Powody obecnych trudności w handlu“ (wygłosi dyr. Br. Sikorski).

— **Ze Związku Oficerów Rezerwy.** W czwartek, 4 bm. o godz. 20 odbędzie się w sali Uniwersytetu Poznańskiego odczyt komendanta Wyzszej Szkoły Wojennej p. gen. Kutrzeby p. t. „Bitwa nad Niemnem“. Prelegent poruszy w swym odczycie specjalnie działania oddziałów poznańskich. Wstęp bezpłatny.

— **Wykłady dla hodowców koni.** Dnia 17 b. m. o godz. 17 min. 30 odbędzie się w Ministerstwo Rolnictwa Warszawa, ul. Senatorska, zebranie odczytowe i dyskusyjne z następującym programem: 1. Prof. dr. Zygmunt Markowski, dyrektor departamentu weterynaryj w Ministerstwie Rolnictwa, wygłosi odczyt: „Etiologia nieplodności i ronienia“; 2. dr. A. Koskowski: „Zakładne ropienie klaczy“. Ze względu na dużą wagę zagadnienia Ministerstwo Rolnictwa prosi o jak najliczniejszy udział w zebraniu.

WYSTAWY

— **Wystawa gwiazdkowa.** W niedzielę, dnia 7 bm. o godz. 11 zapraszamy szan. panie na akt otwarcia wystawy robot kobiecych w sali Cechu budowniczych „Strzecha“ przy ul. Sew. Mielzńskiego 23. Wystawa zapowiadana się ciekawie ze względu na rozmaitość eksponatów, oryginalnych wzorów w nowoczesnym wykonaniu. Poza tem postarał się komitet o przedmioty tanie na podarki gwiazdkowe dla służby i przepiękne ozdoby choinkowe — Wstęp 50 groszy. Wystawę można zwiedzać bez przymusu kupna. — Komitet.

ZYCIE SOKOLE

— **Tow. Gimn. „Sokol“ — Poznań-Śródka.** Dziś o godz. 20 w Domu katolickim zebranie plenarne.

— **Tow. Gimn. „Sokol“ w Łasku** urządzi w niedzielę, 7 bm. o godz. 16 w sali p. Szukaly w Zabikowie przedstawienie amatorskie p. t. „Pan burmistrz Wielkich Kozłowie“. Czysty zysk przeznaczony na zakupienie boiska do ćwiczeń w Łasku.

— **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokol“ — Gniazdo XIII Śródmieście.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, dnia 5 bm.

o godz. 20 w salce Stronictwa Narodowego, Sw. Marcin 65.
— „Sokół” — Rataje. Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, dnia 6 bm. o godz. 20 w sokolni na Ratajach.

WIECZORY, KONCERTY

— **Asy muzyczne Poznania** wystąpią z nadzwyczaj urozmaiconym koncertem w poniedziałek na poranku w sali kina „Słońce”. A więc p. Zofja Fedyczkowska śpiewać będzie popisową arję „Ilanny” z op. „Straszny dwór” Moniuszki oraz kilka piosenek Nowowiejskiego. Sympatyczny baryton p. Eugeniusz Maj zaśpiewa arję „Renata” z op. „Bas maskowy” Verdiego i Moniuszkowskie: micznika z op. „Straszny dwór” oraz Stanisława z op. „Verbun nobile”. Tak rzadko u nas słyszone trio kameralne w osobach pp. Kamionki (skrzypce), Rakowski (altówka) i prof. Ciecichańskiego (kontrabas) zaprodukuje nam Opus 25 Poradowskiego. Program uzupełniają produkcje świetnej orkiestry 57 p. p. pod batutą p. por. Szalkowskiego. Akompaniament spoczywać będzie w niezawodnych rękach p. Tyllji. Uczta ta duchowa oczekuje nas na poranku, urządzonym przez Stowarzyszenie byłych żołnierzy 57 p. p. (3 p. Strzelców Wielkopolskich), a dochoł przeznaczony jest na gwiazdkę dla żołnierzy. Bilety w firmie „Par”, ul. 27 Grudnia 18.

— **Z Komitetu Tow. dzielnicz. łazarskiej.** Uroczysta akademja z okazji 100. rocznicy Powstania listopadowego odbędzie się w sali Browarów Huggera przy ul. Sniadeckich 12, dnia 7 bm. o godz. 17. Na program składają się śpiewy chórowe, deklamacje, wykład, obraz dramatyczny „Dziesiąty pawilon” i żywy obraz „Polska Odrodzona”. Wstęp bezpłatny.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Placówka poznańska Zw. Hallerczyków** zamierza również w roku bieżącym urządzić gwiazdkę dla wdów i sierot po żołnierzach błękitnych, oraz dla rodzin ubogich Hallerczyków. Fundusze niestety nie pozwalają na całkowite pokrycie związanych z tem wydatków, zwłaszcza, że ilość wdów i sierot jest wielka, a również liczba ubogich członków wzrasta ciągle wskutek uporeczywego bezrobocia. Dlatego Związek zwraca się do społeczeństwa z gorącą prośbą o poparcie go ofiarami w naturze lub gotówce. Każdy chociażby najdrobniejszy dar przyczyni się do otarcia lez nędzarzom, łaknącym chleba codziennego i sprawi, że przynajmniej w święta Bożego Narodzenia zajrzy do ich ponurych poddaszy czy piwnic chociaż mały promyczek radości.

— **Apel do filistrów korporacji „Poznań.”** W pierwszych dniach stycznia Kł. Poznańskie obchodzi uroczystość 10-lecie swego powstania. W związku z tem odbędzie się w dniu 5 stycznia 1931 r. tradycyjny bal korporacyjny w salach Bazaru. Filistrzy, którzy dotąd nie podali nazwisk osób, mających być przez nich zaproszonych na bal, zechcą to uczynić niezwłocznie. Nazwiska te i adresy należy przesyłać na ręce komisarza balu (skrzynka Kł. Poznańskie, Uniwersytet Coll. Minus).

— **Zarząd Zjednoczenia Kurkowych Bractw Strzeleckich R. P.** podaje niniejszem wszystkich zjednoczonym Bractwom do wiadomości, że uchwalone na ostatnim zjeździe delegatów miniaturki i oznaki Zjednoczenia są do nabycia w sekretarjacie. Tamże również przygotowane są patki, określające szarże w Bractwach. W myśl uchwały zjazdu delegatów winne wszystkie Bractwa nowe szarże niezwłocznie zaprowadzić. — Sekretarjat Zjednoczenia znajduje się w Poznaniu, ul. Piekary nr. 17 i czynny jest codziennie o godz. 11 do 13 i od 16 do 19.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Przebieg pogody w listopadzie br.** (podług dostrzeżeń na stacjach Uniwersytetu Poznańskiego). Ubiegły miesiąc listopad odznaczał się pogodą bardzo dżdżystą i łagodną. Temperatura powietrza w Poznaniu wahała się od 2 stopni mrozu do 15 stopni ciepła, średnio zaś wyniosła 5,5 stopni Celsjusza i przekroczyła normę aż o 2,9 stopnia. — Śnieg, a przeważnie deszcze, padały bardzo obficie i często, i przyniosły ogółem w 22 dobach 53 milimetrów wody, co stanowi aż 160 procentów normalnej ilości opadu w listopadzie. — Słońce świeciło ogółem przez 78 godzin czyli 140 procentów zwykłego czasu zasłonecznienia w tym miesiącu.

W obserwatorjum meteorologicznem w Gołecinie temperatura powietrza była średnio o 0,5 stopnia niższa niż w śródmieściu. Przymrozki zanotowano 8 razy, gdy normalnie bywa ich 14. Powłoka śnieżna do 7 centymetrów grubości leżała na polach przez dwie doby.

Bieżący miesiąc grudzień zapowiada się jako przeważnie dość łagodny (z prawdopodobieństwem 75 procentów).

(—) Prof. W. Smosarski.
— **Cudzoziemcy w Poznaniu.** Utworzone przy magistracie specjalne biuro do notowania przyjezdnych ukończyło już swoje sprawozdanie. W okresie od 1 kwietnia 29 r. do 31 marca 30 r. mieszkało na terenie miasta Poznania 1877 cudzoziemców, w tem 425 rodzin. Na poszczególne państwa przypadło: Anglia 130 osób (w tem dwie rodziny), Austria 63 (rodzin 11), Ameryka 46 (rodzin 6), Belgja 12 (rodzin dwie), Bułgaria 4 (rodzin jedna), Chiny 1, Czechosłowacja 153 (rodzin 35), Dania 7 (rodzin 2); Estonia 3 (rodzin jedna), Francja 31 (rodzin osm), W. M. Gdańsk 66 (rodzin 17); Grecja 2, Holandia 11 (rodzin dwie), Jugosławja 2, Litwa 7, Łotwa 23 (rodzin trzy), Niemcy 856

(rodzin 204), Persja 4 (rodzin dwie), Rumunia 19 (rodzin pięć), Sowiety 3 (rodzin jedna), Szwajcaria 36 (rodzin cztery), Szwecja 8 (rodzin jedna), Turcja 2, Węgry 9 (rodzin trzy) i Włochy 66 osób. Osób o nieustalonej obywatelskości było 434 — rodzin 99. Przyjezdnych, a nie zamieszkałych cudzoziemców zgłoszono w wymienionym okresie 17.617. Biuro paszportowe wydało 4.331 paszportów i udzieliło obcokrajowcom 1.302 wizy.

— **W konkursie deklamatorskim Tow. Uczniów Handlowych** zdobyli nagrody kol. Niewiada Stefan, Muszyński Klemens, Domański Marjan i Szczepaniak Władysław. Po wręczeniu nagród, ofiarowanych przez Kuratorjum, przemówił słowami zachęty p. kurator Władysław Ziętek. (z.)

— **Z Tow. Cechowej Czeladzi Piekarskiej.** Na ostatnim plenarnem zebraniu uczczono pamięć Powstania listopadowego. Odpowiedni referat wygłosił p. Nowakowski. Pożatem były deklamacje i śpiewy.

— **Legjon Wielkopolski** podczas niedzielnych uroczystości wystąpił bardzo okazale. O godz. 9.15 towarzysza, wchodzące w skład Legjonu Wielkopolskiego, zebrały się bardzo licznie na placu Bernardyńskim. Należy nadmienić, że w skład Legjonu Wielkopolskiego wchodzi Związek Powstańców i Wojaków, Zw. Towarzystw Uczestników Powstania Włkp. 1918-19, Związek Hallerczyków, Podoficerowie Rez. Ziemi Zachodnich i „Sokół”. — Na czele swych organizacyj stanęli prezes Legjonu Włkp. senator dr. Meissner, zarazem prezes T. U. P., prezes Zw. Powstańców i Wojaków dr. St. Colichowski, prezes Zw. Podoficerów Rez. Kasprowicz, prezes chorągwi Włkp. Hallerczyków Rost i prezes Okr. Pozn. „Sokoła” Bolesław Kapela. Przeglądu oddziałów dokonał gen. broni Józef Haller. Komendantem Legjonu był por rez. Gniatczyński. Po zbiórze i przeglądzie na pl. Bernardyńskim nastąpił wymarsz na nabożeństwo do katedry, a następnie członkowie Legjonu Włkp. w karnym szyku i świetnej postawie uczestniczyli w pochodzie przez miasto, defilując przed władzami. (k.)

— **Piękny obchód listopadowy** odbył się staraniem zarządu żeńskiej dokształcającej szkoły przemysłowej w sali p. Jarockiego. Uroczystość zagościł pięknym przemówieniem p. kurator Namysł. Prof. Jan Szwarz wygłosił referat o powstaniu listopadowem, obrazując poszczególne jego fazy przy pomocy obrazów świetlnych. Do miłego urozmaicenia rocznicy przyczynił się występ p. Urszuly Liskówny, śpiew chórowy uczenie pod kierunkiem p. Schulcówny, wreszcie udatne deklamacje uczennic o powstaniu. Poszczególne produkcje nagrodzono rzesistemi okłaskami. Podniosła uroczystość zakończył wspólny śpiew „Boże coś Polskę”. Po wieczornicy odbyła się zabawa. (k.)

— **Obchód listopadowy w k. Komp. Marynarzy Powstańców** odbył się w lokalu p. Jarockiego w sobotę, dnia 29 listopada. Uroczystość zagościł komendant J. Andrzejewski, witając gości i członków. Wykład o Powstaniu Listopadowem wygłosił członek zarządu „Sokoła” p. Goszak. Resztę wieczoru wypełniły liczne pieśni i deklamacje.

— **Ze Zw. Kobiet Pracujących.** W niedzielę, 30 listopada Związek urządził obchód stulecia Powstania Listopadowego. Na program składały się śpiew chórowy Stow. Św. Teresy na Lazarzu, deklamacje, przemówienie p. prof. Stopowej, obraz sceniczny Stow. Panien „Strażnica” i żywy obraz. Przebieg obchodu był niezwykle podniosły, sala zapelniona członkami poszczególnych stowarzyszeń przeżywała głęboko i żywo odtwarzane sceny z powstania.

— **W związku z pożarem młyna w Kowanówku,** o czem podawaliśmy wiadomości, donoczą nam, że młyn nie jest własnością p. Barciszewskiego ani p. Demerta, lecz Spółki Akcyjnej pod firmą „Młyny Parowe w Kowanówku S. A.” — Według dochodzeń pożar mógł powstać tylko wskutek krótkiego spięcia przewodów elektrycznych.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Usiłowane samobójstwo chłopca.** 12-letni Stanisław M., zamieszkały u rodziców przy ul. Staszica 14, napił się omanjaku, chcąc odebrać sobie życie. Przywołane Pogotowie Lekarskie udzieliło młemu desperatowi pomocy. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Bandyta prosi o papierosa.** Do p. Stefana Rypińskiego przystąpił na ulicy Wjazdowej późnym wieczorem pewien osobnik, który z rewolwerem w ręku zażądał papierosa. Rypiński jednak nie ułaski się, przywołał posterunkowego i niezwykłego amatora papierosa aresztowano. Był to niejaki Jan Simachowicz, zamieszkały przy ul. Strzałowej 7. Przyznał się, że wspólnie z towarzyszami planował wymuszenia na przechodniach i postulował się rewolwerem, aby wzbudzić postrach. Rozpocząć się miało od wymuszenia papierosa, a przy okazji zabieranoby również gotówkę i wartościowe przedmioty. Podczas napadu na p. Rypińskiego doszło do bójki z bandytą, przyczem p. Rypińskiemu przechodnie przyszli z pomocą. Podczas bójki Simachowicz odrzucił rewolwer. Wskazani przez Simachowicza współnicy nie przyznają się do winy, a twierdzą jedynie, że byli biernymi widzami. (k.)

— **Kradzieże i włamania.** Z mieszkania p. Hoedta, ul. Mylna 4, skradziono odzież męską wartości 550 zł. — Panu Szyszce, ul. Strumykowa 38, skradziono z mieszkania 300 zł. — Ze składu p. Sza-

franka, ul. Wrocławska 15, skradziono 22 p. pończoch damskich jedwabnych. Złodziejki ujęto. — P. Rybce ze Staroleki skradziono rower z przed lokalu Reinkego, ul. Wielkie Garbary (Weltadler, czarno lakierowany z białymi pasami, kierownica prosta, nr. rej. 7179 Poznań). (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Samobójstwo na cmentarzu.** Na cmentarzu żydowskim w Jutrosinie w powiecie rawickim powiesił się na drzewie 66-letni Wojciech Wojtkowiak, zamieszkały w Jutrosinie u swego syna. Powodem rozpaczliwego kroku były nieporozumienia domowe, powstałe na tle ciężkich warunków życia i biedy. (k.)

— **Katastrofa samolotowa.** Dnia 2-go bm. w południe krążył nad Łopuchowem samolot wojskowy typu „Spad 25”. W pewnej chwili samolot wpadł w korkociąg i runął na ziemię o kilka metrów od linii kolejowej Wągrowiec-Poznań obok stacji Łopuchowo. Wskutek „kraksy” zniszczony został przed samolotu Lotnicy wyszli z wypadku bez szwanku. Samolot rozebrano i przewieziono do Poznania. (ek.)

Z WIELKOPOLSKI

— **Bydgoszcz.** (Powszechnie wykłady uniwersyteckie) Prof. U. P. dr L. J. Bykowski wygłosi w Bydgoszczy dnia 6 bm. odczyt p. t. „Nasza młodzież szkolna” (z przeżyciami). Bliższe szczegóły w prasie miejscowej i na afiszach na miejscu.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Chór im. Chopina.** Plenarne zebranie odbędzie się w piątek, 5 bm. o godz. 20 w lokalu p. Fiedlerowej, G Wilda narożnik Szwajcarskiej. Na porządku obrad wiele ważnych spraw.

— **Stow. Młodzieży Obywatelskiej parafji Archikatedralnej.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, 5 bm. o godz. 20 na sali Domu Katolickiego na Śródcie. — Po zebraniu zakończenie konkursowego strzelania.

— **Związek byłych funkcjonariuszy Policji Państwowej.** Zebranie odbędzie się dnia 6 bm. o godz. 19.30 w lokalu p. Heichel, Św. Wojciech 27.

— **Filja Elektromonterów przy Z. Z. P.** Zebranie plenarne odbędzie się w sobotę, 6 bm. o godz. 19 w sali p. Światalskiego, ul. Podgórna 13.

— **Zw. Tow. Pomocników Fryzjerskich.** Nadzwyczajne zebranie odbędzie się w środę o godz. 20 w salce posiedzeń w lokalu p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8a.

— **Tow. b. Żołnierzy 10 p. Strzelców Włkp.** W piątek, 5 bm. o godz. 19.30 odbędzie się na sali p. Jarockiego, ulica Masztalarska 8, nadzwyczajne zebranie. Wygłoszony będzie referat o Powstaniu listopadowem. Zarazem powzięnie się ważne uchwały, dotyczące zjazdu Dziesiątków w dniu 28 bm.

— **Tow. by'ych Wychodźców pod Białym Orłem.** Zebranie odbędzie się w piątek, 5 bm. o godz. 19 w lokalu p. Figla, Wierzbice 27.

— **Klub Mandolinistów „Sempre vivo”.** Lekcje odbywają się regularnie w wtorki i piątki o godz. 20 w lokalu „Cukierni Słowiańskiej”, ul. Marsz. Focha 70.

— **„Akord”, Tow. Śpiewacze Poznań-Jeżyce.** Lekcja w piątek, 5 bm. o godz. 20 w lokalu p. Tomikowskiego przy ul. Szamarszewskiego 18.

— **Oddział Piłki Nożnej Tow. Sport. „Unja”.** Zebranie plenarne odbędzie się w piątek, 5 bm. o godz. 20 w lokalu p. Modzelewiczowej, ul. Grunwaldzka.

— **Tow. „Braterstwo” Poznań - Wilda.** Plenarne zebranie odbędzie się dnia 7-go bm. o godz. 16 w sali p. Grotowskiego, Dolna Wilda 71.

— **Związek wszelkich Inwalidów Cywilnych.** Zebranie odbędzie się w niedzielę, 7 bm. o godz. 15 w lokalu p. Koniecznego przy ul. Masztalarskiej.

— **Związek Czeladzi Garncarskiej.** Miejsiczne zebranie odbędzie się w niedzielę, dnia 7 bm. o godz. 11 w lokalu p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8a. Z powodu bardzo ważnych spraw przybycie każdego członka pożądane.

— **Stow. byłych wojakowskich 58 p. p. — Koło Poznań.** W niedzielę, 7 bm. o godz. 11 odbędzie się w świetlicy 58 p. p. w Poznaniu, ul. Bukowska, miesięczne zebranie.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Sewerynostwo Małecy, Poznań, 5 zł. — Walteryt 10 zł. — A. L. Zbyszewice, zamiast 50 koron czeskich, 15 zł. — P. Bomscy z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalszą opiekę, 15 zł. — A. L. Zbyszewice, z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 50 zł. — Tank z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 5 zł. — Leonard 10 zł. — F. E. z podziękowaniem za odzyskanie zdrowie i łaski 5 zł. — B. B. z wdzięczności za otrzymane łaski 20 zł. — A. N. 5 zł. — M. Buksalewicz 20 zł. — J. K. 5 zł. — Hamlingowie, Budzyń z prośbą o zdrowie 20 zł. — M. Maciejewski z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze błogosławieństwo 5 zł. — K. S. 5 zł. — M. J. z prośbą o wysłuchanie 10 zł. — A. Jeziorkowski, Poznań, 5 zł. — M. Piasecka, Środa, 20 zł. — B. J. S. Gostyń, 3 zł. — M. K. za wysłuchanie z prośbą o zdrowie dla córki i błogosławieństwo dla domu, 5 zł. — Wł. Lisowski z gorącą prośbą o zdrowie 20 zł. — A. Z. Potasze z prośbą o zdrowie dla

rodziny 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 3.376,56 zł.

Na chleb św. Antoniego: M. W. za wysłuchanie 2 zł.

Na wybudowanie łodzi podwodnej p. n. „Odpowiedź Treviranusowi”: Od p. A. P. z K. K. K. 04 wygrane w karty u pp. R. 20 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 911,40 zł.

Na ubogich m. Poznania: B. J. S. Gostyń, 2 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 609,50 zł.

Wszyscy na wentę harcerską!

Każdemu sercu polskiemu bliska i droga jest idea harcerska. Od lat kilkunastu krzewiący się u nas ruch młodzieży zdołał przeniknąć już do wszystkich warstw ogarnął całe społeczeństwo, które wie, że harcerz polski, to jasny rycerz Chrystusowy, to dzielny i ofiarny syn narodu, będący gotowym krew i życie ponieść dla Ojczyzny, to wierny druh i szlachetny przyjaciel niosący pomoc w potrzebie z radością, i bez oglądania się na podzięk. to miły, wesół towarzysz, przebywający chętnie wśród towarzyszy i przyrody. Harcerstwo, jako szkoła tworzenia charakterów, jako dyscyplina moralna i kuznia patriotyzmu, jako oparcie dla wszystkich co dobre i piękne w narodzie, harcerstwo to polskie znajduje poparcie i uznanie i nie straci go dopóki harcerz i harcerka polska spełniać będą wielkie wskazania, dla których harcerstwo zostało powołane do życia i działania.

Dowodem serdecznego i czynnego zainteresowania się harcerstwem polskiem przez starsze społeczeństwo, jest istnienie Kół Przyjaciół Harcerstwa. W kołach tych, będących zawsze gotowemi do niesienia pomocy moralnej i materialnej harcerstwu polskiemu powstała obecnie inicjatywa i przeprowadzono realny plan urzędzenia wielkiej wenty gwiazdkowej. Wenta ta, pod wysokim protektoratem J. E. Ks. Prymasa Hłonda, a w wykonaniu przew. dniczącej Komitetu Wykonawczego Pani Prezydentowej Zychlińskiej i szeregu innych osób, zapowiada się świetnie. Ze wszystkich stron napływają dary i fanty i zgłaszają się szeregi entuzjastów, pragnących już dziś nabyć los, w przekonaniu, że biorąc udział w milej i wesolej zabawie, zarazem przyczyniają się do zwiększenia dochodów z tej interesującej imprezy, której cały, czysty zysk przeznaczony jest na pracę organizacyjną harcerstwa.

Kto więc nie słyszał jeszcze o wencie harcerskiej, niech zapamięta, sobie i powiortrzy znajomym, że odbędzie się ona dn. 14 grudnia w Belwederze, przy ul. Marszałka Focha. Hasłem dnia: Wszyscy na wentę harcerską!

Teatr Wielki

DZIS — „Siła przeznaczenia”. Premjera. Piątek, 5. 12. „Orlow”. Sobota, 6. 12. „Siła przeznaczenia”. Niedziela, 7. 12. o godz. 11.30 Uroczysta Akademja ku czci Paderewskiego. Niedziela, 7. 12. o godz. 3 po poł. „Orlow”. Niedziela, 7. 12. wieczorem „Siła przeznaczenia”. Poniedziałek 8. 12. o godz. 3 po południu „Orlow”. Poniedziałek, 8. 12. wiecz. „Carmen”. Początek o godzinie 8 wieczorem

Teatr Polski

DZIS — „Wiecznie młody”. Piątek, 5. 12. Prolog — „Warszawianka” — „Dziady”. Sobota, 6. 12. „Radość kochania” — premjera. Niedziela, 7. 12. po poł. „Przeprowadzka” (ceny znizone). Niedziela, 7. 12. wiecz. „Radość kochania”. Poniedziałek, 8. 12. po poł. „Proszczę wśród biedaków”. Poniedziałek, 8. 12. wieczorem „Wiecznie młody”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIS — „Pokusa”. — Gościnny występ K. Adwentowicza. Piątek, 5. 12. „Pokusa”. — Gościnny występ K. Adwentowicza. Sobota, 6. 12. o godz. 4 popoł. „Sierotki królewskie”. — Św. Mikołaj! Sobota, 6. 12. o godz. 8 wiecz. „Pokusa”. — Gośc. występ K. Adwentowicza. Niedziela, 7. 12. popoł. o godz. 3 „Sierotki królewskie”, bajka dla dzieci i Św. Mikołaj! Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygarińskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Teatr Popularny

DZIS — „Wierna kochanka”. Piątek, 5. 12. o godz. 5 popoł. „Noc Św. Mikołaja”. Piątek, 5. 12. o godz. 8 wiecz. „Wierna kochanka”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej nabywać można w księgarni p. Dippa, plac Wolności nr 11, tel. 17-94. a w kasie teatru na godzinę przed każdym przedstawieniem. W niedzielę i święta przez cały dzień od godz. 11.

Teatr Rewja

DZIS — o godz. 7 i 9 wiecz. „Grant się nie przejmować”.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ZE SCENY I Z ESTRADY POLONISTA W BERLINIE

MONIUSZKI „SONETY KRYMSKIE“ NA NIEDZIELNYM KONCERCIE

Z okazji dziesięciolecia naszego Konserwatorium będą wykonane wieczorem w Auli Uniwersytetu oprócz „Stepu“ Noskowskiego i „Rapsodji litewskiej“ Karłowicza „Sonaty krymskie“ Stanisława Moniuszki.

Powstały one prawdopodobnie w ciągu 1867 roku. Moniuszko z początku miał zamiar skomponować muzykę do wszystkich ośmiu sonetów Mickiewicza, lecz później wybrał tylko ośm. Ponadto napisał orkiestralny wstęp i epilog. „Sonety“ są wielką kantatą na chór mieszany i orkiestrę symfoniczną oraz na solo tenorowe które w niedzielę odśpiewa p. K. Kielczewski. Wśród poszczególnych części dzieła na pierwszy plan niewątpliwie wybija się sonet „Ruina“, Henryk Opieński tak o nim pisze: „...jako punktem kulminacyjnym muzycznej myśli, wyrażonym z takim przejmującym wyrazem, że Noskowski nie wahał się przypisać mu czysto subiektywne znaczenie: podświadomą przepowiednię niedługo już nastąpić mającego zgonu. Ten silny moment muzyczny dopełnia w sposób równie prosty, jak genialny (można tu istotnie użyć tego wyrażenia) sześciotaktowe postludium orkiestrowe, w rodzaju omal że żałobnego marsza. Jest w tej melodii — zwykle w wykonaniu orkiestrowym zbagatelizowanej — taki czar niewysłowionego smutku, elegijnej zadumy nad znikomością wszelkiej „potęgi i chwały“, że pozostać on winien niezatarty w sercu i pamięci słuchacza“.

Dzięki tyłu momentom podniosłym w partyturze „Sonetów“ krytyka współczesna nazwała tę kompozycję najcenniejszym dziełem Moniuszki.

Triumf lwowskiej „Aidy“. Piszą nam ze Lwowa: Wystawiona nad wyraz artystycznie „Aida“, przełamala ostatecznie obawy publiczności, czy nasze teatry wyrównają na wysokim poziomie, który prawie od razu osiągnęły. Nietylko w święta i dni powszednie teatr Wielki jest pełny. Tak było i na debiucie w roli Aidy p. Wiki Krzywiec, młodej śpiewaczki o najświetniejszych auspiciach. Została ona już zaangażowana, podobno na stałe, tak że mamy w zespole dwie Aidy (p. Walewska była wborna) zupełnie niezwykłego rozmachu w głosie i w grze, wypracowanej pod mistrzowskim kierunkiem Zaleskiego. (mw)

Zespoły kameralne w Wilnie. Piszą nam z Wilna: Mielimy już zespół kameralny im. Moniuszki, który niedawno wykonał kwartet d-mol Schuberta, kwintet fortepianowy Schumanna i pieśni z epoki romantycznej, odśpiewane przez p. Bortkiewicz-Wyleżyńską. Obecnie przybył nam „kwartet wileński“ i odegrał na swojej pierwszej produkcji kwartety Mozarta i Griega, oraz trio Gaspara Cassado, znanego wiolonczelisty. (mw)

Zgon śpiewaka. Ze Lwowa piszą nam: Umarł tutaj w wieku nawet niepodeznanym, bo w 61 roku życia, śp. Aleksander Niżankowski, jeden z wymierającego grona dawnych „Lutnistów“, niepospolity śpiewak-basista. Śp. Niżankowski śpiewał na scenie lwowskiej za paru nawrotami, porzucając na pewien czas biuro magistratu, gdzie jako komisarz pracował. Możliwy więc sądzić, że był amatorem lecz byłoby to czcza formalistyką, bo każdy artysta zawodowy wysokiej klasy mógł mu pozazdrościć równie wspaniałego głosu o ogromnej skali i brzmieniu, jak świetnej metody i talentu. Wszystkie wielkie koncerty „Lutni“ miały w nim solistę godnego każdej europejskiej estrady, a na scenie również zbierał nie mniejsze laury i sukcesy. Ostatnio, acz powalony ciężką i uporczywą chorobą, pracował jako pedagog ze znakomitymi rezultatami. Słachetny charakter i dobroć wrodzona zyskały mu ogromny zastęp przyjaciół, którzy boleśnie odczuli jego ubytek, i pamięć jego wiernie przechowują. Niech odpoczywa w pokoju! (lm)

Pisma nadesłane

„Język Polski“. Nr. 5. Treść: S. Jodłowski: „O formach w oddziale, w zwierciadle i w oddziale, w zwierciadle“. — A. Obrębska: „Polonistyka i poeta“. — W. Weintraub: „Z pogranicza fonetyki i stylistyki“. — K. Nitsch: „Uwagi językowe o książkach“. — Zapiski bibliograficzne. A. Passendorf: „Z pobojowiska „błędów językowych““. — Odpowiedzi Redakcji. — Sprawy T. M. J. P.

„Przegląd Księgarski“. Nr. 23. Treść: K. Świerkowski: „Maurycy Mochacki pod maską woźnego cenzury“. — S. Kowalczyk: „Unifikacja podręczników dla szkół powszechnych we Włoszech“. — J. Girski: „Listy z prowincji“. — Trybuna księgarska. — Z życia organizacyjnego. — Sprawy podatkowe. — Prasa zagraniczna o książce. — Wydawnictwa nadesłane. — Dział urzędowy Z. K. P.

Niezupełnie obco — Polscy heglisci u stóp Hegla — Sławistyka w Niemczech — Rzut oka w przeszłość — A dzisiaj? — Niestrudzony Brueckner — Duch niemiecki po wojnie — A jednak...

Berlin, 1 grudnia. Polonista bawiący w Berlinie, nie czuje się na gruncie nadsprejskim zupełnie obco. Oblegają go tu wspomnienia siedzących kiedyś u stóp Hegla polskich heglistów, potem żywe jeszcze tradycje pobytu Przybyszewskiego w kołach niemieckich modernistów, wreszcie pamięć, że tu pracuje największy nasz polonista — Brückner, autor około 1500 prac i recenzji!

Góruje on niewątpliwie także w dziedzinie niemieckiej sławistyki, chociaż może ona się wykazać wielkimi nazwiskami. Pomijając czasy romantyczne, kiedy to wykladał tu sławistykę docent Wojciech Cybulski — reprezentantem jej w Niemczech był wszechstronny i głęboki znawca polszczyzny, litewszczyzny i starosłowiańszczyzny August Schleicher. Jego metody stosował u nas Lucjan Malinowski. Wielki wpływ miał także znany starszy polskim sławistom Leskien, któremu nie obca była też germanistyka. Interesowało go głównie językoznawstwo a jego podręcznik starosłowiańszczyzny stanowiąc wstęp do studjów każdego polskiego sławisty w końcu przeszłego wieku. We Wrocławiu, po Cybulskim, imponował długie lata erudycja, darem analizy, nawet smakiem estetycznym, Polak Nehring, który celował znajomością staropolszczyzny.

Autorytetem na gruncie serbołużycim był Mucke w Budziszynie, znajomością sławistyki celował Schuchardt. A i germaniści niemieccy nie gardzili sławistyką, obejmującą zwłaszcza ogół języków indoeuropejskich, jak Brugmann, Fink, Sievers. Sławista Wollner pracuje i dziś nad literaturą rosyjską, Berneker, jako uczeń Leskien zajmując się etymologią. Uczniem Leskien był też Lorentz, jako badacz kaszubszczyzny, niemale zasługi mają Spina i wrocławski docent Hanisch. Najgorliwiej pracuje dziś etymolog Trautman w Lipsku. Następca Brücknera w Berlinie, Maks Vasmer, poszukuje greckich tematów w starosłowiańszczyźnie, bada stosunek tekstów bizantyjskich do staroruskich, zajmuje się głównie literaturą rosyjską, choć po polsku mówi doskonale. Z innych wymienić trzeba znanego u nas ze zjazdu Kochanowskiego gramatyka Meyera w Monasterze, etnografa Rahma, erudyta w prawodawstwie słowiańskim Schmidta, nie zapominając też o germanistach jak Weise i Weygand. Prace ich wskazują, że slawistyka niemiecka zainteresowana jest, jak i u nas, raczej zagadnieniami językowymi a nie literackimi. Wyjątek stanowią historycy literatury rosyjskiej, Artur Luther.

W ogólności za mało jest w Niemczech sławistów a wielkie uniwersytety w Hamburgu, Kolonii, Frankfurtu nad Menem nie mają ich wcale. Usiłuje ich skupić Vasmer w „Zeitschrift für slavische Philologie“. A pomnikowym dziełem będzie zapewne już siedmiotomowy „Grundriss der slavischen Philologie und Kulturgeschichte“, wychodzący pod kierunkiem Vasmera i Trautmanna. Polonistyka zaś, poza Brücknerem, niema w istocie przedstawicieli. Vasmer zajmuje się nią tylko przygodnie.

Natomiast Brückner nie zażywa spokoju emeryta. Właśnie wydał w Krakowie drugi tom swoich epokowych „Dziejów kultury polskiej“. Moja wizyta u niego przekonała mnie, że tkwią w nim zawsze, mimo lat siedemdziesięciu pięciu, tytan pracy, inicjatywy, pomysłowości. Oddzielony od Polski, żyje tylko jej życiem śledzi je i np. z całym uznaniem wyraża się o pracach językoznawców i historyków poznańskich. Jest w tej energii starca coś wyjątkowego i budzącego podziw. Podniesiony i wzmocniony na duchu opuszczał też skromną pracownię uczonego, który prześcignął daleko Lelewelów i Wiszniewskich a za dni naszych — Tarnowskich i Bruchnalskich.

Coprawda jest coś w atmosferze berlińskiej, co skłania do pracy. Brzydkie architektonicznie miasto, nieinteresująca ludność, małowartościowa literatura współczesna nie odrywają od Biblioteki, która jest zorganizowana doskonale i, mimo napiętych stosunków

politycznych, spieszy uprzejmie w pomoc każdemu. Pod temi względami przewyższa bardzo inne zachodnie. Nie brak też w niej młodych polskich pracowników. A wszyscy oni stwierdzają, że duch niemiecki ulega po wojnie głębokiemu przeobrażeniu. Dokonywa się zwrot Fichtego, Schellinga i Hegla;

kult dla Sprangera, który protestuje przeciw mechanicznemu pojmosowaniu świata, popularność takich idealistów i estetyków jak Utitz, dowodzi, że następuje wewnętrzne odrodzenie, które zresztą nie wyklucza dążeń przedwojennych...

Dr. Tadeusz Grabowski.

ŻYCIE KULTURALNE

POZNAŃSKIE OBRADY NAUKOWE.

Posiedzenie Polskiego Towarzystwa Antropologicznego ku uczczeniu 50-lecia śmierci P. Broca odbędzie się 5 grudnia w sali Zakł. Patologii Ogólnej (Col. Medicum, Fredry 10) o godz. 6 wieczorem. Program: 1. Prof. A. Wrzosek: P. Broca i znaczenie jego dla antropologii. 2. Dr. M. Cwirko-Godycki: Badania antropologiczne i serologiczne chorych na raka. 3. Dr. G. Madziarska-Langer: O bródzjach poprzecznych szkliska zębowego. 4. P. W. Tomaszewski: Stosunek typów antropologicznych do konstytucjonalnych.

Oddział poznański Polskiego Tow. Chemicznego odbędzie posiedzenie jutro w piątek, dnia 5 grudnia 1930 r. o godz. 19 w sali chemicznej Uniwersytetu Poznańskiego (Coll. Minus, III p.) Porządek dzienny: 1. Dr. Aleksander Nowakowski: O badaniach rentgenograficznych związków wysokomolekularnych. 2. Dr. Jan Wiertelak: Próby zczukrania drewna. (Prace Earla, C. Sherrarda i Jana Wiertelaka). 3. Prof. Konstanty Hrynakowski: Sprawozdanie z podróży do Warszawy w sprawach organizacji wydawnictw Towarzystwa. 4. Wnioski Zarządu na Walne Zebranie

Z dawnego i niedawnego Lwowa. W znacznej mierze dziejom tego miasta poświęca Redakcja „Wschodu“ (prof. P. Dąbkowski) tomiki swego wydawnictwa w założeniu nojowego jako „Wydawnictwo do dziejów i kultury ziem wschodnich Rzeczypospolitej Polskiej“. Najnowszy tomik VI, wyszedł z pod pióra Stanisława Rachwała, a obejmuje rzecz p. t. „Jan Alnpek i jego Opis miasta Lwowa z pocz. XVII wieku“ (Lwów 1930, str. 55). Opis ten zamówił u uczonego mieszczanina lwowskiego Jerzy Braun do znanego dzieła „Civitates orbis terrarum“, (wydrukowanego w Kolonii w r. 1618) ale tekst Alnpeka skrócił i przerobił co jasno wykazuje wydany właśnie rękopis, znajdujący się w archiwum m. Lwowa. Słusznie należy się Alnpekowi tytuł pierwszego lwowskiego historyka. Szeroko i źródłowo opisał dzieje miasta od założenia, a także współczesne mu stosunki, szczególnie wyraziście przedstawiając czerzy „nacje“ zamieszkujące Lwów, tj. Polaków, Rusinów, Ormian, i Żydów. W tejsze serji jako tomik VII ukazała się praca J. B. Cholodeckiego pt. „Zakładnicy miasta Lwowa w niewoli rosyjskiej“ (Lwów 1930, str. 120). Autor sposobem kronikarsko-anegdotycznym opowiada dzieje kilkudziesięciu zakładników uprowadzonych ze Lwowa przez Rosjan cofających się z tego miasta z końcem czerwca 1915 r. Wartość nadają temu tomikowi dane personalne, zestawione przez skrzętnego autora. Dzięki temu zainteresuje bliżej danych zakładników i ich rodziny podobnie jak i świat uchodźczy kijowski i Polonję kijowską. (zw)

TEATR

„Noc Listopadowa“ w Warszawie. Piszą nam z Warszawy: Triumfatorami „Nocy listopadowej“ w Teatrze Polskim byli: Wysocki, jako reżyser i jako Pallada, oraz Karol Frycz, jako twórca oprawy scenicznej. Teatr Polski wystawił „Noc“ przed laty dziewięć, a potem fragmenta raz zdaje się powtórzył. Nie był to wówczas eksperyment udany, za to obecny nagrodził go rehabilitacją najwyższego stopnia, co znalazło odbicie w rozbieżnych zwykłe krytykach, z wyjątkiem jednej, tłumaczącej się tem, że autor nie widział na scenie dobrze podobnie wystawionej „Nocy listopadowej“, albo wogóle po raz pierwszy rzecz oglądał. Nietylko lepszej, ale innej Pallady niż Wysocki nie podobna sobie wyobrazić. Wydobyt przez nią rytm poszczególnych obrazów i ich nastrój wywarły wstrząsające wrażenie. Role postawione po reżyserku z mistrzowskim wycuciem sceny, do tego taki Wysocki jak Jerzy Leszczyński, Joanna — Pancewiczowa, przy nich Łukasinski — Maliszewski, oraz bardzo dobry, Dominiak — W. Ks. Konstanty, jeden z przykładow, że w teatrze wielkiej skali, pod ręką znakomitego reżysera, zapomina zdolny aktor szybko o prowincji i operuje całym kapitałem talentu. (tw)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Szyldy warszawskie nie będą brzydkie. Piszą nam z Warszawy: Dzięki naszej Radzie Artystycznej miejskiej, nie wolno już właścicielom sklepów wieszac takich szyldów, jakie im się żywnie spodobają; trzeba uzyskać zatwierdzenie wzoru, który jest badany od strony artystycznej. Wskazówek i rad udziela urząd inspekcyjno-budowlany, ale nie wszyscy kupcy są dość staranni, aby się o nie postarac — i za to pokutują. Ostatnimi czasy kazano mnóstwo szyldów zdjąć, i zastąpić innymi, a niedbalcy zapłacili grzywny. (pw)

SZKOLNICTWO

Doświadczenia z fizyki. P. M. Halaunbrenner wydał w „Książnicy-Atlasie“ cykl doświadczeń szkolnych z dziedziny magnetyzmu i elektryczności. Zatytułowana „Ćwiczenia praktyczne z fizyki w szkole średniej“ mieści ta książka 41 ćwiczeń dla gimnazjów, seminarjów nauczycielskich i szkół technicznych. Mają one za sobą doświadczenie autora, który sam je przerabiał w szkole, więc praktyczność ich jest jakby zagwarantowana. (sw)

LACINA NA POLSZCZYŹNIE.

Prof. Tadeusz Sinko, najznakomitszy dziś w Polsce łacynista, wydał po raz trzeci swą gramatykę łacińską (Lwów 1930, Książnica-Atlas, str. XI + 209). W stosunku do poprzednich wydań ograniczył autor materiał, przez co dostosował gramatykę swoją więcej do szkoły, a podając materiał zasadniczy drukiem większym, a wszelkie objaśnienia i szczegóły drukiem mniejszym ułatwił używanie książki: w gimnazjach humanistycznych wystarczy przerobienie materiału zasadniczego, w gimnazjach klasycznych niejednokrotnie trzeba będzie odwołać się do objaśnień i szczegółów.

Plan książki i rozkład pozostał taki sam jak w poprzednich wydaniach. Bo wychodząc z zasady, że celem nauczania łaciny w gimnazjum jest zaprawianie ucznia do analizy myśli i zjawisk językowych, rozwinięcia zdolności myślenia w dziedzinie łączności między treścią a słowem, wyzyskanie elementów swoistych morfologii, składni i semazjologii języków klasycznych gwoli większego zrozumienia objawów mowy wogóle a języka ojczystego w szczególności, ułożył swą gramatykę Prof. Sinko na podstawie dla dziecka najwięcej pewnej — na gramatyce języka polskiego. To właśnie było i jest wielką i zasadniczą nowością gramatyki Prof. Sinki. Począwszy od deklinacji aż do zasad stylistyki łacińskiej operuje uczeń ciągle zasadami gramatyki polskiej. Nie trzeba dodawać, że uczy się w ten sposób nie tylko łaciny, bo pojawiający się podobieństwo zjawisk w budowie obu języków wnet na podstawie łaciny znacznie ugruntowuje swą wiadomości z gramatyki polskiej.

Oryginalny plan Prof. Sinki znalazł w ostatnich latach naśladowców, którzy modyfikując go nieznacznie a przedewszystkiem skracając, zaczęli wydawać gramatyki „szkolne“ języka łacińskiego. Dobrze się więc stało, że twórca planu, który w praktyce tak pożytecznym się okazał, sam gramatykę swoją ściślej do wymagań szkoły przystosował, bo w ten sposób dał podręcznik, który w układzie zastosowany do psychy polskiego dziecka, w praktyce celowy i bardzo łatwy do zastosowania, czy to w szkolnej nauce, czy prywatnej, a — co najważniejsze — w szczegółach nawet oparty na najnowszym studjach naukowych — pozostanie na długo wzorem książki szkolnej.

Dr. Jan Sajdak.

Poznań.

VARIA

Cuda w Lourdes. P. H. Szpyrkówna w podróży po Francji znalazła się w Lourdes. Feljetonistka z p. Szpyrkówny dzielna, jak wiadomo, pisze żywo, wrażenia chwytają szybko i pogłębia. Jej wspomnienia wydane pod tytułem „Cuda w Lourdes“ przez Książnicę-Atlas, mają w pewnej mierze styl t. zw. wielkiego reportażu, który niewielu piszącym podróżnikom jest dany. Materiału widzianego mnóstwo, podany jest interesująco i z nerwem życiowym. (sw)

Książki nadesłane

P. G. Wodehouse: „Ptaszek z Picadilly“ Przekł. S. Olszewski. Tow. wyd. „Rój“ Warszawa 1930.

Frank Heller: „Ekspress Syberyjski“ Przekł. J. Zajączkowski. Tow. wyd. „Rój“ Warszawa 1930.

Emil Zola: „Ziemia“ Przekł. R. Czerszperowa. T. I i II. Tow. wyd. „Rój“ Warszawa 1930.

ŻYCIE MŁODZIEŻY AKADEMICKIEJ

Redaktor odpowiedzialny: Stefan Wyrzykowski.

Z Bratniej Pomocy W. S. H.

Jednym z zagadnień, które w polskim akademickim życiu samopomocowym czeka ciągle odpowiedniego rozwiązania jest niewątpliwie kwestja udzielania i, co jeszcze ważniejsze, ściągania pożyczek. Ponieważ za daleko zaprowadziłoby mnie wyliczenie sposobów załatwiania tej kwestji w różnych środowiskach akademickich, ograniczę się na tem miejscu do przedstawienia całokształtu tych zagadnień, na terenie Bratniej Pomocy W. S. H.

Za krótkoterminowe uważa się te pożyczki, których termin płatności nie przekracza razem z możliwą prolongatą 6 miesięcy. Długoterminowe zaś są wprowadzane na czas dłuższy wypożyczane, lecz jedynie w naturze t. z. jako obiady ulgowe, pożyczki zdrowotne, i pobyt na letnisku. W jaki sposób korzystali członkowie z tych pożyczek? Gdy pożyczki długoterminowe, jako pożyczki w naturze cieszyły się powodzeniem stalem, lecz umiarkowanym, to pożyczki krótkoterminowe spopularyzowały się w stopniu nawet nadmiernym. W dniu 15 listopada zanotowano na rachunku pożyczek wydanych 11217 zł., a zwrotów na zł. 4333, a więc jedynie 39 procent. I jakie charakterystyczne zjawisko występuje tutaj na jaw? Przy podzieleniu ogółu dłużników na kategorie od 1—50, od 50—80, 80—150 okazuje się, że najlepszymi płatnikami, względnie klientami są dłużnicy kat. 1. i im najwięcej odpowiada agenda pożyczkowa. Ci dłużnicy bowiem w racjonalny sposób czerpią pożyczki, rozkładają spłaty odpowiednio i nie zdarzyło się, żeby w tej kategorii obniżano zbytnio żądaną kwotę. Prawdziwą plagą jednak pożyczek krótkoterminowych są dłużnicy kat. 2 i 3. Iż z nich jest takich, którzy tylko w tym celu zapiszą się do Bratniej Pomocy, by wziąć pożyczkę i zniknąć z horyzontu sekretariatu „Bratniaka”. Bratnia Pomoc, nietylko powinna, ale i musi w ciężkich chwilach pomagać, lecz musi również dać gwarancje spełnienia zobowiązania wobec niej samej. Ma ona co prawda pewne sankcje wobec członka, w których najważniejszą jest zawieszenie w prawach członkowskich, oraz ściąganie całej należności wraz z karą za zwłokę w chwili odejścia z W. S. H. Każdy student bowiem musi wtedy przyjść do Bratniej Pomocy po zaświadczenie, że wypełnił wszelkie zobowiązania wobec instytucji. Jest to

wprawdzie załatwienie pewne, ale zbyt późne. I dlatego Zarząd Bratniej Pomocy wprowadził w ostatnich tygodniach swego urzędowania nowy regulamin, oparty na innych podstawach. Pożyczki krótkoterminowe są trojaki: 1) pożyczki pod zastaw indeksu, wydawane bez żadnych formalności przez skarbnika do kwoty zł. 20 na przeciąg 2 tygodni; kara za zwłokę 50 gr od każdego rozpoczętego tygodnia. 2) pożyczki 3 miesięczne do kwoty zł. 50, uchwalane przez komisję pożyczkową; prolonguje się na dalsze trzy miesiące tylko w razie spłaty conajmniej 40 procent wypożyczonej sumy; kara za zwłokę zł. 1 od każdego 20 zł., za każdy rozpoczęty miesiąc; sankcja: zawieszenie w prawach członkowskich; 3) od zł. 50 uchwalane przez zarząd tylko na sola-weksel na 3 miesiące z jednym żyrem członka pełnoletniego względnie jakiegokolwiek instytucji. Weksle wprowadzono tylko na kwity wyższe od zł. 50 ze względu na chęć nieobarczenia członków Bratniej Pomocy zbyt wielkimi formalnościami przy zaciągnięciu pożyczek o mniejszej wysokości.

Nowy regulamin normuje również sprawę pożyczek długoterminowych. W celu umożliwienia korzystania z pożyczek również tym członkom, którzy jej w krótkim terminie spłacić nie mogą, zostanie w budżecie uwzględniony pewien kontyngent pożyczek długoterminowych. Pożyczki te, podobnie jak obiadowe, i zdrowotne są przeznaczane aż do chwili odejścia z W. S. H.; wówczas nastąpi komasacja wszelkich pożyczek długoterminowych, oraz oznaczenie terminu ich płatności, nie dalej jednak, niż 6 lat od chwili komasacji. Pierwsze dwa lata są bezprocentowe; w razie dalszego terminu płatności dolicza się odsetki, które gromadzić się będą na funduszu umorzenia nieściągalnych wierzytelności. W razie niezapłacenia tych pożyczek w właściwym czasie, nastąpi wytoczenie skargi.

Oto w skrócie uwagi dotyczące działalności pożyczkowej Bratniej Pomocy W. S. H. Regulamin nie jest ani w przybliżeniu doskonały, lecz w każdym razie stanowi dalszą cegiełkę w budowie naszej skromnej instytucji zapomogowej.

Moskau Antoni
Prezes Bratniej Pomocy W. S. H.

skiego L., Rzepę St. i Janęc. Skład sądu koleżeńskiego przedstawia się jak następująco: Krużyński Al., Jabłoński, Pasternacki, Wiecki i Sławiński.

Z kolei, po wyrażeniu marszałkowi zebrania kol. F. Piotrowskiemu podziękowania za umiejętne przeprowadzenie obrad, zebranie zamknięto.

Akademickie Koło Pomorskie jest najstarszym i najsilniejszym kołem prowincjonalnym. Odgrywa ono dużą rolę w Związku Akademickich Kół Pomorskich (obecnie prezesem jego jest kol. Franciszek Jagalski; złożył on sprawozdanie z działalności Związku na walnym zebraniu), do którego prócz Poznania należy Warszawa, Gdańsk i Kraków. Nowy zarząd Koła z kol. Krajnikiem niewątpliwie zwiększy jeszcze jego znaczenie i zapewni mu trwałą rozwoj.

Obchód Listopadowy młodzieży akademickiej

Setna rocznica wybuchu Powstania Listopadowego, do którego, jak wiadomo przyczyniła się walenie poza młodzieżą wojskową również młodzież akademicka warszawska, uczcił ogół akademicki poznański uroczystą Akademią już w niedzielę, dnia 23. ub. m. o godz. 12-iej w poł.

Akademja ta, urządzona staraniem Zarządu Koła Historyków St. U. P., odbyła się w Auli Uniwersytetu Pozn. pod protektorem J. Magnificencji Rektora U. P. p. Prof. Dr. St. Kasznicy i zgromadziła ponad 600 słuchaczy, przeważnie z pośród młodzieży akademickiej i częściowo gimnazjalnej.

Zagał akademję powitaniem władz uniwersyteckich: J. M. P. Rektora i przedstawicieli Senatu, prezes Koła W. Stronczyński, poczem znany przyjaciel młodzieży akad. i wybitny znawca dziejów epoki, p. rektor prof. dr. Br. Dembiński wygłosił przemówienie, w którym uwypuklił dziejowe znaczenie powstania i wskazał na płynące zeń nauki dla dzisiejszej młodzieży. Referat zaś naukowy o stosunku Wielkopolski do Powstania Listopadowego wygłosił badacz dziejów Wielkopolski, dyr. Biblioteki Raczyńskich, p. dr. Doc. U. P. A. Wojtkowski.

Część koncertową Akademji wypełnił śpiew Chóru miesz. „Harmonja”, który wykonał pod dyrykcją p. prof. St. Poradowskiego „Bogurodzice” do słów Słowackiego, kompozycji dyrygenat, oraz „Polonez” Nowowiejskiego. Poza tem p. Kłesówna, członkini akad. „Promethidionu”, wykonała melodeklamację (pt. „Kibitki”) opowiadanie Sobolewskiego z III części Dziadów. Odśpiewaniem Hymnu narodowego uroczystość zakończył.

Zarząd Koła Hist. jeszcze raz czuje się zobowiązany podziękować na tem miejscu J. M. P. Rektorowi za łaskawy protektorat nad uroczystością, P. P. Profesorom za udział czynny i wygłoszenie przemówień, Chórowi „Harmonja”, za łaskawe wykonanie pieśni, oraz Kol. Kol. za uczestnictwo w Akademji.

W sprawie „Czernomorja”

W związku z uwagą, zawartą w artykule p. t. „Charakter życia młodzieży akademickiej i mniejszości narodowej” („Życie Młod. Akad.” z d. 31 października r. b.), a dotyczącą korporacji ruskiej „Czernomorje” — stwierdzamy, że korporacja „Czernomorje” jest zalegalizowana przez Senat Uniw. Pozn. (łącznie ze swą nazwą) i że działalność jej u nas obraca się w ramach legalnych.

Niezależnie jednak od tego stwierdzamy, że korp. „Czernomorje” pozostaje w związku organizacyjnym z korporacjami o tej samej nazwie, istniejącymi w innych środowiskach (np. w Warszawie, Gdańsku i Krakowie). Korporacje te mają charakter nacjonalistyczno-ukraiński. Organem ich jest czasopismo „Czernomorje”, wychodzące w Warszawie, a głoszące hasła panukrainizmu. W kronice organizacyjnej zamieszcza ono też sprawozdania z działalności poznańskiego „Czernomorja”, jako części organizacji ogólnokrajowej.

Z Młodzieży Wszepolskiej

— Nowy zarząd warszawskiego Koła Młodzieży Wszepolskiej przedstawia się jak następujący: Miłaszewski Janusz — prezes, Olszański J. i Pelz S. — wiceprezesi, Merklejówna J. i Brun S. — sekretarze.

Inauguracja kursów kandydackich Młodzieży Wszepolskiej i Obozu Wielkiej Polski.

W ub. wtorek odbyło się w lokalu przy ul. Św. Marcin 65 pierwsze ogólne zebranie kandydatów Młodzieży Wszepolskiej i grupy akademickiej O. W. P. przy obecności 160 koleżanek i kolegów. Zebranie zaszczyli swą obecnością p.p. posłanka Grossmannówna, dr. Grossmannówna, red. Jerzy Drobnik, inż. St. Jabłoński.

Po zagajeniu zebrania przez kol. kierownika kursów wiceprezesa J. Wygánowskiego, wygłosił znakomity referat p. prof. dr. Zygmunt Wojciechowski n. t. „Rola wykształcenia w życiu politycznym” (referat ten zamieszczony będzie w łamach „Życia”). Zgromadzeni przyjęli przemówienie p. prof. Wojciechowskiego burzą długo niemilkających oklasków. Następnie po punkcie zapytań (na zebraniach ogólnych kandydackich dyskusji niema, prowadzi ją się na terenie specjalnych kolekcji dyskusyjnych dla kandydatów) i komunikatach kierownika kursów, oraz kierowniczkę sekcji koleżanek kol. W. Jankowskiej, zebranie zamknięto. Zebrania kandydatów odbywać się będą co wtorek o godz. 20 w lokalu przy ul. Św. Marcin 65.

— Dyżury Poznańskiego Koła Młodzieży Wszepolskiej odbywają się codziennie w godzinach od 12—13 i od 18—19. W czasie dyżurów przyjmuje się zapisy nowych członków. Tablica Koła mieści się w Coll. Minus (obok portierni).

Z organizacji akademickich

POZNAŃ.

— Nowe prezydium Korp. Silesia. Prezydium Kł. Silesia na b. r. akadem. stanowią kol. kol.: Czechowski Władysław — prezes, Czarnecki W. — wiceprezes, Liesz H. — sekretarz. Oldermanem wybrano kol. J. J. Sajdaka. Funkcje skarbnika pełni kol. Orlicki B.

— Uroczystość ośmiolecia Korp. Corona. Dnia 19 ub. m. w rocznicę poświęcenia sztandaru obchodziła korp. Corona ośmiolecie swego założenia. Rano wysłuchano mszy św. w kościele Pana Jezusa, poczem odbyła się herbatka w kwaterze korporacyjnej w gronie filistrów i senjorów.

Prezydium Korpusu Stud. U. P. „Zawsza Czerny” ukonstytuowało się na rb. w następującym składzie: Konworski Zdzisław — prezes, Kasprowicz Marjan — wiceprezes, Goszczyński Apolinary — olderman (prefekt), Pankiewicz St. — sekretarz.

— Korporacji Austria prezydium na pierwsze półrocze 1930/31 r. stanowią kol. kol.: Wicherzycki Stefan — prezes, Kaszczyk J. — wiceprezes, Gralak K. — sekretarz, Gawroński Ed. — olderman.

— Akademickie Koło Przyjaciół Czechosłowacji, urządziło w ub. m. wieczorek taneczny, który należy zaliczyć do jednej z najlepiej udanych zabaw obecnego sezonu. M. in. przybyli na wieczorek p. konsul Zdenko Matousek oraz kol. kol. Zb. Kajkowski, prezes Poznańskiego Komitetu Akademickiego. Tańce prowadził kol. Korab-Gniazdowski, zdobywając sobie ogólny poklask. Specjalnie świetnie wypadł dzierżysty mazur i pełen fantazji Kuja-wiak.

Akademickie koło L. O. P. P. urządziło w dn. 4 grudnia rb., o godz. 20 w sali Śniadeckich Coll. Medicum odczyt kol. por. Kicińskiego n. t. „Zadania młodzieży akademickiej w nowoczesnej obronie państwa”. Referat poprzedzi film propagandowy L. O. P. P. Wstęp wolny. Młodzież akademicka niewątpliwie przybędzie gremjalnie na wspomniany odczyt.

WARSZAWA.

— Ogólnopolski Zjazd Akad. Kół Handlowych i Ekonomicznych obradował w dn. 21. 22. i 23. ub. m. w Warszawie. Na zjeździe dokonano przekształcenia Związku na Wydział Kół Handlowych i Ekonomicznych przy Ogólnopolskim Zw. Akad. Kół Naukowych. Obecnie zarząd wydziału stanowią kol. kol.: Jeziorski Andrzej — prezes, Piliński i Tchurzewski — wiceprezesi, Olszewski i Zieliński — sekretarze, Trafisz — skarbnik, Piotrowski, Ostrowski, Dyski i Daniec — członkowie zarządu. Do zjazdu tego jeszcze powrócimy.

WILNO.

Zjazd Związku Akadem. Kół Misyjnych. Zjazd Związku Akadem. Kół Misyjnych obradował w ub. m. w Wilnie przy udziale delegatów z całej Polski. Na zjeździe wygłoszono nast. referaty: „Misyjna akcja lekarska” — kol. Gogołkiewicz, prezes Ak. Koła Misyjologicznego w Poznaniu, „Apostolskość Kościoła w dobie obecnej” — ks. dr. Kucharski z Wilna, „Akcja misyjna w obrządku wschodnim” — O. Sup. Piątkiewicz, „Wśród Indian i polskich emigrantów” — ks. Sup. Rzymelki.

Rezultaty zjazdu są następujące: ujęcie w ramy regulaminów działalności zarządu związku, skonstruowanie projektu statutu senjoratu, ustalenie programu prac związku.

Prezesem związku na nowy rok pracy wybrano kol. Ludwika Zabrockiego. Poza to do zarządu weszli kol. kol.: Dobrzycka M., Borzyszkowski F., Klupiec Zb., i Błęńska W. Siedzibą Związku pozostał nadal Poznań.

Z Wydawnictw

— Życie Techniczne. Po dłuższej przerwie w wydawnictwie ukazał się nowy numer tego jedynego organu młodzieży technicznej. Numer poza interesującym działem artykułów zawiera bogatą kronikę życia akademickiego. Redaguje pismo kol. T. Fiechowicz.

Z walnych zebrań

Walne zebranie „Organizacji Studentek” U. P.

W niedzielę, dnia 23 listopada odbyło się walne zebranie „Organizacji Studentek” w sali 17 Coll. Minus, wypełnionej przez członkinie organizacji.

Łaskawy udział w zebraniu wzięli zaproszeni goście w osobach ks. prałata J. Prądzyńskiego, pani Kuratorki prof. Dr. Dobrzyńskiej-Rybickiej, pana Dziekana profesora dr. L. Jaxy Bykowskiego, oraz członków zarządu „Bratniej Pomocy” prez. kol. Nowaka i kol. Kasznicy.

Po zagajeniu przez przewodniczącą kol. J. Smidowiczównę o godz. 15 min. 45 na przewodniczącą zebrania powołano przez akklamację kol. M. Krzymuską, która z kolei na zastępczynię poprosiła kol. A. Nowacką i M. Remelską i na sekretarki kol. M. Golykównę i W. Pawlakównę.

Po odczytaniu protokołu z ostatniego walnego zebrania i sprawozdaniu ustępującego zarządu, przystąpiono do sprawy połączenia „Organizacji Studentek” z „Bratnią Pomocą Studentów U. P.”. Przewodnicząca organizacji odczytała projekt umowy, na podstawie której miało nastąpić połączenie obu stowarzyszeń, nad którym zebranie przeszło do porządku. W związku z poruszeniem tej sprawy wyłoniła się długa dyskusja. W końcu zebranie wyraziło żywiołową manifestację za utrzymaniem nadal „Organizacji Studentek” ze wszystkimi jej agendami. Wniosek o połączenie obu stowarzyszeń upadł, popierany zaledwie trzydziestu kilku głosami. Ołbrzymią większością głosów uchwalono także wniosek, zawierający prośbę do Wysokiego Senatu U. P., aby nadal przekazywał Organizacji Studentek fundusz na cele opieki zdrowotnej i na pomoc w naturze, w stosunku procentowym do ilości studujących koleżanek.

Po udzieleniu absolutorjum ustępującemu zarządowi, przystąpiono do obioru nowych władz. Na przewodniczącą obrano kol. Z. Wasilowską, na wice-przewodniczącą kol. J. Skarżyńską, pozatem, jako członkinie weszły do zarządu kol. kol.: Więckowska, Jodkówna, Bilska, Jegierówna, Koszańska, Szełizanka, Kulasówna i Goryszewska.

Przewodnicząca zamknęła zebranie o godz. 21 min. 50, dziękując gościom, członkiniom senjorkom i członkiniom zwyczajnym za obecność na walnym zebraniu.

Walne zebranie Koła Chemików U. P.

W dn. 21. ub. m. odbyło się w sali chemicznej U. P. Coll. Minus walne zebranie Koła Chemików pod przewodnictwem mag. Neterowicza (protokółowała kol. Sztokówna) przy udziale kuratora Koła prof. Galleckiego, prof. Suszki, oraz licznie przybyłych koleżanek i kolegów.

Sprawozdanie z prac zarządu złożył kol. prezes Mieczysław Jastrzębski, a sprawozdanie komisji rewizyjnej kol. Fr. Szeląg. Ze sprawozdania zarządu dowiedzieliśmy się, że Koło Chemików pod rządami kol. Jastrzębskiego ogromnie rozszerzyło zakres swej działalności, co również bardzo dodatnio odbiło się na stanie materialnym Koła. Za czasów prezesury kol. Jastrzębskiego zreorganizowano gruntownie na wzór nowoczesny sekretariat i księgowość zarządu, zakupiono maszynę do pisania i powielacz, powiększono bibliotekę o 80 dzieł (obecny stan księgozbioru — 370 tomów), zorganizowano wiec w sprawie niesłychanych warunków pracy w zakładach chemicznych (stan ten jeszcze trwa), akademickie Koło L. O. P. P. itd. Majątek Koła wzrósł za kadencji zarządu kol. Jastrzębskiego o dwa tys. sześćset zł. Sprawozdanie ust. zarządu przyjęto entuzjastycznie, kol. Jastrzębskiemu zgotowano owację.

Z kolei po uchwaleniu absolutorjum wraz z podziękowaniem dla ust. zarządu, nadano członkostwo honorowe profesorom Galeckiemu i Miłobędzkiemu.

Następni edokonano wyboru nowych władz Koła. Do zarządu powołano kol. kol.: Rogozińskiego Tadeusza — prezes, Jachimowicza Jana — wiceprezes, Przytułskiego M. — sekretarz, Modlibowska W. — skarbnik, Zakrzewska H. — bibliotekarz, Wdowickiego M. i Cyrklera H. — wolni członkowie. W skład komisji rewizyjnej weszli kol. kol.: Jastrzębski Mieczysław — przewodniczący, Szymański M. i Lewandowski A. — członkowie.

W zakończeniu sprawozdania należy jeszcze raz podkreślić wielkie zasługi kol. Jastrzębskiego M. dla Koła.

Walne zebranie najsilniejszego Koła prowincjonalnego.

W dn. 20. listopada b. r. w sali 18 Coll. Minus obradowało pod przewodnictwem kol. Feliksa Piotrowskiego walne zebranie Akadem. Koła Pomorskiego. W prezydium zebrania zasiadli kol. kol.: Kokoszyński Leon, Łodziński E., Machoń, oraz Chabowski.

Po odczytaniu i przyjęciu protokołu z ostatniego walnego zebrania, sprawozdania zarządu i komisji rewizyjnej, wywiązała się ożywiona dyskusja, w której m. i. zabierali głos kol. kol.: Sergot, Karbs, Gi-bas.

Następnie, po udzieleniu ustępującemu zarządowi absolutorjum, przystąpiono do wyboru nowych władz organizacji. Listę nowego zarządu, zaproponowaną przez ustępującego prezesa, przyjęto en bloc. Do zarządu weszli kol. kol.: Krajnik Bronisław — prezes, Barra R. i Grünig M. — wiceprezesi, Szulc A. — sekretarz, Kirsztajn — zast. sekr., Łoziński Ed. — skarbnik, Reszczyński A. — bibliotekarz. Do komisji rewizyjnej powołano kol. kol.: Kokoszyń-

„La Martinière“ okręt skazańców

Donoszą z La Rochelle, iż za dni kilka odpływie z małego portu Saint Martin, na wyspie Ré, okręt więzienny „La Martinière“, udając się do Indochin, gdzie weźmie na pokład swój kilkuset tubylców, skazańców przez sądy kolonialne na deportację. Opuszczając Indochiny okręt uda się na Wyspę Djabelską, na wybrzeżach francuskiej Gujany, okrążając w ten sposób pół kuli ziemskiej. Z końcem stycznia okręt — po wylądowaniu swego odstraszonego ładunku — powróci na wyspę Ré, gdzie tymczasem nastąpi zbiórka 350 skazańców, przeznaczonych na deportację, do Cajenny.

Z zaskazującym wzrostem zbrodniczości, okręt ten — jedyny w swoim rodzaju na całej kuli ziemskiej — nie zazna, rzecz można odpuścić, będąc bezustannie zmuszony odbywać podróże pomiędzy ojczystym krajem, koloniami afrykańskimi, Indochinami i straszliwą Gujaną. „La Martinière“, pomimo że w roku ubiegłym została gruntownie odnowiona, ze względu na transport 750 skazańców na Wyspę Djabelską, nie należy oczywiście do rzędu luksusowych parowców. Większą część kadłuba zajmuje olbrzymia hala, bez ogrodzeń, w której umieszczone są wielkie żelazne klatki. Parę mniejszych klatek, mogących pomieścić po trzy osoby, dopełnia całości tej najważniejszej części „okrętu — więzienia“. Skazańców, po wejściu na okręt, zamykają w olbrzymich klatkach, z których nie wyjdą aż po ukończeniu podróży. Ponieważ zaś okręt jest skromnych rozmiarów i tonnażu, a szybkość jego nader ograniczona, podróż taka trwa zawsze od pięciu do sześciu tygodni. Można sobie wyobrazić, jaki widok przedstawiają podobne „kajuty“ gdy morze jest wzburzone a skazańcy chorują na morską chorobę. Dwa razy dziennie dozorca, posługując się specjalnymi pompami oblewają klatki wodą morską. Jest to jedyna instalacja „higieniczna“, jaką okręt posiada dla skazańców. Oczywiście wielu z nich nie potrafi wytrzymać męczarni związanych z tego rodzaju podróżą i umiera w drodze. Dozór, na pokładzie „La Martinière“ jest jak najostrożniejszy. Załoga jest zaopatrzona, poza zwykłymi środkami obronnymi, w liczne karabiny maszynowe, by mogła natychmiast przytłumić najmniejszy bunt, jaki by się zrodził w klatkach a także obronić okręt przed ewentualną napaścią z zewnątrz, celem oswożenia więźniów.

Tajemnica parku czyli szczęśliwy służący

Stare miasto Amsterdam jest bardzo ubogie pod względem zieleni i parków. Jest cokolwiek jeden, położony w centrum miasta, ale ten jest zawsze przepelniony. Za dnia ciągną się szeregi starych panów i nianek z wózkami dziecięcymi po wszystkich gankach. Wieczorami staje się park więcej interesujący, zaludniony, jak wszędzie parami zakochanych i ludźmi samotnymi, bezdomnymi.

Przed trzema laty przechadzał się tam pewien uczciwy stary służący, przeprowadzając pieska swego pana. Ale nie o to chodzi. Otóż idąc spokojnie gankiem, zauważył przed sobą paczkę o wyglądzie bardzo niewinnym. Podniósł ją i — prosię się nie przerażać — znalazł w niej 14 000 guldenów holenderskich, w prawdziwych banknotach. Uczciwy znalazca udał się bezzwłocznie na policję, oddał znalezione pieniądze w przekonaniu, że nie minie go nagroda. Brzmi to trochę nieprawdopodobnie, a jednak jest prawdą, że dotychczas właściciel pieniędzy się nie zgłosił.

Trzy lata minęły i uczciwy służący wyobraził sobie, że otrzyma wreszcie znalezione przez siebie skarb. W Holandji jest bowiem zwyczaj, że po upływie tego terminu znalezione rzeczy — jak pusta portmonetka lub inny tym podobny przedmiot, — oddaje się na własność szczęśli-

wego znalazcy. Ale w tym wypadku czyni Amsterdam trudności, bo w pewnych ramach następuje przedawnienie dopiero po 30 latach.

Służący, należący do ludzi nienajmłodszych, może się więc cieszyć błogą nadzieją, że w kilka lat po śmierci zostanie magnatem.

Prasa rozpisala się ostatnio na ten temat i przyszła do wniosku, że po pięćdziesiątce — nie warto być uczciwym. Ale kampania prasowa pomogła; zarząd miasta zreflektował się i wypłacił służącemu znalezione pieniądze, po które się nikt nie zgłosił. Jak więc z tego wynika, warto czasami chodzić po parku, ale samotnie, conajwyżej z pieskiem.

W. K.

Czy w kinie wolno się całować?

Istnieje taka zasada prawnicza: „co nie jest zakazane, to czynić wolno“. Dla wszystkich zainteresowanych jest w każdym razie ważną rozprawę sądową, co prawda amerykańską, ale może właśnie dlatego interesującą, że pochodzi z kraju, w którym zasady moralności traktowane są dosyć po macoszemu.

Krótko mówiąc: Dwoje całowało się w kinie, podczas wyświetlania filmu. Całowali się tak niezręcznie, że kiedy zapalono światło, przyłapano ich na gorącym uczynku. To oburzyło wszystkich, którzy się nie całowali. Właścicielowi kina nie pozostało nic innego, jak wyprosić jawno grzeszników z sali.

On i ona wnieśli skargę o publiczną obrzę... Jestem właścicielem przybytku sztuki, a nie pospolitej knajpy, — mówił dyrektor. — Nie wtrącam się do tego, co się dzieje pociemku, ale przy świetle wymagam przyzwoitości. Świadcowie zeznawali, że wspomniany wypadek wywołał publiczne zgorszenie.

A para tłumaczyła się: Nie dopuściliśmy się niczego, coby przez cenzurę filmową było zakazane. Przez wyproszenie z przedstawienia rzucono na nas cień przestępczości, czyli że obrażono nas publicznie. Tylko odpowiednie odszkodowanie pieniężne ze strony właściciela kina może przywrócić nam dobre imię.

Sędzia wahał się. Wtedy wytoczyła para drugoczący argument: Zresztą jesteśmy małżeństwem. Jeśli małżeństwu nie wolno ujawniać publicznie swych uczuć, to należy się obawiać, że ludzie przestaną wierzyć wogóle w małżeństwo!

To zaważyło. Dyrektora kina zasądzono a małżeństwu wypłacono dużo dolarów odszkodowania. (kw)

Tajemnicze okno wystawowe.

Oświetlenie okien wystawowych uważa się zwłaszcza w ostatnich czasach za doskonały sposób reklamy. Otóż pewna firma amerykańskaw Nowym Jorku wpadła na ciekawy pomysł. Umieściła bowiem w swem oknie wystawowym aparat, który przy pomocy skomplikowanego urządzenia zapala się sam od godz. 10 wieczorem począwszy, ale tylko za zbliżeniem się przechodnia. Czyli że przechodzień sam wprowadza w ruch oświetlenie, co tem większe czyni wrażenie i zwraca specjalną uwagę na tak zaczarowane okno reklamowe. Widz oślepiiony nagłą jasnością staje bezwiednie i przygląda się wystawie. Czyli, że efekt większy, a mniejszy koszt, bo lampy nie palą się stale.

W. K.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Piątek, dnia 5 grudnia 1930 r.
Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 komunikaty PAT, notowania giełdy pien. i zboż., towar. oraz cen targ. z rzeźn. i miejskiej; godz. 17.05 słuchowisko dla dzieci p. t. „Św. Mikołaj“ w układzie i reżyserji p. Wandy Trojanowskiej; godz. 17.45 koncert popularniowy z Warszawy; godz. 18.45 audycja wokalna p. Kopczyńskiego (baryton), przy fortepianie p. J. Komorowska; godz. 19.05 komunikat

„Miesiąca Pomorza“; godz. 19.15 „Silva rerum“; godz. 19.30 kurs średni języka franc. A. Daudet: Le petit chose. lecture et explications (wygl. p. Omer Neveux; godzina 19.45 kurs wyższy języka ang. (wygl. dr. Arendt); godz. 20.15 koncert symfoniczny (transm. z Filharmonji warszawskiej); godz. 22.30 sygnał czasu, komunikaty PAT, sport. i polic.; godz. 22.45 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada“.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 16.15 gramofon; godz. 17.15 „O samobójstwie“ prof. dr. Sergiusz Siengalewicz. transm. z Wilna; godz. 17.45 koncert muzyki lekkiej; godz. 19.10 giełda rolnicza; godz. 20.00 pogadanka muzyczna; godz. 20.15 transm. z Filharmonji warszawskiej.

Koenigsusterhausen (1635 m) godz. 12.00 i 14.00 gramofon; godz. 16.30 koncert z Lipska; godz. 20.00 „Śpiewająca Venus“, operetka z Królewca. Motyla (1349) godz. 19.30 koncert. Oslo (1071 m) godz. 20.00 koncert symfoniczny. Wiedeń (516 m) muzyka kameralna. Budapeszt (550 m) transm. z opery. Strasburg (345 m) godz. 17.45 i 19.15 gramofon; godz. 20.30 koncert instrumentalny.

Katowice (409 m) godz. 12.10 koncert gramofonowy; godz. 16.30 koncert gramofonowy; godz. 17.15 odczyt, (P. R. Wilno); godz. 17.45 muzyka lekka; godz. 20.15 koncert symfoniczny.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Marja Gniotówna, służąca, 36 l. Waleń Cwiercina, włodarz, 80 l. Krystyna Karasińska, 7 mies. 5 dni. Robert Wicke, malarz, 57 l. Lucja Marecka, z domu Szurmańska, 76 l. Stanisław Karmelita, 7 m. 3 dni. Wiktorja Musielewiczowa, z domu Gornicka, 54 l. Wincenty Tomczak, uczeń szkolny, 8 l.

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono do dnia 27. 11. 1930.

136	K. Michalska, Kościan 5.-	Rakoczy, Osówiec 10.-	Sz. Pakula, Dobreźna 5.-
	K. Henschel, Poznań 5.-	J. Poblowski, Janowo 5.-	Z. Meller, Poznań 5.-
	Stud. Ciesielski — Poznań 1.-	M. Gasowski, Garwolin 10.-	A. Lewandowski, Poznań 5.-
	H. M. — o przywrócenie zdrowia 50.-	M. Makowski, Lipiec 5.40	W. Tyrpa, Ostrowszów 5.-
	W. Zenkeler 5.-	J. M., Kalisz 5.-	L. Gengowa, Pługawice 2.-
	W. K. 15.-	J. Zietarski, Adamowo 5.-	L. Wojewska, Biskupiec, z podziek. N. S. Jezus, za odebr. łaski, z prośbą o dalszą opiekę 5.-
	Mala Genia i Bronia Dolutowska — z prośbą o błogosław. w szkole i o zdrowie 5.-	Fr. Tmilowski, Lubliniec 5.-	Z. Hetperowie, Poznań 5.-
	N. N., o zdrowie dla siostry 1.-	X. J. Wiczołek, Radziejów 5.-	R. Wiczkowski, Trzebczów 5.-
	Przez Ojca Nowakowskiego: Wolnieciszewo, Poznań 50.-	X. A. Mikolajczyk, Nartuowy 5.-	St. Trawiński, Kepno 5.-
	N. Andrzejewska, Poznań 2.-	M. Kominikowa, Wilanów 1.50	Inż. A. Łuczynski, Poznań 5.-
	Siwkowie, Poznań 15.-	J. Godula, Leśniowa 5.-	A. Litkowski, Cholina 2.-
		Z. Pacówna, Bączna 3.-	J. Polak, Wierchocinek 2.-
		W. Biegan, Tarn. Góry 5.-	M. Stachuwowa 2.-
		A. Malcharek, Tychy 1.-	J. H. Polakowie 2.-
		M. Kominikowa, Wilanów 1.50	SS. Elżbietanki, Roślin 2.-
		J. Niewiadomska 1.-	J. Halas, Leszno, 11 rata 2.-
		Rybarczykowa 1.-	S. Bagniewski, Leszno 2.-
		M. Glichowa 1.-	J. Świąńska, Poznań 1.50
		W. Plewiński, Wieruszów 2.-	M. Ślawnicka, Srem 1.50
		M. Kosmowski, Warszawa 2.63	J. Styperek, Wierchowice 5.-
		B. Kupczyński, Warszawa 3.-	F. Rekosiewicz, Rawica 5.-
		M. Lysonjowa, Sucha 1.-	J. Durczak, Sumin 5.-
		Fr. Pasteczny, Wola Rogowska 1.50	SS. Felicjanki, Krystynowo 5.-
		J. Biel, Zywiec 3.-	K. Tarkowski, Chojnice 5.-
		M. Łabecka, Tarnów 5.-	J. Kandała, Kościerzyna 5.-
		J. Kurek, Warszawa 30.-	S. Czarnicka, Grodzisk 3.50
		L. P. Katerburg 5.-	St. Flitowa, Grzybowo 5.-
		L. Pawłowska, Pabjanice 10.-	Sz. M. Przyprostyn 5.-
		St. Rudzka, Piotrków 5.-	Ig. Foltynowicz, Pogorzela II 5.-
		Fr. Warzłot, Konkolniki 2.-	Z. Cywiński, Kalisz 5.-
		St. Krzyżanowski, Ostrów 1.-	X. M. Tuleja, Domaradz 5.-
		W. Nikiel, Hojworony 2.-	R. Kos, Pogorzela, z prośbą o zdrowie i błogosł. 5.-
		M. Selczarówna, Jaszczew 2.-	Ig. Gaziński, Witkowo 5.-
		J. Ból, Kraków 2.-	Wł. Tomaszewski, Huta 5.-
		X. A. Jari, Korkowo 5.-	E. Ritter, Zduny 5.-
		X. Wł. Surmiak — Tarnobrzeg 2.50	M. Rittner, Chodowice 5.-
		Adwokat St. Koczwarowa — Brodnica 100.-	M. Andrzejewska, Łowicz 2.-
		T. Monkiewicz, Poznań 150.-	Fr. Kabciniński, Gogółkowo 5.-
		J. Gudzowa, Nowy Sącz 5.-	M. Sorn, Szumud 5.-
		J. Buchholzowa i M. Zielińska, Gniezno 6.-	Myk. W. Mędrówka 10.-
		Chruszczyński, Chodzież 5.-	St. Maczyński, Poznań 10.-
		L. Niemcy, Poznań 2.-	St. Szerwentówna, Bydgoszcz 10.-
		B. Wendlandt, Gorzewko 5.-	SS. Serafitki, Leszno 10.-
		M. Starosta, Zydorowo 5.-	X. J. Peniak, Zielonawieś 10.-
		A. Pazorska, Ślownica 5.-	St. Busza, Pogorzela 10.-
		J. Rosa, Poznań 5.-	St. Filiński, Inowrocław 10.-
		A. Turkiwiczówna — Kościan 3.-	A. Gólnik, Toruń 10.-

Konto P. K. O. 207 470. — Sekretariat Al. Marcinkowskiego 21.

Staraniem Komitetu Budowy Pomnika odbywa się w każdy pierwszy piątek miesiąca u OO. Jezuitów msza św., o godz. 7-mej, na intencje wszystkich żyjących i zmarłych ofiarodawców na pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa.

W dniu 3 grudnia 1930 roku, o godz. 1 po poł. rozstała się z tym światem, opatrzona św. Sakramentami, w 77 roku życia, najdroższa i najlepsza nasza matka, babka i prababka, 6. p.

Stanisława z Łubieńskich Pawłowa Zakrzewska

Dziecko Marji

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w sobotę, 6 grudnia o godzinie 11 przed południem w kościele św. Marcina w Poznaniu, poczem pogrzeb na cmentarz św. Marciński.

W najgłębszym żalu

W Poznaniu, 3 grudnia 1930. **dzieci, wnuki i prawnuki.**

zw 26714

Osobnych zawiadomień nie będzie.

W dniu 2 grudnia 1930 r., o godz. 3 po poł. zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa siostra, 6. p.

z Górnickich

Wiktorja Musielewiczowa

o czem donosi

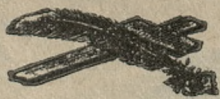
w ciężkim smutku pogrążony brat.

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 5 b. m., o godzinie 13.30, z kościoła na cmentarzu Świętomarcińskim przy ulicy Bukowskiej.

zw 26745

WINA GRONOWE
DLA CHORYCH I SŁABYCH
NYKA & POSŁUSZNY
POZNAŃ, WROCŁAWSKA 33/34.

Pw 5417-24,54

W środę, dnia 3 bm., rozstała się z tym światem, opatrzona Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, nasza kochana siostra, szwagierka i ciocia, ś. p.

Rozalja Dolatkowska

dziecko Marji

przeżywszy lat 75. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 7 bm. o godz. 2.30 z domu żaloby Rybaki 20 na omentarz parafjalny w Dębou, o czym zawiadamia Krewnych i Znajomych

w smutku pogrążona
rodzina.

Poznań, Kraków, Lwów.

Zamiast wieńców, prosimy o składanie ofiary na biednych parafji Bożego Ciała.

Pw 7 512-57.766

Crème Mouson
jest najskuteczniejszym
środkiem przeciw szorstkiej
i popękanej skórze.

CRÈME MOUSON

1 w 124

Przewielebnemu Duchowieństwu. Przyjaciółom. Towarzystwu Właścicieli Dorozek. Krewnym i Znajomym za współczucie oraz oddanie ostatniej przysługi i liczne wieńce na trumnę mojego najdroższego męża i ojca, ś. p.

Modesta Kowalskiego

składamy serdeczne

Bóg zapłać!

zw 26749

żona i syn.

Za okazane nam dowody szczerego współczucia, wieńce i udział w pogrzebie P. Dyrektorowi, PP. Kierownikom, Kolegom, Krewnym i Znajomym mego kochanego męża i ojczulka, ś. p.

Wiktora Koszuty

składamy tą drogą serdeczne

Bóg zapłać!

Żona z córeczką.

Poznań, Wierzbicice 17.

zw 26748

Podług starej tradycji.

Nietylko najmiłszym, ale i najbardziej praktycznym podarkiem świątecznym jest zawsze niezrównana woda kolońska "4711", jak również wszystkie inne produkty "4711" — od lat uznane jako najwyższe pod względem dobroci i celowości.

Przy kupnie należy baczenie zwracać uwagę na prawie sastrzeż. "4711" oraz na Niebiesko-Złotą Etykieta.

4711 Eau de Cologne

735

Wytwarzane całkowicie w Kraju przez generalnego zastępcę, firmę Z. Bochner i S-ka, Dziedzice.

735

**MEBLE GIĘTE,
ŁÓŻKA METALOWE,
TAPCZANY oryg. KNIPPENBERGA**

SKŁAD FABRYCZNY
TEODOR KOWALSKI

Telef. 31-62. POZNAŃ, Fredry nr 3.

Pw 448-19,115

"HIS MASTER'S VOICE"

to satysfakcja dla miłośników muzyki i tańca.

Posłuchaj i osądź!

The Gramophone Co Ltd

London

Gen. Repr. na Polskę

JÓZEF WEKSLER

Członek i Eksp. Izby

Handlowej Bractw. s.k.m.

Kraków, Florjańska 25

Warszawa, Marszałkowska 132

Lwów, Sykietna 2.

Poszukujemy do Gdyni

st. technika - mechanika

(niedyplomowanego inżyniera)

lub elektrotechnika

z wieloletnią praktyką, obznajmionego z eksploatacją motorów elektrycznych i urządzeń przeładunkowych, możliwie z praktyką warsztatową i ze znajomością niemieckiego. Oferty z podaniem życiorysu i wysokości wynagrodzenia pod zw 26751

UCZNIĄ

z dobrej rodziny, z polskim i niemieckim językiem, poszukuje od zaraz.

zw 26757

B. Schmidt - Delikatesy
Bydgoszcz, ulica Gdańska 22

Mechaniczna
fabryka szrotów i pras
Bernard Murawski
Dawicz
Wojew. Poznański

1859
1920

Pw 5481-15,126

RESTAURACJA

Marsz. Focha 23, tuż przy Dworcu Zach. Tel. 75-72

Przyjemny pobyt KONCERT. Przystępne ceny lokal otwarty do późnej nocy.

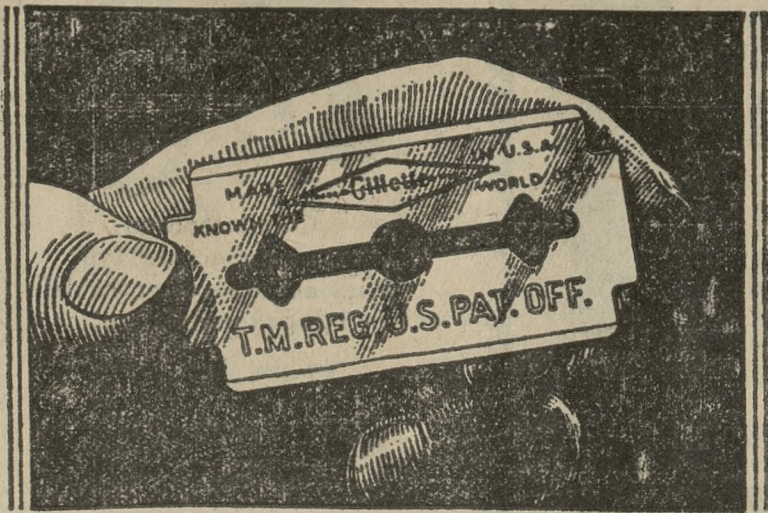
Co czwartek książki własnego wyrobu, na które Szan. Gości uprzejmie zaprasza **H. HALAS.**

Pw 5611 40.126

KALKULATOR

kalkulacja wstępna, z dłuższą praktyką, obeznany z nowoczesną obróbką drobnych części metalowych (stal, mosiądz, aluminium), ręczną i maszynową oraz spawaniem, potrzebny zaraz na prowincję. Oferty z odpisami świadectw i curriculum vitae z podaniem warunków do ekspedycji Kurjera pod dw 2252

Nowy Nożyk Gillette ma wycięte rogi!

Na pierwszy rzut oka już widać, że rogi nowego nożyka są wycięte!

Jednocześnie brzozy nowego aparatu Gillette zostały znacznie wzmocnione tak, że wytrzymują nawet silne uderzenia. Jakie są z tego korzyści? Niezmiernie! Gdyż w żadnym wypadku właściwe naprężenie nożyka nie ulega zmianie.

Ostrze nowego nożyka Gillette leży na poziomie zębów aparatu, co umożliwia dokładne wygolenie miejsc koło uszu, ust i nosa.

Nowe nożyki Gillette w paczkach po 5, względnie po 10 sztuk są do nabycia w cenie zł. 0.90 za sztukę. Do nabycia wszędzie.

Nowy nożyk Gillette nadaje się również do aparatów dawnego typu.

Twój nowy aparat Gillette z nowym nożykiem Gillette czeka na Ciebie w gustownym pudełku. Cena za komplet wynosi tylko zł. 18.00.

Kup dzisiaj jeszcze ten aparat. Zaoszczędzisz sobie czasu, unikniesz drobnych niedogodności i zyskasz na humorze, gdyż ten nowy aparat naprawdę jest skończenie doskonałym.

Dotychczasowe oryginalne nożyki Gillette z 3-ma otworami tylko

55 groszy
za nożyk.

Gillette

zw 5078

TAK ŁATWO ZACHOWAĆ PIĘKNĄ CERĘ!...

używając
mydła
PALMOLIVE

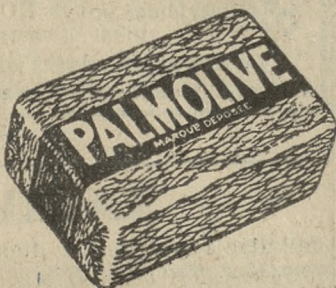

Zachwycająca cera, świeża i ładna skóra - oto młodość! Można zachować ją, pielęgnując skórę i dając jej należyty pokarm. W tym celu należy używać regularnie mydła Palmolive.

Mydło Palmolive składa się z olejów roślinnych, uznanych już od najdawniejszych czasów za najsukuteczniejsze i najbardziej dobroczynne dla skóry.

Mydło Palmolive zawdzięcza swój zielony kolor olejowi palmowemu i oliwkiowemu, z których się składa, nie zawierając wcale tłuszczów zwierzęcych.

Mydło Palmolive nadaje skórze cudowną gładkość i świeżość, bo wnika w pory i oczyszczając je dokładnie, pozwała skórze oddychać. To jest tajemnica jego działania. Prosimy je wypróbować.

Mydło Palmolive sprzedaje się tylko w opakowaniu. Na tem opakowaniu znajduje się czarne pasmo, na którym słowo Palmolive jest wypisane złotymi literami.

zw 5431

Starajcie się zachować cerę młodej dziewczyny!

Tanim kosztem — wielką radość

sprawicie młodzieży, darując jej na
Gwiazdkę małą kamerę fotograficzną
„Baby-Box“
Zeiss-Ikon za zł 36,—

Tylko aparat fotograficzny łączy
w sobie idealnie dwie zalety:
przyjemność z pożytkiem.
Fotografia amatorska kształci
oko i umysł młodzieży i rozwija
jej zdolności.

Małą kamerą „Baby-Box“, dzięki
genjalnej konstrukcji można od razu
fotografować i przez Święta zrobić
szereg pięknych zdjęć. (Z jednej błony
16 obrazków 3x4 cm. ostrych i do-
skonalszych).

Wszelkich wskazówek i porad udzieli i wybór odpowiedniej
kamery doradzi firma:

„FOTO-GREGER“

(Kazimierz Greger) Pw 7 441-49.94
Poznań, ulica 27 Grudnia 20.
Największy w Polsce magazyn aparatów i przyborów
fotograficznych. — Założony w Polsce w r. 1910.
Bezpłatnie: kursy amatorskie, ilustrowane cenniki i prospekty.

Lśniące - czarne
Najpiękniejszym podarunkiem jest najnowszy model wiecznego pióra Waterman'a „Patrician“ ręcznej roboty w pięciu prześlicznych kolorach. Nowoczesne przytrzymywanie, modne desenie, gładka stalówka szerokiego formatu. Należy obejrzeć, nabyć i pisać niem.

Turkusowe
Szmaragdowe

z masą perłowej

Waterman's patrician

Tw 514

Reprezentanta

na pierwszorzędnie wprowadzony nowoczesny materiał budowlany i izolacyjny, mogącego złożyć zabezpieczenie na skład konsygnacyjny poszukuje poważne towarzystwo handlowe na Województwo Poznańskie. Szczegółowe zgłoszenia: „WPG, 147“ do Tow. Rekl. Międz. g. r. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124.

Tw 726

Niniejszem zawiadamiam się, że na skutek pogodzenia się stron, spór między

**pp. HENRYKIEM DROSTEM
i ERWINEM O. HABERFELDEM**

został załatwiony polubownie na podstawie umowy.

(—) E. O. Haberfeld
(—) H. Droste. Tw 729

Emalja

aluminium, sztuczne nożyki i aparaty do golenia, maszyny do mięsa, chleba i soku, waony do kąpienia i prania, wyżymaczki, żelazka elektr. okow. do dusz i węgla

poleca
A. KOSZEWSKI
Poznań, St. Rynek 61.
Pw 188-8.121

Rutynowana buchalterka

bilansistka, samouczelna korespondentka (niemiecki i francuski), obznajmiona także z kasa, długotnia praktyką, pierwszorzędnie świadectwami, poszukuje od 1.8.1930 posady z powodu likwidacji oddziału firmy. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera pod sw 26 140

Najwyborniejsza HERBATA S. Stalachowskiego
MIESZANKA CEYLONSKA
 KWIAST AROMATU - WIELKA WYDAJNOŚĆ

225
 Poczka 10 Dg 1

BIURA

5 pokoi przy Placu Wolności, pierwsze piętro, bez odstepnego, za dzierżawę miesięczną zaraz do oddania. Zgłoszenia do Kurjera Poznański, pod zw 26 731

Posada

książkowego(wej) do objęcia, zgłosz. Codziennie czytamy kilka takich ogłoszeń. Czy zna Pan(i) prowadzenie ksiąg? Wyuczamy metodą najnowszą szybko i tanio księzkowość wraz z bilansem, stenografii i pisanie na maszynach. POSTĘP, Wrocławska 35, III. zw 26 755

Wszystkich Wierzycieli i Dłużników

którzy mają jakąkolwiek pretensję wzgl. są winni firmie **Poznańskie Zjednoczone Cegielnie T. z o. p.** wzywam niniejszem do zgłoszenia pretensji swej wzgl. długu w czasie do 10 stycznia 1931 r. Pw 7 440-57,763
 Poznań, dnia 27 listopada 1930 r.

H. Szymtkiewicz, likwidator, ul. Skarbowa 19.

F. LISIECKI, Dom Konfekcyjny, Spółka Akc. w Poznaniu. NADZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE

akcjonariuszów Spółki odbędzie się dnia 22 grudnia 1930 r. w lokalach przedsiębiorstwa o godzinie 6-tej po południu. Porządek obrad:

1. Zmiana statutu Spółki, celem dostosowania do ustawy o spółkach akcyjnych z dnia 22 marca 1928 r.
 2. Wolne wnioski.
- Akcjonariusze chcący brać udział w tem zebraniu, winni zgłosić się najpóźniej do 22. 12. 1930 r. godzinie 1-jej w południe w biurze Zarządu Spółki. Pw 7 436-49,91
 Poznań, dnia 26 listopada 1930 r.

(-) Władysław Hempowicz, prezes Rady Nadzorczej.

W sprawie postępowania układowego firmy **Bernard Michałek w Poznaniu**, zwołuje się walne zebranie wierzycieli w myśl art. 49 rozp. z 6 marca 1928 r. (Dz. U. 1928 r. p. 244) na dzień 20 grudnia 1930 r., godz. 11, w Sądzie Powiatowym w Poznaniu, pokój 23. Wzywa się wszystkich wierzycieli, których pretensje zostały wciągnięte na listę przez nadzorcę sądowego, o przybycie na powyższy termin celem rozpatrzenia propozycji układowych dłużnika. — Zwraca się uwagę, że po myśli art. 52 wyżej cytowanego rozporządzenia, do skuteczności uchwał zgromadzenia wierzycieli konieczna jest obecność conajmniej połowy wszystkich wciągniętych na listę wierzycieli. Wierzyciele nieobecni mogą złożyć swoje głosy w myśl art. 54 rozp. z 6-go marca 1928 r. na piśmie, podpisany ich winny być jednak uwierzytelnione conajmniej przez urząd policyjny. Ewentualnych kosztów uwierzytelnienia nie zwraca się. Wierzyciele, nie stający na terminie i nie nadsyłający swych głosów na biśmie, uważani będą za głosujących przeciwko układowi zapobiegawczemu. Poznań, dnia 18 listopada 1930 r. Sąd Powiatowy 2-a. nw 5 545

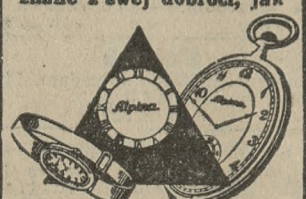
OBWIESZCZENIE

Sędzia Komisarz masy upadłości firmy: „Kasa Spółdzielcza w Szymanowicach z odpowiedzialnością nieograniczoną” zawiadamia, że w dniu 13 grudnia 1930 r. o godzinie 12-jej w sali posiedzeń Wydziału Cywilnego Sądu Okręgowego w Kaliszu odbędzie się zebranie wierzycieli w celu wyboru kandydatów na syndyków tymczasowych wyżej wymienionej masy upadłości. Nr II. C. 359/30
 Sędzia Komisarz: P. Masłowski, Sędzia Okręgowy.

Za zgodność: Kurator Masy Upadłości: Ign. Jaworski
 Obrębca Sądowy. dw 2 269

Na wniosek firmy **Młyn Parowo-turbinowy Czerwonak, Poznań, Franciszka Sauszka** o udzielenie odroczenia wypłat, wyznacza się termin na 22 grudnia 1930 r., godz. 10, pokój 23 tut. Sądu do rozpoznania sprawy. Wierzyciele wzywa się, by przybyli na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 25 listopada 1930. nw 5 544
 Sąd Powiatowy II-a.

ZEGARKI

znane z swej dobroci, jak
Alpiņa
 PATEK, LONGINES
 OMEGA, ZENITH
 DOXA, CYMA
 i inne fabrykaty

ORAZ
**BRYLANTY
 ZŁOTO, SREBRO**
 poleca w wielkim wyborze, od 30 lat znana firma
W. MAYER
 właśc. L. Nalaskowski
 Nowa 11 POZNAŃ Tel. 1844
 Pw 7 478-49,102

Łóżka żelazne

Kuchnie westfalskie
 Pieco żelazne
 Żelazka do prasowania
 Magle domowe
 Wanny do prania
 Noże i widelce
 Łyżki i łyżeczki
 Karafny do okien
 poleca korzystnie
JAN DEIERLING
 skład żelaza
 POZNAŃ, ul. Szkolna 3.
 Tel. 35-18, 35-48.
 Pw 7 499-19,118

Spis zapowiedzi nr. 148.

Z a p o w i e d z i.
 Podaje się do ogólnej wiadomości, że pomocnik piekarski **Stanisław Tabaka**, syn Stanisława Tabaki i żony jego Wiktorji z d. Górskiej, zamieszkałych w Mosinie i Teresa Werwińska, córka mistrza piekarskiego Jana Werwińskiego i żony jego Anny z d. Job, zamieszkałej w Lesznie, chcąc zawrzeć związek małżeński, Leszno, dnia 3 grudnia 1930 r. Urzędnik Stanu Cywilnego
 (-) W i l e z a k
 zw 26 746

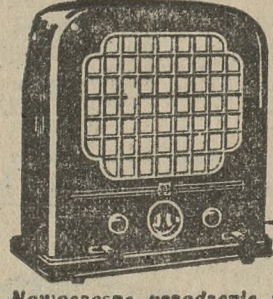
Do

mego składu szkła, żelaza i porcelany poszukuję zaraz młodszego pomocnika z podaniem pensji, przy wolnym utrzymaniu.
Klemens Leiski, Kościerzyna.
 zw 26 750

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem kupca **Józefa Chudego w Poznaniu**, Stary Rynek 38/39, udzielił Sąd Okręgowy w Poznaniu uchwałą z dnia 3 b. m. tejże firmie odroczenia wypłat do 31 stycznia 1931 r., mianując kupca **Jaroslawa Rozmarnowicza w Poznaniu**, W. Garbary 41, nadzorcą sądowym. Poznań, dnia 24 listopada 1930 r. nw 5 543
 Sąd Powiatowy II-a.

Mazur rozbrzmiewa

idealnie w aparacie
12
 „Compound”
 odbiornik i głośnik w jednym aparacie

Nowoczesne urządzenie radiowe z Telefunkenowskimi lampami słupkowymi. Cena kompletu zł 675.—

TELEFUNKEN

NAJSTARSZE DOSWIADCZENIE == NAJNOWSZA KONSTRUKCJA.

Fabryka smalcu

poszukuje przedstawiciela, który jest do brze zaprowadzony tak u hurtowników, jak i detalistów. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 26 753

Który

z starszych, szlacheńskich panów zechciałby podać skromnej pani, strudzonej ciężką pracą umysłową, swoją towarzyską rękę? Cel matrymonjalny. Oferty Kurjer Poznański zw 26 752

Cegielnia polna

z 30 morgowem gospodarstwem, za 35 000 zł przy wpłacie 15-20 000 zł. zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia przyjmuje P. Jaworski, Szamotyły p Szamocin. zw 26 754

LICYTACJA

przedmiotów niesprzedanych na poprzednich licytacjach — odbędzie się **10-go grudnia 1930 r.** i w dniach następnym od godz. 10-13 i od 16-18 w lokalu p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej nr. 8. — Sprzedawać się będą brylanty, złoto, srebro, salon w stylu Ludwika XIV, z dywan. i obrazem, skórki futrzane, opony samochodowe itp. itp.
Lombard Miejski w Poznaniu, ul. Sieroca narożnik ul. Nowej.

L. cz. 1. K. 12/30. **PRZETARG PRZYMUSOWY.** Nieruchomość położona w Budzynie i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Budzyna tom XV, l. karty 593, na imię Elżbiety Zahn z domu Grützmachera, zony inżyniera z Budzyna, zostanie w drodze egzekucji przymusowej dnia 29 stycznia 1931 r. o godzinie 10 przed poł. wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 1. Nieruchomość o powierzchni 0,18.70 ha. składa się z domu mieszkalnego i warsztatu. Wartość użytkowa jako podstawa podatku budynkowego wynosi 612 mk. Tabele i wyciągi katastralne można przejrzeć w Sekretarjacie. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 14 sierpnia 1930 r. Chodzież, dnia 2 grudnia 1930 r. Sąd Powiatowy. nw 5 546

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W sobotę, dnia 6 grudnia b. r., o godz. 11-tej, przy ul. Em. Sczanieckiej 4, odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:
 99 dragów do rusztowania i 33 blochów. nw 5 786
 Obejrzeć można 15 minut przed sprzedażą.
 Poznań, dnia 4 grudnia 1930 r.
MAGISTRAT XIII/4

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-lamowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1790 i t. d. = 1 słowo.
 Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE
Futro
 mekkie prawie nowe do sprzedania okazynie. Półwiejska 24, m. 3. zw 45 492
Skarpce
 bardzo dobre tania sprzedam. Piotra Wawrzyńska 3, III. piętro, prawo.
Z powodu
 choroby zamieniam majątek ziemski w Poznaniu 300 ha. z bezkonkurencyjnym niezwykle rentownym przemysłem na mniejszy majątek 175-200 ha. może być w dzierżawie, lub na kamienie, z odpowiednią dopłatą w miejscu z gimnazjum mekkim i pensjami. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 45 467

Pianino
 tania sprzedam. Nowak, sw. Jerzego 3. zw 45 479
Okazja
 Wielkopańska jadalnia nowa, stylowa sypialnia cytrynowa komplet, razem 5 500 Woźna 18, III, prawo. zw 45 676
Skład
 z mieszkaniami urządzone dla rzeźnika, nadający się na każde inne przedsiębiorstwo za zwrotem kosztów i rocznej dzierżawy do wynajęcia. Wprost do gospodarza Adres wskaże Kurjer zw 45 681
Suknię
 granatowa crepe de chine na średnia, szczupłą figurę sprzedam. Mickiewicza 7, III, lewo. zw 45 603

Elektryczny
 piecyk sprzedam. Zwierzyniecka 1, II., lewo. zw 45 696
Rower
 meski sprzedam. Fabryczna 19, front, III., prawo. zw 45 705
Gramofon
 tania sprzedam. Poplińskich 11, I., prawo. zw 45 704
Parcele
 przy ul. Świerczewskiej. Debiec, 975, 680, 590 m² korzystnie sprzedam. Walkiewicza, Za Bramką 4. zw 45 707
Aparat
 radiowy neutrodyna, 5 lampowa w pierwszorzędem wykonaniu jest korzystnie do nabycia. Oferty do Kurjera Poznańskiego zw 2 298

Gospodarstwo
 w Poznaniu 175 morgi dobrej ziemi w kulturze do tego młyn motorowy (75 PS nowy motor Diesla), budynki gospodarskie nowe pod twarzym dachem, komunikacja dobra, stacja kolejowa, poczta loco — bite drogi we wszystkich kierunkach z powodu walego zdrowia właściciela zaraz na sprzedaż. Oferty Kurjer zw 45 449
Sprzedam
 samochód „Biat” 505 lub zamienie na parcele. Wiadomość ul. Polna 38, skład drzewa. zw 45 445
Nowe
 urządzenie biurowe rodzaj gabinetu korzystnie do nabycia. Aleje Marcinkowskiego 18, pokój 23. zw 45 628

Rower
 3 kolowy dziecięcy sprzedam tania Janowski, Osada Kolejowa 11. zw 45 465
Samochód
 ciężarowy 1½ tonn sprzedam za 1.500, opony nowe. Adres Kurjer zw 45 563
Fortepian wiedeński
 kanapy restauracyjne, boksy, lampy elektryczne, piec elektryczny i gazowy, serwanke mahoniowa, lustra, kanapy, szafy żelazna, waga dla niemowlat itp. odda tania Poznański Dom Komisyjny, Dominikańska 8. Pw 7 448-49,106
Ciężarówkę
 Chevrolet w bardzo dobrym stanie okazynie sprzedam. Zgłoszenia — Kurjer. zw 45 567

Sprzedam
 zegar Beckera. Przemysłowa 37, parter, prawo. zw 45 451
Sprzedam
 dom pod Poznaniem. Zgłoszenia Kurjer. zw 45 444
Pianino
 prawie nowe Deutsch. Wierzbicice 39 a, parter. zw 45 441
Gdynia
 Z powodu wyjazdu sprzedam od 1 stycznia zakład krawiecki z mieszkanem em urządzeniem składowym obszerną klientelą. Oferty pod 150 Ekspozytura Kurjera Poznańskiego w Gdyni. aw 5788
Samochód
 Chevrolet 4 cylind. 28 rocznik. 4 drzwiowy cena 4.500. Adres Kurjer. zw 45 562

Biurko
antyk, stół i stolik sprzedam - Wierzbice 20 II, pietro, lewo. zdw 45 757

Kolonjalke
narożnikową pierwszorzedną pokoj kuchnia, okazynie sprzedam. Adres Kurjer zdw 45 753

Skład
towarów krótkich przy Starym Rynku sprzedam zaraz z powodu wyjazdu. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 750

Para koni roboczych
na sprzedaż. Zgłoszenia ul. Raczki 6, telefon 3019. zdw 45 746

Sprzedam
dwie książki „Lekarz Ratujący Zdrowie” za bezcen. Plac Dzawłowy 7, suteren. zdw 45 736

Używana
mleczarnia oraz tarcze i transmisje na sprzedaż. Wskaże Kurjer zdw 45 735

Parcele
w Ratajach każdej wielkości korzystnie na sprzedaż. Rola pszenna, autobus, elektryka, gaz, wodociąg, regielnia przy parcelach. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 483 9

Skórki
blamy, futra męskie ceny hurtowe. Hankiewicz, Wielka 9, wchód Szewska. zdw 44 660-1

Gramofony
Płyty gramofonowe mechanizmy
Sprzedaż po cenach najniższych. Feliks Balań, Woźna 12. Pw 6 541 2 57.625 9

Sygnety
z herbem w kamieniu i metalu poleca St. Frankowski, Fr. Ratajczaka 1, telefon 55-52. Pw 7 470-49.90

Lalek
zabawek, wózekków wybór. „Świątek dziecięcy”. Kraszewskiego 11. zdw 44 187

Maszyna
do pisania Remington tania. Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. zdw 45 740

Skład
przy Kraszewskiego tania. Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. zdw 45 739

Kożuch
nowym poszczem, futranem kolmierzem tania. Poznańska 27a, I, prawo, dom tylny. zdw 41 742

Fabryka porcelany
w Chodzieży ma do oddania 200 sztuk beczek do oleju, żelaznych potynkowanych. zdw 45 734

Piekarnia
i cukiernia wraz z kamienicą piętrową z wszelkimi wygodami, ogrodem przy głównej ulicy, miasto powiatowe, gimnazjum, skład dobrze prosperujący, piec nowy, podwójny, rurkowy za 75.000 zł, wpłaty 40-50.000. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 732

Wózki
dziecięce dla lalek i rowerki tania. 27. Grudnia 15 w podwórzu. zdw 44 944

Samochód
Tatra limuzyna 2 cylindr po remoncie korzystnie do sprzedania Jarczewski i Bartlewicz Poznań Stary Rynek 86. zdw 44 608

Piece
z kafli stalowych w różnej wielkości i kolorach, duża pojemność ciepła, stała hermetyczność, estetyczny wygląd, oszczędność do 50% na opale, tania, zbudność wszelkich remontów, do nabycia „Materiał Budowlany” Sp. Akc. Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 23. telefon: 29-76, 35-74 i 59-76. Pw 6 536-46.106

Bizuterja
złoto, srebro obrączki ślubne w elki wybór Ceny niskie T. Gałczyński św. Marcina 34 telefon 55 28. zdw 2.150

Samochody
Okazyjna sprzedaż nowych i używanych samochodów cztery dwiżniowych karetek Forda nowego typu A. Miejsce szofera od dzielone oszki na przegródka. Dogodne warunki „Autoruch” Sp. z ogr. odp. w Poznaniu fabryka karoserji; autobusowych ciężarowych ambulansowych i t. d. Specjalność warsztatów Naprawa Fordów Ul. Marszałka Focha nar ul Pałac tel 77 75. Pw 6 537 46.196

Fortepian
do sprzedania, Grunwaldzka 11, restauracja. zdw 45 683

Kolonjalke
mieszkanie. Adres Kurjer zdw 45 550

Nowa maszyna mały Remington okazynie
do sprzedania. Wiadomość telefon 54 18. zdw 45 529

Konia
tania sprzeda Szpryngacz, Wielka 13. zdw 12 458

Piec
przenośny kafilowy sprzedam. - Andziński, Rynek Łazarski 10. zdw 45 578

Nowoczesna sypialka okazynie
do sprzedania. Wiadomość telefon 54-18. zdw 45 530

Drzewo okazynie
zdrowe, porządkowe okolo 50 m³ sprzedam Władysław Knychala, Donatowo, pow. Kościan. zdw 45 502

Zamienie
motocykl A. J. S. 2 cylindrowy, 7 koni z przyczepką światła elektryczne w dobrym stanie na radio 4-5 lampkowe z dopłatą 200 złotych do motocyklu ewentualnie sprzedam. Oferty Kurjer zdw 45 111

Starożytności
oraz przedmiotów okazynych wielki wybór Ceny okazynie Antykwar. Braci Pióro Aleje Marcinkowskiego 28. Pw 647 46 18

Bardzo korzystnie
obrazki ślubne, biżuterja i zegarki. Wszelkie reperacje wykonuje tania i dobrze. R. Prante, św. Marcina 56. zdw 45 572

Fortepian
krótki, krzyżowy za bezcen 3 000 zł. Oferty Kurjer zdw 45 296

Wł. Smyczyński
ma parcele 1500-5000 zł do odstąpienia. Piękna okolica, las góry, Warta, 15 minut Poznań. - Oferty Kurjer zdw 43 366

Gramofony
plyty, przybory najniższe ceny
Bruzdziński i S-ka, Wielka 18. zdw 45 047

Futro
sportowe męskie, krótkie tania. Wielka 15, IV., lewo. rw 12 439

Sprzedam
kompletna jadalnia, bufet, kredens, stół, 8 krzesel, zegar, stolik, konsola i 2 obrazy i samopojazd całość bardzo dobrze utrzymana. Obieżywać można ul. Wierzbice 58, IV, pr., prawo. zdw 41 587

Garnitur
umywalniany, koldry wełnane, plater, obrazek, drobiazgi sprzedam, Focha 58, II, lewo. zdw 45 585

Pianino
sprzedam, Bukowska 20a, II, wchód, parter, prawo. zdw 45 546

Plaszcz damskie
Każda Pani oszczędzi dużo pieniędzy kupując plaszcz damski wprost w fabryce konfekcji damskiej W. Kowalski i S-ka Poznań, Wielkie Garbary 22 dział miarowy. Pw 7 353 57.718

Okazjal
Z powodu nagromadzonego zapasów urzadzam od 3 do 10 grudnia wielką wyprzedaż konserw jarzynowych i owocowych niżej cen fabrycznych (10-20% rabatu). W. Brodniewicz, Wielka 20, tel. 5648. zdw 45 293

Miód
lipowy kuracyjny 20 złotych, orzechowy woskie 17 złotych pieciorokowe opakowania franco zaliczkowo wysyła Sz. Horowitz, Zaleszka 4, zdw 45 425

Pianino
krzyżowe tania sprzedam. Ogrodowa 13, dom ogrodowy, III., lewo. zdw 45 433

Nic nie kosztuje
obejrzenie towaru i wstąpienie do Hurtowni Porcelany, Wronecka 24, podwórze, lecz także kupuje się rzeczywiście najkorzystniej i najtaniej serwisy obiadowe, serwisy kawowe, nakrycia stołowe, prezenty gwiazdkowe. zdw 45 619

4 metry materiału
wełnianego (jasno beż) sprzedam korzystnie. Mickiewicza 7, III., lewo. zdw 45 633

Majątek
160 morg pszennej ziemi, jednym młocem, przy szosie, drenowane, 12 morg laki, dom 6 pokoi kuchnia, wszystkie budynki murowane, od miasta Środy 6 km., sprzedam lub zamienie na kamienice. Cena 100 000 zł, wpłaty 30 000 zł, reszta 10 lat. Sowiński, Poznań, św. Marcina 22, tel. 18-97. zdw 45 635

Biurko
maszynowe do pisania Remington, szafa do książek korzystnie na sprzedaż. Woźna 13, I, pr., prawo, parolina. zdw 45 641

Parcele
pod dowolną budowę przy ul. Marszałka Focha i placu kościelnego w Górczynie, przy przystanku tramwajowym bardzo korzystnie sprzedam właściciel, Wiadomość na piec.seu, Marszałka Focha, nr. przeciw nr. 177 Jarysz, nowa wila. zdw 45 644

Obrus
czarne sukno, 150, wzór chryzantemy sprzedam. Różana 4a, pr., pr. zdw 45 649

Pianino
berlińskie, cena 1500. Wskaże Kurjer zdw 45 647

Bechstein
skrzydło koncertowe tania sprzedam. Oferty Kurjer zdw 45 612

Lóżko
miesięczne nowe, szerokie 160 cm, okazynie sprzedam Skład mebli Teodor Kowalski, Fredry 3. zdw 56 632

Pianino
koncertowe. Woźna 10, podwórze, prawo, III. zdw 45 646

7 motorów
z szynami i rozrusznikami w zupełnie dobrym stanie, na różne sily, 440 volt, prąd stały, prąd dwuznówkowy (sztanek), mlynek do mielzenia surowców, frezarki (szubmaszyny) i t. p., regaly, stolki, kilkanaście kilogr. stali najlepszej jakości, płyty akaliowe, kilka centnarów pomeksu, trociny skórzane, rury samotowe z powodu likwidacji przedsiębiorstwa korzystnie do nabycia. Biuro otwarte codziennie od godz. 9-1. „Carosin” Fabryka guzików T. A. Poznań, Wencelańska 16-17. Pw 7 437-49.93

Samojazd
dziecięcy sprzedam, Bagazińska, Staszica 10. jw 5 170

Duży żelazny piec
nadający się do składu ogrzewania z rurami, 2 ręczne wózki sprzedam Piotra Wawrzyńska 3, warsztat, podwórze. jw 5 164

Budynek fabryczny
z gruntem ciska 2 500 kwadratowych metrów do sprzedania. - Zgłoszenia Kurjer zdw 45 377

Ogród
ciska 200 kwadratowych metrów na Łazarzu, z 2 frontami, pod wille do sprzedania Zgłoszenia Kurjer zdw 45 379

Plac
3.000 kwadratowych metrów z bocznica kolejową do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 45 378

Tak było dawniej!
Dziś każdy już rozumie ogromną wartość posiadania radia w domu! Tylko praktyczne i tane odborniki sprzedaje „Elektrovox”. Półwiejska trzydziści tel. 58 50. Pw 6 253-44.79

Meble używane
urzadzania skądowe biurowe wszelkie przedmioty kupuje - sprzedaje, przyjmuje w komisji Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3, tel. 21-26. Pw 6257-44.112

Sklep
galanterijny, drobiazgi, i tow. modnych w Zakopanem, centrum okazynie do sprzedania z towarem, Bronisława Kornecka, Krupówki 26. zdw 45 431

Pianino
tania sprzedam. Dopiersalska, Górna Wilda 29. zdw 45 434

Kamienicę
sprzedam 100 000, 50 000 wpłaty. Poznańska 21, Wojałkowski, jw 5 137

Kolonjalke
z towarem sprzedam zaraz z powodu choroby męża. Jeżyce, Żorawia 3. jw 5 145

Zakład fryzjerski
dobrze zaprowadzony z obsługą, na prowincji, z mieszkaniem zaraz do sprzedania, Oferty proszę nadesłać do Kurjera nr 5 763

Elegancka jadalnia
bufet 2,50 m. długi, serwanika, kredens, okrągły stół rozkładany, 10 krzesel, 2 fotele, 1 zegar stojący, Elegancki gabinet, szafa biblioteczna, biurko z krzesłem, okrągły stół, 4 krzesła Elegancki budulek jasna brzoza Biedermeier, 1 pianino fabrykatu Eckerog Informuje św. Marcina 66-67, dom ogrodowy I, I, pietro, lewo. zdw 45 303

Stary Rynek 85 narożnik Rynkowej
poleca prima Lindener Welwel w wszystkich kolorach 45 cm. szeroki, metr 5,80 zł. Pw 6 520-45.15

Wł. Górska Półwiejska 34
poleca serwisy do kawy serwisy stołowe, garnitury kuch., garnitury do mycia, szklanki, kieliszki talerze, noże, widelce, łyżki Prezenty. Kompletnie urządzenie kuchenne. Ceny znacznie niższe! zdw 41 000

Parcele
budowlane są do nabycia w Luboniu, w Zabikowie i w Kotowie powiat poznański na dogodnych warunkach Informacji udzieli p. Antoni Gralla w Zabikowie ul. Wjazdowa 4 zdw 43 750

Dobrze
zaprowadzony elegancki skład towarów krótkich, bielizny i białawych w większym mieście, w najlepszym położeniu, z powodu przelazania innego przedsiębiorstwa zaraz na sprzedaż. Potrzeba około 20 tys. zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 45 515

Gig
(samopojazd) jak nowy i kocz (półkryty) w dobrym stanie korzystnie do oddania. Oferty Kurjer zdw 45 490

Sprzedam
krawiecką maszynę Singera, Łuczak, św. Józefa 6. zdw 45 507

Skład
w dobrym punkcie tania sprzedam Oferty Kurjer zdw 45 502

Sukienki
plaszcz szyje tania. Sew. Mielżyńskiego 25a, III, prawo. zdw 45 514

Pierniki
wielki wybór, M. kolaje czekoladowe od najmniejszych do większych, ozdoby choinkowe cukrowe i czekoladowe wyroby własne dobre i tania i przed gwiazdką jeszcze tańsze poleca L. Sledziński, wytwórnia cukierków, czekolady, marmelady, drażetek i pierników. Składy fabryczne: Wronecka 16, Wielka 15 i Stary Rynek 35 (wejście z Wiankowej). Telefon 12-42. zdw 45 498

Biurko
dębowe, sypialnia, kluby okazynie sprzedam, Gasiorowskich 5, I, lewo. zdw 45 426

Kożuch
z poszczem tania sprzedam, Matecki, św. Wojciech 27. zdw 45 522

Pianino
czarne sprzedam, Mostowa 30, III., prawo. rw 12 450

Obrączki ślubne
biżuterji, zegarki kupisz najkorzystniej, A. Prante, Stary Rynek 91 wejście z ul. Wroneckiej. zdw 45 638

Parcele
wszystkich dzielnicach Poznania, okazynie tania, dogodnych warunkach sprzedajemy: „Biuro Techniczno - Agrarne”, plac Wolności 9. zdw 45 648

Magiel
jak nowy sprzedam, Bukowska 11-13, skład żywnościowy. zdw 45 645

Ściany oszklone
do odgrzodzenia ubitkacji biurowych potrzebne. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 167

Brylanty
złoto srebro itd kupuje F. Tarowska Poznań Pl. Wolności 11 Pw 5 465

Samochód
ciężarowy używany 3-4 tonn kupie za gotówkę Opis i cene. C. Leitgeber, Poznań, ul. Naramiwicka 25. zdw 44 714

We Wrześni
kupie za gotówkę mały ale solidny dom (wille) z zabudowaną niemi gospodarzem - wiekszym podwórzem Zgłoszenia z dokładnym podaniem położenia i ceny należy przesać do Kurjera Poznańskiego zdw 45 042

Dom
rodzaj wille, orodem, składem, dobrze utrzymany, Puszczykowie, Szwarczdu lub mieście niedaleko Poznania kupie od właściciela - Warunki i cene proszę do Kurjera zdw 45 512

Magiel
oraz waze skladowa kupie - Adres wskaże Kurjer zdw 45 504

Dom
wille lub gospodarstwo w Poznaniu lub prowincji kupie wprost od właściciela. Oferty Kurjer zdw 45 485

Toaletkę
orzechową kupie, Zgłoszenia Kurjer zdw 45 540

Kupię
damskie biurko używane, Oferty Kurjer zdw 45 738

Kupię
używany magiel dobrym stanie. Oferty Kurjer zdw 45 552

Poszukuje
maszyn lub kilku do wyrobu porieczek różnej wielkości. Oferty Kurjer zdw 47 545

Łyżwy
dziesięć kupie Zgłoszenia Kurjer zdw 45 500

Kuźnia
polowa, używana kupie. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 608

Kupię
młyńskie urządzenie z turbina wodną 20 konna, okazynie. Oferty Kurjer zdw 45 609

Wille
lub dom kupie wpłaty 24 000. - Oferty Kurjer zdw 45 606

Sreżyny
materiał do wyścielania kanap okazynie kupie. Oferty Kurjer jw 5 167

Koksu
100 cty. okazynie kupie. Oferty cena Kurjer jw 5 169

Maszyny
Singera, używane kupie, dobrze zaplate. Wolnica 4-5, I, lewo. zdw 45 720 1

Kupię
sypialnie lepszym wykonaniu. - Tel. 1275 lub Kurjer zdw 45 692

Choinek
1 000 szt. kupie. Oferty Kurjer zdw 45 710

Kupię
każda ilość żywych ryb również zajęcy. Oferty podaniem ceny Kurjer rw 12 455

Pokoje męskie
biurka, fotele do biurek, stoly rozkładane, krzesła, szafy do akt, regaly biurowe, łózka żelazne, szafy do książek i t. p. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3. Pw 7 447-49.107

Kupię
maszynowe ewentl. forme świeczkarska. Oferty Grudziad, skrytka 74. zdw 45 737

Kupię
dobrze utrzymany gramofon kuferekowy. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 45 554

6 KAMIENICE

Kamienica
masywna, dwupiętrowa, z elektrycznym oświetleniem jest od zaraz do sprzedania w mieście powiatowym, gdzie jest gimnazjum i wojsko za 28 000 zł. na bardzo dogodnych warunkach. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 45 406

Kupię
kamienicę czynszową, centrum, wpłace 80 000 Właściciele Kurjer zdw 45 599

Kamienice, wille
stale wybór poleca w każdej dzielnicy Poznania „Krakus”. Poczta 30, telefon 5866. zdw 45 664

Administracje
kamienicy przejmie emerytowany wyższy urzędnik państwowy za skromnym wynagrodzeniem lub kawalerskie mieszkanie. Oferty Kurjer zdw 45 688

7 PIENIADZ

Pieniądze
ulokuje jako pożyczki w pewne przedsiębiorstwa Biuro Rewizyjne Buchalterji, Poznań, Polna 13 zdw 45 231

Przedstawiciel
poważnych firm poszukuje wspólnika z kapitałem. Łaskawe oferty do Kurjera pod zdw 45 511

40.000
kupie kamienicę lub dam na I. hipoteke Poznaniu Oferty Kurjer zdw 47 500

1.000 zł
wypożycze, dajacemu posade magazyniera, inkasenta, woźnego, uczciwemu kawalerowi Kurjer zdw 45 495

15.000 zł
dam do dobrze prosperującego przedsiębiorstwa pod gwarancją hipoteczną przy czynnym współudziale w pracy. Oferty Kurjer zdw 45 456

Wojażera rutynowanego
jako wspólnika z gotówką 3-4 000 zł przyjmie przedstawiciel eksportowy firmy na Rzeczpospolitą. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 45 601

Poszukuje
pożyczki na I. hipoteke zaraz 3-400 zł. Oferty Kurjer zdw 45 535 6

500
zł poszukuje, zastaw brylanty. Kurjer zdw 45 666

4 000
dolarów wypożycze na I. hipoteke kamienicy w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 47 670

1 700 zł
pożyczki krótkoterminowej, wysoki procent, dobry zastaw w dom. Oferty Kurjer zdw 45 717

8 DO WYNAJĘCIA

2 pokoje
z kuchnią i sypialnią do wynajęcia za miesięczną dzierżawą 10 minut od autobusu Adres wskaże Kurjer zdw 45 163

Dwa
i jeden pokój z kuchnią do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer zdw 45 503

„Informator” poleca mieszkania
Ratajczaka 15 (Pasaż), zdw 45 483

Pokój
z kuchnią 1 600 2 lata dzierżawy potem 40 zł od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 45 534

Dla
adwokata lub lekarza 3 pokojowe mieszkanie z komfortem i telefonem w centrum 3 minuty od Placu Wolności od zaraz lub 1 stycznia do objęcia. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 45 549

5
pokoi kuchnia, I pietro, dom ogrodowy, 1½ roku dzierżawa zgóry. Burdajewicz, Szamarszewska 15. zdw 45 600

Mieszkania
1 pokojowe do wynajęcia. Gospodarz Tyżyk, Jeżycka 26. zdw 45 618

6
pokojowe, centrum, od gospodarza, od stycznia do wynajęcia. Czyszn dwuletni. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 02

2 mieszkania
po 3 pokoje i kuchnie wydzierżawie za wpłatą rocznego czynszu zgóry w Obornikach. Zgłoszenia Korak, Wargowa. zdw 45 718

Mieszkanie
1, 2 pokojowe z kuchnią korzystnie. Wskaże biuro Kantaka 1, II, pr. zdw 45 656

3
pokoje komfortowe za dzierżawę zaraz do objęcia. Zgłoszenia Salsysiak Prusa 18. zdw 45 695

Dwa
pokoje 1 400 rok dzierżawa. Agencja, pl. Sapieżyński 7, I. zdw 45 703

Pokój
kuchnia, ogrodem, piwnica, górka światła elektryczne, Luboń, stacja od Poznania, 3 minuty do dworca zaraz wynajme. Informacje szkoła Luboń. zdw 45 702

2
pokoje frontowe kuchnie, korytarz za zgodą właściciela korzystnie oddam. Adres wskaże Kurjer zdw 45 711

Mały
pokój próżny wynajme, czynsz dłuższy czas zgóry. Adres Kurjer zdw 45 718

Mieszkanie
3 pokojowe i kuchnia zaraz do wynajęcia. Debiec, ul. św. Szczepana 18. zdw 45 628

Skład
2 pokoje kuchnia na kolonjalke wynajme. Lewandowska, Kostrzyn. rw 12 450

4 pokoje
kuchnia w Pobiedziskach do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 755

Pokój
wspólny z własną pościelą dla pana do wynajęcia. Kwiatowa 4, IV piętro. zdw 45 476

Pokoik
elektryka zaraz. Kraszewskiego 7 II prawo. zdw 45 541

Pokój
z pokoikiem, dwie osoby wzgl. małżeństwu, osobne wejście zaraz ul. Skryta 14, parter, lewo. zdw 45 574

Mały
pokój wynajme panu. Tomczak. Kochanowskiego 1. zdw 45 567

Pokój
1-2 panienkom fortepian ewentualnie utrzymaniem Łazarz, Małeckiego 27, III. zdw 45 596

Natychniast
wynajme panom 1-2 pokoje umeblovane duze, jasne, czyste, centralne, elektryczne. Park Wilsona, ewentl. używaniem kuchni. Adres Kurjer zdw 45 594

Centrum
dom kulturalny, pokój dwuosobowy, słoneczny, komfortowy do wynajęcia z wykwalifikowanym utrzymaniem na żądanie dietetyczne jaskie. Marcin 66 II. prawo, telefon 12-75. zdw 45 591

Pokój
umeblovany komfortowy, frontowy dwulóżkowy wynajme panom śniadek 19, parter, lewo. zdw 45 588

Pokój
Mickiewicza 15, parter, lewo. zdw 45 584

Pokój
wspólny dla 2 pań, panów tanio od 15. 12. Rakowska, Mostowa 5, III. zdw 45 582

Na
wspólny pokój przyjeżdż. stud. Baranowska, Sew. Mielżyńskiego 5. zdw 47 580

Elegancki
pokój frontowy 1-2 osobom. Pocztowa 21. I. prawo. zdw 45 597

Pokój
z klatki schodowej wynajme zaraz. Zgłoszenia od 6. Zielona 8, Drzewiecka. zdw 45 628

Centrum
pokój frontowy, czysty, ciepły, balkonem, lensemu panu lub dwom panienkom. Adres Kurjer zdw 45 622

Niekrepujący
dwuosobowy pokój wolny. Grobla 1a, II. zdw 45 617

Skromny
pokój wynajme. Dryzalska, Ratajczaka 9, I. zdw 45 615

2
panów na pokój. Wielkie Garbary 3, Tylny dom, II. p., prawo. zdw 45 606

Salon
sypialnie oddam. Mazur, Skarbowa 14. zdw 45 604

Pokój
małżeństwu. Blicharski, Półwiejska 26. zdw 45 626

Pokój
umeblovany wolny. Matejki 5, III. prawo, front. zdw 45 653

Panienkom
wspólny zaraz. Półwiejska 35, I. zdw 45 651

Pokoje
umeblovane dla małżeństw. Wakaże biuro Kantaka 1, II. ptr. zdw 45 655

Pokój
2-3 panów od 15. 30. wolny. — Poznańska 58a, parter, lewo narożnik Mickiewicza. zdw 45 659

Duży
ładny pokój oddam. Matejki 1, I. zdw 45 668

Pokój
wynajme. Kreta 24, III., prawo. zdw 45 671

Pokój
niekrepujący elektryczność. Zupańskiego 3, II., lewo. zdw 45 674

Pokój
dwuosobowy. Dziąłyńskich 8, II., lewo. zdw 45 690

Pokój
panom. Kanałowa 4, II. zdw 45 687

Pokój
umeblovany, światło elektr., centralne ogrzewanie, telefon w domu, zaraz wynajme. Tułiszka, Młyńska 2. zdw 45 694

Inteligentnej
osobie wynajme. Diuga 13, II., lewo. zdw 45 691

Pokój
zaraz. Grobla 19, I., prawo. zdw 45 698

Wspólny
pokój. Marszałka Focha 49, III., prawo. zdw 45 699

Pokój
od 15. małżeństwu lub 2 panom. Marsz. Focha 41, III., lewo. zdw 45 701

Pokój
panu wynajme. Fredry 4, III. zdw 45 712

Pokój
umeblovany do wynajęcia. Utrzymanie, światło opal, pranie 180 M. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 682

Czysty
pokój wynajme I. piętro. Żydowska 27, prawo. zdw 45 706

Pokój
panom. Wrocławska 13, IV., prawo. zdw 45 365

Pokój
słoneczny dla dwóch osób od 15 wynajme. Poznańska 27 a I. prawo, dom tylny. zdw 45 743

Pokój
osobne wejście, elektryczność wynajme. Kosińskiego 10, parter, prawo. zdw 45 741

Pokój
dla małżeństwa z dostepem do kuchni zaraz Adres Kurjer zdw 45 723

Pokój
umeblovany wynajme zaraz. św. Marcin 56, III., prawo. zdw 45 751

Pokój
umeblovany, światło elektryczne wynajme. Plac Sapieżyński 2 a, III., lewo. zdw 45 760

12 SZUKA POKOJU

Kulturalne
młode bezdzietne małżeństwo (szdzia) poszukuje od 15 grudnia dwóch pokoi próżnych z używalnością kuchni. Oferty Kurjer nw 5 765

2 pokoi
próżnych z używalnością kuchni szuka bezdzietne małżeństwo. — Oferty Kurjer zdw 45 510

Próżnego
pokoju bez używania kuchni do 50 zł poszukuje urzędniczka solidna. Oferty Kurjer zdw 45 508

Pokoiku
solidny pan (30 zł) pościel własną. Warunki? Kurjer zdw 45 524

„Informator“
poszukuje pokoi Ratajczaka 15 (Pasaż) zdw 47 482

Małżeństwo
poszukuje pokoju umeblovanego bez pościeli ewentualnie z klatki schodowej lub niekrepującym wejściem od 15 Oferty Kurjer zdw 45 533

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje pokoju umeblovanego do 40 zł najchętniej na Łazarzu od 15. 12. 30 r. Oferty Kurjer zdw 45 537

Pani
poszukuje pokoju skromnego od 15. 12. Oferty Kurjer zdw 45 536

Niekrepującego
pokoju jednosobowego poszukuje od 1 stycznia, okolica śródmieście — Jeżyce. Kurjer zdw 45 551

Pokoju
skromnego niekrepującego, pościelą ewentl. centralnym ogrzewaniem, śródmieście, poszukuje 15. 12. Oferty z ceną Kurjer zdw 45 544

Panienka
pokoju. Cena Kurjer zdw 45 531

Pokoju
umeblovanego z pianinem, pościelą, niekrepującym wejściem u samotnej pani od zaraz poszukuje Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 579

Klatki schodowej
dla pana. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 629

Pokoju
poszukuje praktykant (sierota) z utrzymaniem 20 zł tygodniowo. Oferty zdw 45 636

Pan
poszukuje pokoju zupełnie niekrepującego. Oferty i cena Kurjer zdw 45 662

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje pokoju z używaniem kuchni w śródmieściu od 15. 12. Oferty Kurjer zdw 45 686

Poszukuje
pokoju umeblovanego na 2 osoby z używaniem kuchni, niekrepującego w centrum na pracownię. Oferty Kurjer zdw 44 808

13 LOKALE

Biuro
pokój odstąpi na cele handlowe. Centrum miasta, osobne wejście. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 380

Lokal handlowy
I. piętro, ul. Wodna 22, do wynajęcia od zaraz z urządzeniem lub bez. Wiadomość u gospodarza na miejscu. telefon 40 59. zdw 45 566

Biuro
lokal 3 pokoje, przedpokój, wygodny, oddzielne wejście do wynajęcia. Marcin 66, II. prawo, telefon 12 75. zdw 45 590

Lokale handlowe
do wydzierżawienia. Aleje Marcinkowskiego 17a, właścicielka zdw 45 693

Dwa pokoje
umeblovane, sypialnia, gabinet na biuro potrzebne od stycznia, konieczność śródmieście. Oferty z ceną adresować: — Warszawa, skrzynka pocztowa 686. zdw 45 725

2
ubikacje nadające się na warsztat krawiecki do wynajęcia. Gospodarska, Wierzbicze 2. zdw 45 763

14 DZIERŻAWY

Kino
centrum Poznania, 450 miejsc, do wydzierżawienia. Oferty Kurjer zdw 45 376

„Informator“
poleca składy Ratajczaka 15 (Pasaż) zdw 45 481

Dzierżawa
ogrodu z wolnym trzypokojowym mieszkaniem od 1 stycznia do objęcia. Kolej i szosa 9 km od Starego Rynku. Kaucja pożądana. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 568

Na
składnice drzewa lub inne przedsięwzięcia wydzierżawie kilku-nastomorgowy plac przy marowym torze blisko dworca Łazarzkiego. Czekajłowa, św. Józefa zdw 45 561

Skład kolonjalny
urządzeniem, towarem 2 pokoje kuchnia, powiatowym mieście, wyższe szkoły, zaraz wydzierżawie przy rynku, objęcie 3 500 zł, dzierżawa miesięczna 100. Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, tel. 18-97. zdw 45 634

15 UZDROWISKA

Jaszczurówka
najwyższe położenie uzdrowisko w Tatrach położenie osaloneczone w centrum lasów świerkowych, idealna miejscowość dla sportowców i pragnących prawdziwego wypoczynku, wspaniałe teryny narciarskie i saneczkowe całoroczna dogodna i tania komunikacja autobusowa z Zakopanem (3 km), zaraz uzdrowiska kościółek i poczta (Zakopane 2) w mieście, drogi oświetlone elektrycznie, pierwszorzędna restauracja, kawiarnia i najładniejsza sala dancingowa w uzdrowisku nowoczesne urządzenie pensjonaty: „Willa Tatrzaska”, „Wanda”, „Jarczyko”, „Leontynówka”, „Światowid”, „Karłowka”, „Koci Zamek” itd. Ceny 25% niższe od urzędowego cennika zakopiańskiego nw 5 260

Jaszczurówka
Zakopane „Willa Tatrzaska”, nowoczesny pensjonat poleca na sezon zimowy słoneczne ciepłe pokoje. Cena z utrzymaniem 10.50 do 12.50. Prospekty na żądanie. nw 5 259

Zakopane - Bystra
Willa „Anka“
Z rozpoczęciem sezonu zimowego otwieramy pensjonat z pełnym utrzymaniem. Pokoje wygodne, słoneczne, elektryczne światło, łazienka, ciepła woda na kąpieli. Kuchnia dobra, obfita, obsługa metelna. Cena 20% poniżej cennika klimatycznego. Zofia i Marja Zielnińska z Poznania zdw 44 379

Krynica
Pensjonat „Reduta” Heleny Nowackiej centrum miasta otwarty od 15 grudnia, poleca ciepłe pokoje całodziennym wykwalifikowanym utrzymaniem od 11 zł dw 2231

16 OSOBISTE

Pracowniczka
Warszawskiej firmy „Lucyna“
szyje wytwornie, elegancko, tanio w własnej pracowni „Salon M6d” Stefania Kurowska, Szamarzewskiego 11. zdw 45 171

Pilot (89)
W niedzielę przyjąć nie mogłam. Proszę pisać do Kurjera zdw 45 525

Pana
blondyna z rowerem codziennie godz. 8:05 Kraszewskiego (Urząd Umundurowania) prosi o kilka słów do Kurjera Poznańskiego pod zdw 45 595, Zainteresowana.

Panią
jadącą w sobotę, dnia 29 listopada pocinajem wieczornym Leszno-Poznań w przedziale III. klasy No 11311, uprasza pan rozmawiający o laskawe podanie bliższego adresu celem zaznajomienia się do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 2 2264

Kochasiu
nie drecz mnie — czy chcesz naśladować Lee Parry? bohaterke filmu w kinie „Edison”. Pw 7 450-49.117

Ostrzeżenie!
Unieważniamy niniejszym wksel na 480.— zmiłny 10 lutego 1931 z akceptem Józefa Włodarczyka z Krotoszyńska i naszym żyrem, gdyż wysłany listem przez pocztę w drodze zaginął, a zatem wksel nie będzie wykupiony. Wrzeszczyński 8-ka, Krotoszyn. zdw 45 719

PODZIĘKOWANIA

Związek
Obrońcy Kresów Zachodnich w Poznaniu przekazał na ubogich miast Poznania kwotę w wysokości 250 zł. Za dar składamy imieniem ubogich szczerze podziękowanie. Magistrat, VIII/1. zdw 45 701-a

21 ZGUBY

Zaginęła
książka wjskowa na nazwisko Jan Jaskóła uprasza się o zwrot Jan Piechocki Ławica wieś. zdw 44 737

Znaleziono
czarna suczka. Do odebrania Małeckiego 21, podwórce, lewo, IV. piętro. zdw 45 516

Biały
piesek wabi się Lola zaginęła 2 grudnia przy Dabrowskiego. Za wynagrodzeniem oddać Kochanowskiego 17 Siewkowska. zdw 43 494

Złoty Omega
zegarek zgubiono w okolicy św. Marcina. Format plaski na reku. Złoty cyferblat. Uczciwy znalazca zechce oddać zgbu za sowitem wynagrodzeniem w mieszkaniu p. Winiewiczza Ogrodowa 9 III. zdw 45 732

22 ROZMAITE

Zabiegi
racjonalne kosmetyczne
Odtuszczanie: Parafina i aparatem amerykańskim. Salon damsko fryzjerski otwarty od 8.30 do 7.00. „Iris” Instytut Hig. Kosmetyczny Z. T. Zebrowski Piękary 5. telefon 2591 dw 2 267

Gwiazdkowe dekoracje
okien wystawowych
Wyprowadza przybory dekoracyjne dla wszystkich branż Pracownia Tadeusz Hoffmann Jężycka 25 zdw 44 405

Miły pobyt
„Paryżanka”. Półwiejska 30, koncert radiowy. zdw 45 277

Futra
wszelkiego rodzaju, wkonanie nprawy, obsady, modernizowanie. Polecam moje pracownie płaszczy kostiumów i meskiej odzieży. — Zabłone zamówienia wykonuje w 24 godzinach. Jankowski, Kreta 23. zdw 45 288

Futra
damskie i meskie wszelkiego rodzaju wykonuje na lagre według najnowszych modeli. Reparaty, przeróbki, fachowo i tanio. W Królikiewicz Podgórną 6. Pw 6288-37.23

Obiady
prywatne kuchnia kresowa tylko na świeżym maśle Waly Zygmunta Augusta 1 narożnik ul. św. Marcina 11, piętro, prawo. zdw 43 908

Narzutki
na leżanki, serwety na stoły oraz gobelin i plusz meblowy po nietylko niskich cenach poleca Pieczyński, Pocztowa 11. zdw 44 399

Portrety
artystyczne fotografie miły prezent na gwiazdke od Braci Pecherskich, Poznań Aleje Marcinkowskiego nr 8. zdw 1991

Ostrzeżenie!
Stowarzyszenie Fotografów Wielkopolskich, Poznań, Plac Wolności 3, prosi wszystkich poszkodowanych przez agentów portretowych i firmy ogłaszające nader niskie ceny, by Stowarzyszeniu przedkładali nieudolne i niewykończone portrety celem dochodzenia swych praw zdw 44 924

Oddam
zdrową 3 letnią dziewczynkę. — Oferty Kurjer zdw 45 461

Bielizniarka
poleca się po domach i na wyjazd. Oferty Kurjer zdw 45 454

Dziewczynkę
8 miesięczną zdrową odda za własną, Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 45 442

Omnia
Biuro Prawnicze - powiernicze, detektywne, handlowe; załatwia wnioski, porady prawne, dyskretne wywiady, obserwacje, regulacje ksiąg handlowych, bilanse, reklamacje wladz, urzędów, tłumaczenia, obce języki. Poznań, Mickiewicza 7, III, piętro. Godziny 9-13. zdw 44 847

Horoskop
przyszłości zestawie, data urodzenia, imie, nazwisko, Omnia, Poznań, Mickiewicza 7. zdw 44 848

Dziecko
na wychowanie w dobre ręce oddam. Woźna 18, II, ptr., prawo. zdw 45 654

Plusze
kanapowe, garnitury zamienie na materiały ubraniowe, pluszczowe. Oferty Kurjer jw 5 108

Chiromantka
przyjezdna propowiada przyszłość, teraźniejszość, przeszłość, dobre wroży z reki, kart. Rom. Szymańskiego 8, podwórce, parter, lewo, przy Placu Świętokrzyskim. zdw 45 722

Jasnowidz
Pewukj metapsychofrafolog wyjaśnia, rozwija wszelkie najtrudniejsze sprawy. Woźna 18, III., prawo. zdw 45 678

Pomiędzy
15 a 20 jadę jak zwykle do Warszawy i załatwiam wszelkie interesy, sprawunki i t. d. Zgłoszenia Kurjer Poznański 45 777

Salon Mód Piłiński
Lodowa 1, Łazarz, szyje, modniuje, zawsze gustownie szybko i tanio. zdw 45 049

23 OZENKI

Kupiec
lat 40, kawaler, mający dobrze prosperujący skład w stolicy, pragnie się ożenić zaraz z niewiastą zamożną. Traktuje poważnie. Dyskretna siowem honoru zapewnioma. Oferty Kurjer Poznański zdw 45 424

Dla
mejsiostry, sympatycznej brunetki, posiadającej 20.000 zł gotówki, poszukuje meza w wieku do 35 lat, kupca lub urzędnika, na dobrem stanowisku, któremu należy na szczesliu małżeńskim, pośrednictwo rodziny mile widziane. Oferty do Kurjera zdw 45 373

Kawaler
lat 27, posiadający własne ogrodnictwo dla braku znajomości, szuka gospodarniej żony do lat 25 dla wspólnego dobra majątek pożądana. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 307-8

Sympatyczne
panienki lat 21 i 30 (zamożne) pragną poznać panów inteligentnych celem ożenku. Oferty tylko z fotografiami, które się zwraca do Kurjera pod zdw 45 229

100% kawaler
brunet, który ma objąć majątek ziemski, pozna majątną panienkę cel matrymonjalny. Oferty z fotografią do Kurjera zdw 45 091

Wdowiec
w sile wieku właściciel poważnego domu handlowego i nieruchomości poszukuje żony pani do lat 45, mającej milij i gospodarniej. Zgłoszenia pod „Wdowiec” do „Par” Bydgoszcz, Dworcowa 72 Pw 7 426 63 782

Wiele
bogaty pan pragnie niezwłocznie wyjść zamaż za inteligentną panią nawet bez stanowiska i majątku. Który z panów chce szybko i dobrze ożenić się z calem zaufaniem zwróci się do największego biura matrymonjalnego „Przyszłość” w Warszawie ul. Ws.ólna 58 m. I. telefon 437 60. Pw 7 212-62 610

Wdowa
lat 35, kulturalna przystojna zamożna (50 tysięcy gotówki) pozna pana w wieku 38 do 48 lat. W rachube wchodzi panowie o wykształceniu akademickim zamożni solidni, wzrostu powyżej średniego. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 359

Kawaler
przystojny lat 27, rzemieślnik, posłubi pannę do lat 25 posiadającą mieszkanie lub cośkolwiek gotówki. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 240

Poszukuje meza
dla swagierki, lat 27, zgrabnej szatynki, posiadającej 20 000 zł gotówki, najchętniej rzutkiego, solidnego kupca ewentl. jest do objęcia blawatny interes detaliczny po oju w mieście powiatowym. Pośrednictwo rodziny mile widziane. Oferty do Kurjera zdw 45 374

Wesołe
panienki młode (Poznanianka i Węglenka), świetnie usytuowane, pragnęłyby poznać dwóch panów inteligentnych do lat 35, celu matrymonjalnym. Oferty Kurjer zdw 45 513

Dla
mejsiostry panny lat 27, brunetki, milej, zgrabnej, inteligentnej z 4 pokojowym mieszkaniem całkowite urządzone, śródmieściu poszukuje meza. Panowie na wyższym stanowisku, urzędnicy lub kupcy zechca z fotografiami się zgłosić do Kurjera pod zdw 45 518

Kawaler
laborant, piekarski i cukiernik, lat 27, szatyn pragnie poznać pannę do lat 25, która posiada własne przedsiębiorstwo piekarskie, celem ożenku. Łaskawe zgłoszenia z dołączeniem fotografii skierować do Kurjera Pozn. zdw 45 724

Wdowa
lat 34, z dzieckiem, posiadająca warsztat stolarski, szuka meza stolarsza. Oferty Kurjer zdw 45 714

Pragnę
poznać ta niezwykła droga inteligentną osobkę o milej powierzchowności, patrzącą na życie rozumnie, wiek 18-25, cel matrymonjalny. Dyskretna zapewnioma. Łaskawe oferty z fotografiami proszę do Kurjera rw 12 456

Kawaler
dyrektor majątku ziemskiego, lat 30, inteligentny, przystojny, wysoki, wzrostu, obejmuje majątek ziemski w dzierżawie, pragnie założyć ognisko domowe, poszukuje ta droga towarzyszkę życia, milego usposobienia Gotówka dla wspólnego dobra pożądana Zgłoszenia z dołączeniem fotografii, która pod słowem honoru się zwraca proszę skierować do Kurjera Poznańskiego zdw 45 730, Pośrednictwo mile widziane.

Wdowiec
lat 32, posiadający dobrze zaprowadzony skład w mieście na prowincji, poszukuje znajomości celem ożenku. Panie dobrego charakteru do lat 28, posiadające kilka tysięcy posażu raczą złożyć oferty (możliwie z fotografiami) Kurjer Poznański zdw 45 728

Dla
mejsiostry lat 30 blondynki, religijnej, gospodarniej posiadającej 10 000 zł majątku i umeblovane poszukuje meza. Oferty Kurjer zdw 45 720

„Renoma“
Plac Sapieżyński 2 a, kojarzy we wszystkich sferach. Solidność, ścisła dyskretna zapewniona. zdw 45 553

Kawaler
rolnik wieku i wzrostu średniego, jasno blondyn posiadający około 5 000 półmiej 10 000 szuka żony. Panny lub wdowy z dzieckiem od 20-40 lat racza swe oferty wraz z fotografiami nadsyłać do Kurjera Poznańskiego pod zdw 45 727. Majątek pożądana dla wspólnego dobra celem objęcia folwarku. Rzecz traktuje się honorowo i dyskretnie. Anonimy do kosza.

24 NAUKA

Kursy stenografji
pieniana na maszynach Kantaka 1 II piętro zdw 40 816

Tanie kursy tańców
Opaliński, 27 Grudnia 19 II 6-9. zdw 44 079

Lekcje tańca
Mikołajczak Pocztowa 29 I. Pw 7 400 57.745

7 tańcy nowoczesnych
Walc wirowy, oberek wycuczam w 6 lekcjach bez względu zdolności z gwarancją, dyplomowany profesor baletmistrz Szczęsny, Dom Rzemieślniczy Waly Zygmunta Augusta 15. Zgłoszenia, lekcje osobiste każdego czasu zdw 44 069</

Stenotypistka
polsko-niemiecka poszukuje posady ewentl. wieczorami Łaskawe ogłoszenia Kurjer zdw 43 955

Student
poszukuje pracy najchętniej dział rolniczy zbożowy Oferty Kurjer zdw 44 727

Gospodyni
w średnim wieku umiejąca dobrze gotować przyjmie posługę z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 44 693

Szofer
język francuski, niemiecki, polski poszukuje posady najchętniej w majątku. Oferty Kurjer zdw 44 767

Kasjerka
ekspedientka poszukuje stałej posady. Oferty Kurjer zdw 45 182

Panienska
szuka posady z całem utrzymaniem do piekarni, cukierni. Oferty Kurjer zdw 45 184

Ogrodnik
kawaler lat 28 dzielny w swym zawodzie z dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1. 1. 31. Oferty Kurjer zdw 44 712

Kornecista I.
poszukuje stałej posady. Stanisław Michalak, Mosina. zdw 45 375

Pracznia
dobrze polecona szuka prania. Oferty Kurjer zdw 45 715

Książkowa
stenotypistka lat 22, z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 538

Kierownik fabryki
doświadczony kupiec, dobry organizator i korespondent, obeznany z książkowoscia, pewny bilansista, władający poprawnie po niemiecku, zmienił posadę. Łaskawe oferty uprasza się do Kurjera zdw 45 203

Dla
uczni fryzjerskiego, sieroty, inteligentnego chłopca, który ma rok nauki, poszukuje się miejsca celem dokończenia nauki, najchętniej w Poznaniu. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 45 282

Stenotypistka
polsko-niemiecka z francuskim szuka posady. Oferty Kurjer zdw 45 127

Lokale biurowe
4-5 pokoi, wolne 1 stycznia. Wiadomość telefon 79-66. Pw 7430-68 878

Student
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 45 509

Pracznia
czysta i uczciwa, poszukuje prania poza domem. Paszkiewicz, Grobla 5, wysoki parter. zdw 45 337

Panienska
z ukończoną szkołą handlową poszukuje posady jako początkująca z książkowoscia umiejąca także pisać na maszynie; najchętniej w majątku. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 744

Panienska
do wszelkich prac domowych za małym wynagrodzeniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 45 745

Samodzielna książkowa
z 8 letnią praktyką w poważnej instytucji handlowej, znająca wszelkie prace w zakresie biurowości wchodzące, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 45 575

Emeryt
państwowy poszukuje zajęcia biurowego w jakimkolwiek przedsiębiorstwie ewentualnie administracji domu. Szafranski, Poznań Debiec, Makowa 12 zdw 45 491

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Neapol — Śpiewające Miaso”

Aurora: „Mogila Nieznanego Żołnierza”

Colosseum: „Przyjaciel Indjan”

Corso: „Córka Wodza”

Casino: „Dusze w niewoli”

Edison: „Ta, która odmówić nie może”

Harfa: „Przedwiośnie”

Kapitol: „Charlie Chaplin zrobił karierę”

Metropolis: „Okręt Zaginionych Dziewcząt”

Orzeł: „Krwawy żart”

Odeon: „Ciemna droga Księżnej Woroncow”

Renaissance: „Królewski jeździec” oraz „Szakal Prerji”

Słońce: „Lokomotywa 2329”

Stylowe — Teatr Rewja: „Grunt się nie przejmować”

Tęcza: „W spelunkach Rio de Janeiro”

Wilsona: „Rozpętany Świat”

Fryzjer
dobra siła z dobrymi świadectwami chce zmienić posadę od 15. 12. 30 r. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod nw 5785

Panna
z znajomością szycia i fryzjerstwa poszukuje posady. Panny służącej od 1 stycznia. Oferty Kurjer zdw 45 126

Szewca
do dokończenia nauki kto przyjmie? Mam lat 26. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 532

Uczciwa
dziewczyna z dobrymi świadectwami poszukuje posady do dzieci z szyciem. Oferty Kurjer zdw 45 526

Bona
z bardzo dobrymi świadectwami poszukuje posady do dzieci od roku do 7 lat T. Walkowiakówna, Niechanowo pod Gniezmem, dw 2 214

Krawcowa
pierwszorzędna poleca się w dom Oferty Kurjer zdw 45 490

Poszukuję
posługi na cały dzień. Oferty Kurjer zdw 45 589

Bankowiec
rutynowany, z dłuższą praktyką, z bardzo dobrymi referencjami, zdolny prowadzić samodzielnie książkowosc, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 45 428

Organista
biegły dobry dyrygent, ma 5 lat Państw. Konserwatorium szuka posady. M. Ossowski, Poznań, Marszałka Focha 129, zdw 45 446

Dziewczyna
wiejska czysta sumienna z dobrymi świadectwami, umiejąca gotować, do wszystkiego przyjmie posadę zaraz. Oferty Kurjer zdw 45 665

Bufetowa
poszukuje posady zaraz lub 15. 12. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 45 700

Uczciwa
dziewczyna z dobrym gotowaniem poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer zdw 45 708

Fryzjerka
potrzebna. Dąbrowskiego 82. jw 5 151

Zapotrzebowanie
pani panów sprzedazy futer gwarancja 25 zł. Wierzbicze 28. Suszyczkiewicz. zdw 45 142

Potrzebny
stolarz na roboty parkietowe z położeniem. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 45 493

Uczciwa
dziewczyna z gotowaniem do wszystkiego potrzebna od 15. 12. Zgłoszenia Kotliński Marsz. Focha 170. skład. zdw 43 488

Sprzedawcy
artykuły gwiazdkowe oraz nowości nadeszły Duży zarobek. Patent. Aleje Marcinkowskiego 16. III. zdw 45 487

Bufetowa
potrzebna. Woźna 18, winiarnia. zdw 45 657

Maszynistki
biegle piszącej, obeznanej w języku niemieckim, poszukuje się do biura adwokackiego w pow. mieście. Oferty „Par” Al. Marcinkowskiego 11, pod 57.762. Pw 7 431-57.762

Podróżujący
na m. Poznań potrzebny. D.H. „Potestas”, Dąbrowskiego 69. jw 5 106

Panienskę
do dwojga dzieci przychodzą ewentualnie stale. Wymagany język poprawny, robotki ręczne. — Wąły Zygmunta Augusta 10a, I. lewo. 3.30—4.30. zdw 45 620

Agentów
portretowych poszukuje natychmiast. Prowizja najwyższa. Röhlich, Grobla 1a. zdw 45 616

Dziewczyna
z gotowaniem, dobrymi świadectwami potrzebna zaraz. M. Rybski Marsz. Focha 75, parter. zdw 45 401-2

Technik
budowy fortepianów znajdzie stale zatrudnienie. Oferty z podaniem warunków przy wolnym utrzymaniu kierować Samoobrona Ostrów Wlkp., Gimnazjalna 8 Pw 7 442-53.375

Apteka
w Poznaniu poszukuje zaraz lub później wpracowanego, młodszego współpracownika, władającego językiem niemieckim. Zgłoszenia „Par”, 27. Grudnia 18, pod 58.376. Pw 7 442-53.375

Egzystencje
dobrą zapewniamy wyomnym, energicznym panom. Zarobek 20 do 40 zł dziennie. Posada stała. Dla zdolnych sil awans. Zgłoszenia z dowodem osobistym w piątek od godziny 10—12 i 3—5 Młyńska 9, parter. lewo. zdw 45 669

Fryzjer
i uczennica potrzebni. Mistrz fryzjerski, Adama Jeskiego. zdw 45 673

Dziewczyna
panna zdrowa, porządna i religijna, we wieku od lat 20, potrzebna od 1 stycznia 1931 do jednorocznej dziewczynki w Lesznie. Zgłoszenia z dołączeniem odpisu świadectw do Kurjer pod dw 2 266

Panienska
potrzebna do dziecka, lekkich prac domowych. Skład łózek metalowych, Półwiejska 22. zdw 45 697

Poszukujemy
generalnego zastępcy na Poznań. Gotówki potrzeba 200—300 zł. Zgłoszenia Hotel Britannia, pokój 11. zdw 45 685

Panie i Panowie zarabia 50—70 zł dziennie
przy sprzedaży nowego sezonowego wynalazku, potrzeba 5 zł. — Zgłoszenia Hotel Britannia, św. Marcina 44 pokój 11. zdw 45 684

Pracownica
do biura techniczno-wodociągowego w Poznaniu potrzebna od stycznia. Znajomość niemieckiego konieczna. Oferty z żądaniem wynagrodzeniem adresować Warszawska, skrzynka pocztowa 686. zdw 45 726

Brylantowe
pierścienie, butony, kolje, bransolety
u Szulca w Poznaniu pl. Wolności 5.

Tokarz
młody na żelazo i armature, znający się doskonale na ślusarstwie i pracach traserskich dbający o dokładne wykonanie poszukuje posady. Miejscowosc obojetna. Zgłoszenia Kurjer zdw 44 834

Kucharka
z dobrem gotowaniem szuka posady od 1. 1. 1931 najchętniej w majątku. Łaskawe oferty Kurjer zdw 45 505

Inteligentna
panienka przyjmie posadę do dzieci szkolnych, zna język niemiecki, ręczne roboty i szycie. Oferty Kurjer zdw 45 520

Posługaczka
z bardzo dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 45 521

Pomocnik gastronomiczny
poszukuje posady z większą kaucją lub bufet na rachunek własny. Oferty Kurjer zdw 45 519

Odpisy na maszynie!
świadectw, referencji, wniosków itd. załatwia dyskretnie. Górna Wilda 50, III., lewo. zdw 44 549

Zarządczyni
z dobrymi świadectwami, poszukuje posady od 1. 1. 31. na majątku lub probostwie. Oferty „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 57.759 Pw 7 432-57.759

Służąca
do wszystkich prac domowych poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdw 45 661

Ekspedjentka
poszukuje posady do składu kolonialnego lub piekarskiego od 15 grudnia. Oferty Kurjer zdw 45 598

Prośba!
Sierota bez środków do życia szuka pracy, zna ekspedycje, szycie. Oferty Kurjer zdw 45 658

Polsko niemiecka
stenotypistka z stenografią, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 45 607

Dla
uczni mego poszukuje posady pomocnika do składu kolonii, delikata, i restauracji zaraz względnie od 1. 1. 1931. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 45 426-7

Krawcowa
poszukuje pracy poza dom. Oferty do Kurjera zdw 45 716

Książkowa bilansistka
z dłuższą praktyką, pisząca biegle na maszynie, szuka posady zaraz lub później. Łaskawe oferty Kurjer zdw 45 069

Nadmłynarz
kilkoletni kierownik młynów, energiczny, rzutki fachowiec, do bne świadectwa przyjmie posadę. Oferty Kurjer zdw 45 689

Pracznia
uczciwa poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 45 676

Posługaczka
szuka posady. Oferty Kurjer zdw 45 165

Książkowa
samodzielna zmieni posadę. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 391

28 WOLNE MIEJSCA

Fryzjerka
do czesania w dom może się zgłosić. Oferty Kurjer zdw 45 625

Parkietówki
potrzebne. Zgłoś się „Trocaidero”, plac Nowomirys 10a, między 8 a 9. zdw 45 278

Drogerzysta
dyplomowany potrzebny. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 471

Uczni
ślusarskich przyjmujemy Raszewski Sienkiewicza 11. Zgłoś godzinie 3 zdw 45 457

Poszukuje
się na 2 godziny popołudniowe stenografistki piszącej biegle na maszynie, znającej doskonale język niemiecki oraz uporządkowaną registraturę. Zgłoszenia do Kurjera zdw 45 448

Chłopcy
i uczeń kelnerski. Zgłoszenia przyjmijcie Sala bilardowa, Aleje Marcinkowskiego 13. zdw 45 527

Wyszkolenie
biurowe kompletne, przyszłość dla panienki lub młodzieńca, opłata pożądana. Oferty zdw 45 539

Posługaczka
z praniem potrzebna. Stary Rynek 85, IV., piętro. zdw 45 556

Początkującym
zatrudnienie biurowe po wyuczeniu księgowości, pisania na maszynie (kurs 25 zł). Biuro Buchalterji, Polna 13. zdw 45 573

Fryzjerka manicurzystka
działa potrzebna. Oferty Kurjer zdw 44 424

Dziewczyna
do wszystkiego, samodzielnie gotująca potrzebna natychmiast. Graniczna 1, II., lewo narożnik Maleckiego 25. zdw 45 630

Fryzjerski
pomocnik potrzebny zaraz na wypomóżkę. Wierzbicze 33. zdw 45 645

Potrzebna
kierownicza lub „wspólniczka z kaucją. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 45 642

Kobieta
lub dziewczyna potrzebna do prac domowych. Zgłoszenia Piotra Wawrzyńska 5, dom front., parter. lewo. zdw 45 624

Fryzjerka
starsza potrzebna. Kolendowicz, św. Marcina 16/17. zdw 45 739

PRZEMYSŁAWKA WODA KOLONSKA DLA ZNAWCÓW

Wychowawczyni
frelanka do dzieci od 2—6 lat pierwszorzędne świadectwa, referencje szuka posady od stycznia najchętniej na wsi. Oferty do Kurjera zdw 45 474

Przyjmę
posadę wolontariuszki ewentl. bez wynagrodzenia celem zapoznania się w zakresie prac biurowych, umiem pisać na maszynie, posiadam ładny charakter pisma. — Oferty Kurjer zdw 45 473

Małopolanin
19 letni z szkołą handlową szuka jakiegokolwiek zajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 472

Szofer
z praktyką poszukuje posady. — miejscowosc obojetna. Oferty do Kurjera zdw 45 443

Szukam
zaraz posady dla mej siostry z dobrem zamilowaniem do dzieci Oferty do Kurjera zdw 45 459

Introligator
młodszy na wszelkie prace poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 45 455

Posługaczka
z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 45 453

Sierota
uczciwa poszukuje posady do dwóch osób od 15. 12. 30. lub 1. 1. 31. Oferty Kurjer zdw 45 452

Przedstawiciel
poszukuje dobrego zastępcy — gwarancja 5 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 45 447

Ogrodnik
żonaty, 30 lat, 2 dzieci, 15 lat praktyki dobry fachowiec, może się zająć polowaniem, również wszelką inną pracą, poszukuje posady zaraz lub od 1. 1. 31 Oferty Kurjer zdw 45 153

Młynarz
samodzielny, egz. mistrz, w charakterze kierownika, z długoletnią praktyką i dobrymi świadectwami, lat 30, przyjmie stałą posadę ewentl. za samodzielnego w majątku. Oferty Kurjer zdw 45 690

Dziewczyna
potrzebna na wyjazd z pościelą. Gotowanie, przepierka, prasowanie. Stroma 6, Michałowska, 6 — 7 wiecz. zdw 45 355

Urząd Miar
poszukuje 2 kandydatów na urzędników. Kandydaci z ukończoną szkołą techniczną i odbytą obowiązkową służbą wojskową mają pierwszeństwo. Podania z odpisami świadectw i referencjami należy nadsyłać do Okręgowego Urzędu Miar w Poznaniu, ul. Wąły Jagielly 2 b. zdw 45 207

Czeladnik rzeźnicki
z dobrymi świadectwami na samodzielne stanowisko z kaucją 1.500 zaraz potrzebny Mistrzowie niewykluczeni. Oferty Kurjer zdw 45 477

Werkmistrz
znający dobrze ślusarstwo budowlane i artystyczne potrzebny zaraz do Zakładów Ślusarsko-Mechanicznych. Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem pretensji do Ekspozytury Kurjera Poznańskiego w Gdyni pod 157 nw 5732

Chcesz
otrzymać posadę. Musisz ukończyć kursy fachowe korespondencyjne im. profesora Sekulowicza. Warszawa, Żórawia 42. Kursy wycząją listownie buchalterji, rachunkowości kupieckiej korespondencji handlowej stenografji, nauki handlu, prawa kaligrafji, pisania na maszynie, towaroznawstwa, angielskiego francuskiego, niemieckiego, pisowni gramatyki polskiej oraz ekonomji. Po ukończeniu świadectwa Ządajcie prospektów. nw 5729

Fryzjerka
młodsza potrzebna zaraz. Patr. Jackowskiego 38. zdw 45 747

Uczeń gastronomiczny
inteligentny obrotny poszukujący do śniadalni i probierni. Pierwszeństwo, którzy już pracowali. Zgłoszenia Śniadalnica „Pod Seta”. 3 Maja 4 zdw 45 754

Ekspedjentki
dzielnej tylko z branży piekarsko-cukierniczej poszukuje. Kościelna 17. zdw 45 756

Kosma
Czekolady
Kontakty
Kakao
Herbata

Humor zagraniczny

— Gdzie spędziłeś wczorajszą wieczór?
— U państwa Dyndalskich. Występował słynny kwartet murzyński, deklamowano...
— Tak? Dobre rzeczy?
— Owszem, doskonale. Szczególnie lody były wyborne. (Pele-Mele, Paryz). S. F.

Przedpłata
na grudzień 1930, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. z 4.00, w agencjach w mieście z 4.50 z odnośnikiem do domu w Poznaniu z 4.70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie z 4.94, kwartalnie z 14.90, pod opaską w Polsce z 9.00, pod opaską w innych krajach z 11.00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potoczniemi 240 gr. od 1-irmowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% ładnyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nocy wypadkach do godz. 22 u etrózka. do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedwiat. do godz. 9 przedpołud. Drobne ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstale wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.